

J A A R V E R S L A G 2 0 1 9

Inhoudsopgave

JAARVERSLAG	3
Profiel	3
Organisatie	4
Kerncijfers (stand per einde jaar)	11
Verslag van het Verantwoordingsorgaan	12
Intern toezicht: samenvatting bevindingen Visitatiecommissie	13
Toetsing naleving Gedragscode over 2019	15
Verslag van het bestuur	18
Financiële paragraaf	28
JAARREKENING	42
Balans per 31 december 2019	42
Staat van baten en lasten over 2019	43
Kasstroomoverzicht over 2019	44
Toelichting behorende tot de jaarrekening 2019	45
Gebeurtenissen na balansdatum	70
OVERIGE GEGEVENS	73
Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten	73
Actuariële verklaring	74
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	74
Bijlage 1 - Verzekerden bestand pensioenregeling	83
Bijlage 2 - Overzicht effecten per 31 december 2019	85
Bijlage 3 – Algemene ontwikkelingen in de pensioensector in 2019	86
Bijlage 4 - Grafieken	90
Bijlage 5 - Nevenfuncties (aspirant) bestuursleden	94

Alle bedragen in dit document zijn weergegeven in € 1.000, tenzij anders vermeld. Indien een bedrag niet is weergegeven in € 1.000, zijn er twee decimalen achter de komma weergegeven.

Jaarverslag

Profiel

Stichting Pensioenfonds Ecolab (verder te noemen: het pensioenfonds of het fonds), statutair gevestigd te Utrecht, is opgericht op 21 december 2000. Het pensioenfonds is een afsplitsing van Stichting Pensioenfonds Henkel Nederland BV. De laatste statutenwijziging was op 26 juni 2014. In deze statutenwijziging is de implementatie van de Wet versterking bestuur pensioenfonds verankerd. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 30169998. Het fonds is een ondernemingspensioenfonds en is aangesloten bij koepelorganisatie de Pensioenfederatie.

Tot 1 januari 2019 waren Ecolab B.V. en Ecolab Production Netherlands B.V. de ondernemingen die aangesloten waren bij het pensioenfonds. Met ingang van 1 januari 2015 treden er vanuit deze ondernemingen geen nieuwe deelnemers meer toe tot het fonds.

Sinds 1 januari 2019 voert het fonds tevens de pensioenregeling van een groep Nalco deelnemers uit. Hiermee zijn Nalco Netherlands B.V. en Nalco Europe B.V. ook aangesloten ondernemingen geworden. Elders in dit jaarverslag leest u een nadere toelichting bij de toetreding van deze groep deelnemers.

Ook tot de Nalco regeling die sinds 1 januari 2019 door het fonds uitgevoerd wordt kunnen geen deelnemers meer toetreden. Dit betekent dat het pensioenfonds een gesloten fonds is.

Missie, visie en strategie

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Ecolab heeft een missie, een visie en een strategie vastgesteld. Deze zijn leidend voor de doelstellingen die het fonds nastreeft en inspanningen die het fonds daarvoor doet.

Missie

Het fonds heeft tot doel het pensioenreglement uit te voeren en daarmee het verlenen of doen verlenen van pensioenen en/of andere uitkeringen aan werknemers en voormalige werknemers en pensioengerechtigden en aan degene die door hen worden of werden onderhouden. De hoofdtaak richt zich op het beleggen en beheren van pensioengelden en het verzorgen van uitkeringen aan daartoe gerechtigde deelnemers en gepensioneerden.

Visie

De hoofddoelstelling van het beleggingsbeleid is: “het op lange termijn realiseren van een zo hoog mogelijk rendement uitgaande van het strategische beleggingsbeleid bij een acceptabel risico, rekening houdend met de verplichtingenstructuur van de stichting.”

Het bestuur onderkent het belang van risicomanagement dat een steeds belangrijkere rol is gaan spelen in de aansturing van het pensioenfonds. Het beleid van het bestuur is er niet op gericht om risico's per definitie uit sluiten, maar om risico's op een verantwoorde wijze te beheersen.

Strategie

Om de hoofddoelstelling te realiseren voert het pensioenfonds een gecombineerd beleid, waarbij enerzijds een deel van de portefeuille is ingericht om de risico's ten opzichte van de verplichtingen te beperken (matchingportefeuille) en anderzijds een deel van de portefeuille is ingericht om het voor risico gecorrigeerd rendement van de beleggingsportefeuille te optimaliseren (rendementsportefeuille). Hierbij voert het pensioenfonds een passieve beleggingsstijl.

Teneinde de beoogde pensioenuitkeringen op korte en lange termijn veilig te stellen, wenst het bestuur de toevertrouwde middelen op een verantwoorde en solide wijze te beleggen. Bij de

vaststelling van het strategisch beleggingsbeleid, de invulling van dit beleid en de naleving van het vastgelegde risicokader, handelt het bestuur in overeenstemming met de prudent person gedachte.

Het pensioenfonds heeft in overleg met haar sociale partners en het Verantwoordingsorgaan de risicohouding van het pensioenfonds vastgesteld:

- Het pensioenfonds vindt een stabiele premie en opbouw belangrijk.
- Het pensioenfonds wil pensioenverlagingen zoveel als mogelijk voorkomen. In een slechtweerscenario wil het pensioenfonds minimaal een nominaal pensioen kunnen uitkeren.
- Het pensioenfonds vindt koopkrachtbehoud belangrijk en financiert dit uit toekomstige overrendementen. Dit betekent wel dat het pensioenfonds ook het risico loopt dat de rendementen tegenvallen. Het pensioenfonds streeft een pensioenresultaat van minimaal 90% na.

Organisatie

Bestuur

De samenstelling van het bestuur was gedurende het verslagjaar 2019 als volgt:

	Functie	Lid sinds	Einde zittingsduur
Werkgeversleden			
R.J. Hagoort, Utrecht	Voorzitter	9-2012	onbepaald
X.R. de Vries, Rosmalen	Lid	5-2013	15 april 2020
Werknemersleden			
A.E. Jenner, IJsselstein	Secretaris	9-2012	2023
A.H. Goemans, Nijmegen	Lid	2-2014	2023
D.P. Lucas, vertegenwoordiger (pre-)pensioengerechtigden, Weert	Lid	9-2018	2021

Het bestuur hanteert een paritair bestuursmodel. Belangrijk voordeel van dit model is de directe betrokkenheid in het bestuur van werknemers van de aangesloten ondernemingen. Het bestuur heeft besloten de bestuursfuncties in dit paritair model met ingang van 1 juli 2014 als volgt in te vullen: 5 bestuursleden, waarbij 2 namens de werkgever, 2 namens de werknemers en 1 namens de (pre-)pensioengerechtigden. Dit betekent dat er vanaf 1 juli 2014 met gewogen stemverhoudingen gewerkt wordt: de werkgeversleden hebben elk 1 stem en de bestuursleden namens de werknemers/(pre-)pensioengerechtigden elk 2/3 stem.

Het bestuur evalueert het gekozen bestuursmodel en het werken met gewogen stemverhoudingen periodiek. Deze evaluatie heeft het meest recent in het voorjaar van 2020 plaatsgevonden. De ervaringen met het werken met gewogen stemverhoudingen zijn onverminderd goed. Het bestuur heeft daarom besloten het paritair bestuursmodel en het werken met gewogen stemverhoudingen ongewijzigd te continueren.

Zowel het bestuur als het Verantwoordingsorgaan bestaan uitsluitend uit mannen. Het bestuur realiseert zich dat de Code Pensioenfonds 2018 normen bevat m.b.t. diversiteit en diversiteitsbeleid. Zo dient er in zowel het bestuur als het Verantwoordingsorgaan tenminste één vrouw te zitten en één lid onder de veertig jaar (norm 33). Het jongste bestuurslid heeft in 2015 de leeftijd van veertig jaar bereikt. Het bestuur heeft de gewenste diversiteit met de ondernemingsraad en de werkgever besproken. Gezien de relatief beperkte achterban (gesloten fonds, krimpend aantal actieve deelnemers) is het erg lastig zo niet onmogelijk om te voldoen aan de genoemde norm. Het bestuur heeft er daarom voor gekozen om geen concrete stappen vast te stellen om het diversiteitsbeleid te bevorderen en om geen concrete doelstellingen te formuleren. Bij vacatures in het bestuur c.q. het Verantwoordingsorgaan zal telkens bezien worden op welke wijze invulling gegeven kan worden aan het diversiteitsbeleid. Uitgangspunt hierbij is dat nadrukkelijk gestreefd wordt naar het vergroten van de diversiteit van het betreffende orgaan.

De heer A.E. Jenner, bestuurslid namens de werknemers, is per 31 december 2019 uitdienst getreden bij Ecolab vanwege pensionering. Hij is bereid gebleken aan te blijven als bestuurslid namens de werknemers. Aangezien de ondernemingsraad van Ecolab de bestuursleden namens de werknemers voordraagt, heeft vervolgens overleg plaatsgevonden met de ondernemingsraad. Zijn aanblijven wordt gesteund door de ondernemingsraad. Vervolgens in de heer Jenner herbenoemd voor een volgende termijn als bestuurslid namens de werknemers.

Sinds maart 2019 is de heer G.J.C.J. Eissens als aspirant bestuurslid aanwezig bij de bestuursvergaderingen. De heer Eissens is HR-manager Nederland. In februari 2020 is de voorgenomen benoeming tot bestuurslid van de heer Eissens aan DNB voorgelegd. DNB heeft na toetsing ingestemd met zijn benoeming. Tijdens de bestuursvergadering van 15 april 2020 is de heer Eissens benoemd tot bestuurslid namens de werkgever. De heer Eissens volgt hiermee de heer X.R. de Vries op. De heer De Vries is per genoemde datum afgetreden als bestuurslid.

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de dagelijkse uitvoering van werkzaamheden uitbesteed aan meerdere uitvoeringsorganisaties. Deze werkzaamheden betreffen vermogensbeheer en pensioenadministratie. Uitgangspunt is dat het bestuur, conform de eisen van de Pensioenwet, eindverantwoordelijk blijft voor de uitbestede taken.

Klachten- en geschillenregeling

De klachten- en geschillenregeling is als bijlage bij het pensioenreglement opgenomen en is tevens op de website (www.pfecolab.nl) van het fonds opgenomen. Op grond van deze regeling kan een belanghebbende, indien bij hem/haar een klacht of geschil is ontstaan, zich hierover schriftelijk tot het dagelijks bestuur van het fonds wenden. Het dagelijks bestuur zal vervolgens de klacht of het geschil in behandeling nemen en een oordeel geven. In het afgelopen verslagjaar heeft het dagelijks bestuur geen klacht ontvangen.

Dagelijks bestuur

Het dagelijks bestuur van het pensioenfonds wordt gevormd door de voorzitter, de heer R.J. Hagoort als vertegenwoordiger van de werkgeversleden, en secretaris de heer A.E. Jenner als vertegenwoordiger van de werknemersleden. Het dagelijks bestuur heeft uitsluitend bevoegdheden conform de statuten en reglementen van het pensioenfonds, overeenkomstig de vastlegging in de actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN).

Uitvoeringsorganisatie

De uitvoeringsorganisatie is Ecolab B.V.. De werkzaamheden betreffen alle werkzaamheden van de uitvoeringsorganisatie op het gebied van de pensioenadministratie. Hieronder valt de deelnemers-, uitkerings-, en financiële administratie. Voor de uitvoering van deze werkzaamheden is een pensioenadministratie-overeenkomst opgemaakt. Ecolab B.V. heeft de uitkeringenadministratie uitbesteed aan RiskCo Administrations.

Vermogensbeheerders

De vermogensbeheerders zijn

- State Street Global Advisors, hierna te noemen SSgA;
- Vanguard (tot en met juni 2019);
- BMO Global Asset Management, hierna te noemen BMO (vanaf juni 2019 is een deel van de vastrentende waarde fondsen in bewaring bij BMO);
- CACEIS (voorheen KasBank).

De beleggingsportefeuille van het pensioenfonds wordt beheerd door SSgA, BMO en Vanguard. CACEIS verricht diverse custody activiteiten. Zo draagt CACEIS zorg voor de afdekking van het valutarisico en de uitvoering van de administratie hiervan en levert CACEIS beleggingsrapportages. Naast de bij SSgA, Vanguard en BMO ondergebrachte middelen wordt ook belegd in een collateral obligatie welke in bewaring is gegeven bij CACEIS.

Op 1 april 2018 is het fonds voor de renteafdekking overgegaan van de het EuroPalms fonds van SSgA naar een longduration staatsobligatiefonds van Vanguard. Overwegingen die hebben meegespeeld bij de besluitvorming (naast het uitgangspunt van het intact houden van de risicoafdekking) waren o.a. kostenvoordelen en een vereenvoudiging van de opzet. Als gevolg van de overgang naar het fonds van Vanguard is het kredietrisico toegenomen (toename van de schok voor het kredietrisico in het model om het Vereist Eigen Vermogen (VEV) vast te stellen).

Op zich is het verhogen van het VEV een verhoging van het risicoprofiel, hetgeen niet is toegestaan vanwege het lopende herstelplan van het pensioenfonds. Het bestuur was echter van mening dat de overgang naar het Vanguard fonds niet leidt tot een doelbewuste verhoging van het risicoprofiel, in ieder geval niet evident in strijd is met (doel en strekking van) wet- en regelgeving. Om zekerheid te verkrijgen heeft het bestuur actief het overleg gezocht met de toezichthouder, De Nederlandsche Bank (DNB). In dit overleg is vast komen te staan dat DNB van mening is dat er wel sprake is van een doelbewuste verhoging van het risicoprofiel en dat het VEV teruggebracht diende te worden naar de situatie van voor de transitie naar het Vanguard fonds. Het fonds heeft om dit te bewerkstelligen een plan van aanpak opgesteld dat is goedgekeurd door DNB. Doel was om vóór 1 juli 2019 het VEV terug te brengen naar het oude niveau. Na een uitgebreid selectietraject heeft het bestuur gekozen om over te stappen van het Vanguard fonds naar LDI-fondsen van BMO. Er is een transitieplan opgesteld en na de overgang is een transitieverslag opgesteld. De transitie is conform planning tijdig afgerond vóór 1 juli 2019. Op 19 en 20 juni 2019 zijn de transacties uitgevoerd waarmee het VEV teruggebracht is naar het beoogde (lagere) niveau.

Het bestuur heeft maatregelen getroffen om toezicht te kunnen uitoefenen op de activiteiten van de vermogensbeheerders. Voor elke vermogensbeheerder afzonderlijk zijn beleggingsrichtlijnen vastgesteld. De vermogensbeheerders voeren de vermogensbeheeropdracht uit zoals vervat in deze beleggingsrichtlijnen. Deze richtlijnen hebben onder meer betrekking op een normale portefeuillestructuur, kwaliteit en diversificatie vereisten, wijze van rapportering en standaarden voor de resultaatbepaling. Hierbij is met name het monitoren van het beleggen binnen de door het bestuur afgegeven mandaten van belang. Bovendien wordt hierbij aandacht gegeven aan de juiste interpretatie en uitvoering van beleggingen in lijn met het strategische beleggingsbeleid dat door het bestuur aan de hand van de uitkomsten van de ALM-studie is vastgesteld. Het bestuur ziet er op toe dat de verplichtingen die voortvloeien uit de EMIR-regelgeving adequaat zijn vastgelegd.

Het bestuur laat periodiek een ALM-studie uitvoeren. Begin 2017 heeft het bestuur een actualisatie van de ALM-studie uit 2015 uit laten voeren. Hiertoe is besloten omdat de financiële positie van het fonds was veranderd (de actuele dekkingsgraad van het fonds was begin 2017 lager dan in 2015) en omdat de economische omstandigheden gewijzigd waren. In de update van de ALM-studie zijn naast de huidige strategische beleggingsmix een aantal alternatieve beleggingsmixen doorgerekend en varianten met een alternatieve rente-afdekking. De betreffende mixen zijn zowel doorgerekend met een renteontwikkeling conform de forwards als met een renteontwikkeling conform de economische scenario's van de ALM-adviseur van het pensioenfonds. De laatstbedoelde set bevat rentetermijnstructuren die iets meer stijgen dan de ingeprijsde forwards. Met het oog op het gesloten karakter van het pensioenfonds is specifiek ook gekeken naar de resultaten op een horizon van 5 jaar.

Conclusie op basis van de update van 2017 was dat het verhogen van het beleggingsrisico c.q. het verlagen van de rente-afdekking naar verwachting zal leiden tot een hoger verwacht rendement, maar ook tot een hogere kans op korten en een lager pensioenresultaat in slechtweers scenario's. De uitkomsten van de alternatieve varianten die zijn doorgerekend lagen verder erg dicht bij elkaar. Het bestuur heeft op basis van de uitkomsten geen aanleiding gezien om de huidige strategische beleggingsmix en/of de huidige renteafdekking aan te passen.

In 2019 is wederom een (beperkte) ALM-studie uitgevoerd, specifiek gericht op het vormgeven van een geïntegreerd premiebeleid voor de pensioenregelingen van de Ecolab-groep en de Nalco-groep. Gedurende het jaar 2019 heeft het fonds de eindloonregeling van de Nalco-groep uitgevoerd. Door de

werkgever is ondertussen met de ondernemingsraad van Nalco gesproken over harmonisatie en integratie van deze regeling met de middelloonregeling van de Ecolab-groep. Het bestuur heeft in dit kader een aantal premie-varianten geanalyseerd in een ALM-studie. Op basis van de uitkomsten van deze ALM-studie heeft de werkgever besloten om de premie per 1 januari 2020 te verhogen naar 45% van de som van de pensioengrondslagen van de Ecolab-groep en de Nalco-groep.

Externe ondersteuning

Het pensioenfonds wordt bijgestaan door externe deskundigen voor actuariaat en risicobeheersing op zowel de korte als de lange termijn. Het bestuur laat zich op actuariael gebied adviseren door actuariael bureau Willis Towers Watson.

Voor de controlerende taken zijn betrokken:

De waarmede actuaire, J.L.A. Schilder AAG van Towers Watson Netherlands B.V.

De externe accountant is met ingang van boekjaar 2019 de heer N. ten Dam RA van KPMG Accountants N.V. Tot en met boekjaar 2018 was dit de heer F.M van den Wildenberg RA. Deze wijziging heeft plaatsgevonden omdat de heer Van den Wildenberg 7 jaar bij het fonds betrokken is geweest en er conform geldend beleid roulatie moest plaatsvinden.

Verantwoordingsorgaan

Het Verantwoordingsorgaan is op 1 januari 2009 ingesteld en is in 2019 als volgt samengesteld:

Werkgeversleden	Functie	Lid sinds	Einde zittingsduur
J. Zinger	Voorzitter	2012	2023
Werknemersleden			
A.P. Dral	Secretaris	2017	2022
W. de Jong (namens de (pre-) pensioengerechtigden)	Lid	2018	2022

Het bestuur legt aan het Verantwoordingsorgaan verantwoording af over het gevoerde beleid. Daarbij gaat het specifiek om de vraag of het bestuur bij haar beleid op een evenwichtige manier rekening heeft gehouden met de belangen van alle belanghebbenden. Het oordeel van het Verantwoordingsorgaan treft u elders in dit verslag.

De termijn van de heer Zinger liep in 2019 af. De heer Zinger was bereid zijn termijn te verlengen. Vervolgens heeft de werkgever de heer Zinger herbenoemd.

Mevrouw De Langen verleende sinds 2017 secretariële ondersteuning aan het Verantwoordingsorgaan. In 2019 is zij opgevolgd door mevrouw Valkenburg.

Intern toezicht (Visitatiecommissie)

Het bestuur heeft gekozen voor een Visitatiecommissie, die het functioneren van het pensioenfonds zal evalueren en toetsen. Het gaat dan om een beoordeling van de beleids- en bestuursprocedures en – processen en de controleomgeving van het pensioenfonds. De Visitatiecommissie is in december 2010 ingesteld. Gedurende het verslagjaar 2019 is de Visitatiecommissie als volgt samengesteld:
Mevrouw mr. M. Meijer-Zaalberg (vanaf 1 oktober 2016)
De heer mr. E. Klijn (vanaf 16 november 2016)
De heer R. Albrecht, CFA, CPE (met ingang van 1 oktober 2014)

In december 2019 heeft het bestuur de Visitatiecommissie gevraagd de jaarlijkse visitatie over het boekjaar 2019 uit te voeren. Deze visitatie is uitgevoerd in de periode januari 2020 - april 2020 en de rapportage is in april 2020 opgeleverd. Het bestuur heeft de Visitatiecommissie de opdracht gegeven om zich naast de wettelijke taken specifiek ook te richten op de transitie van de beleggingen met als doel het verlagen van het Vereist Eigen Vermogen. Zoals eerder in dit verslag aangegeven is het

fonds op 1 april 2018 voor de renteafdekking overgegaan naar een longduration staatsobligatiefonds van Vanguard. Als gevolg van deze overgang is het kredietrisico toegenomen en daardoor het VEV omhooggegaan. In overleg met DNB is een plan van aanpak opgesteld om het VEV terug te brengen naar de situatie van voor de transitie naar het Vanguard fonds. De transitie is conform planning tijdig afgerond vóór 1 juli 2019. U vindt een samenvatting van de bevindingen van de Visitatiecommissie elders in dit verslag.

Compliance officer

Het bestuur heeft de heer J. Zinger aangesteld in de functie compliance officer. De compliance functie is nader omschreven in de Gedragscode van het pensioenfonds. De Gedragscode maakt deel uit van het door het pensioenfonds gevoerde integriteitsbeleid. Conform de Gedragscode houdt de compliance verantwoordelijke toezicht op de deugdelijkheid en effectiviteit van interne regels en procedures.

KPMG Advisory vervult ondersteunende compliance werkzaamheden. KPMG Advisory toetst jaarlijks aan de hand van een vragenlijst of de verbonden personen en insiders van het pensioenfonds de Gedragscode in het voorafgaande jaar hebben nageleefd. Tevens wordt er door middel van case studies en discussies in bestuursvergaderingen gewerkt aan het vergroten van bewustwording van integriteitdilemma's en de wijze waarop hiermee omgegaan kan worden.

De compliance officer rapporteert ten minste jaarlijks over zijn werkzaamheden en doet aanbevelingen op basis van de resultaten van zijn werkzaamheden. Dit vindt plaats in dezelfde bestuursvergadering als waarin KPMG Advisory rapporteert over de resultaten van de door hen uitgevoerde toets op de naleving van de Gedragscode.

Beleggingscommissie

Het pensioenfonds kent geen separate beleggingscommissie. De contacten met de vermogensbeheerders worden in de praktijk vaak in eerste instantie door de het Dagelijks bestuur, dat wil zeggen de voorzitter en de heer A.E. Jenner, onderhouden. Zij worden hierbij ondersteund door de externe beleggingsconsultant van het pensioenfonds. De besluitvoering ligt bij het bestuur als collectief. Tot deze besluiten kunnen bijvoorbeeld behoren het nader vormgeven of aanpassen van het beleggingsbeleid, de keuze van strategische benchmarks, het opstellen en up to date houden van het beleggingsplan en het monitoren van de vermogensbeheerders.

Het beleggingsbeleid en de Verklaring Beleggingsbeginselen zijn vastgelegd in de ABTN. De Verklaring Beleggingsbeginselen beschrijft op beknopte wijze de uitgangspunten van het beleggingsbeleid van het fonds. De uitgangspunten worden door het bestuur vastgesteld. Conform geldende wet- en regelgeving gaat de Verklaring Beleggingsbeginselen in op de doelstelling van het beleggingsbeleid, de risico's en risicobeheer, de algemene uitgangspunten en beleggingsbeginselen en de uitvoering van het beleggingsbeleid. De Verklaring Beleggingsbeginselen wordt om de drie jaar herzien. Daarnaast wordt de Verklaring Beleggingsbeginselen onverwijld herzien als er tussentijds een belangrijke wijziging in het beleggingsbeleid optreedt.

Invulling van de sleutelfuncties (IORP 2)

Per 13 januari 2019 is de Europese richtlijn 2016/2341 van 14 december 2016, ook wel IORP 2 genoemd, van kracht geworden. Het doel van de richtlijn is het bevorderen van de verdere ontwikkeling van de tweede pijler pensioenen in de Europese Unie. In de richtlijn zijn onder andere algemene regels opgenomen ten aanzien van:

- a. De governance van een pensioenfonds, zoals over risicobeheer, accounting, risico-evaluaties en verslaglegging;
- b. De informatieverstrekking door het pensioenfonds aan (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden;
- c. De procedure bij een grensoverschrijdende collectieve waardeoverdracht;
- d. Toezicht op pensioenfondsen.

IORP 2 is verankerd in de Nederlandse wetgeving. Het bestuur heeft in 2018 en 2019 tijdens diverse bestuursvergaderingen het implementeren van IORP 2 besproken. Hierbij is aandacht besteed aan het wettelijk kader, de uitingen van DNB en de Pensioenfederatie.

Een belangrijk onderdeel van de gewijzigde regels ten aanzien van de governance van een pensioenfonds betreft de verplichting tot het inrichten van de zogenoemde sleutelfuncties. Dit betreft de sleutelfunctie risicobeheerfunctie, de actuariële functie en de interne auditfunctie. IORP 2 maakt een onderscheid tussen de houder van een sleutelfunctie en de personele invulling van de daadwerkelijke uitvoering van de sleutelfunctie, waarbij de houder de eindverantwoordelijkheid blijft houden.

De sleutelfunctiehouders rapporteren schriftelijk periodiek de materiële bevindingen en aanbevelingen op het gebied dat onder hun verantwoordelijkheid valt aan het bestuur en indien de sleutelfunctiehouder tevens bestuurslid is ook aan de visitatiecommissie. In de rapportage wordt tevens vermeld welke personen betrokken waren bij het uitoefenen van de sleutelfunctie en, indien van toepassing, aan welke derden werkzaamheden in het kader van de functie zijn uitbesteed.

De sleutelfunctiehouder van de actuariële functie rapporteert vanaf 1 januari 2019 elk kwartaal aan het bestuur. De andere twee sleutelfunctiehouders zijn in 2020 gestart met het rapporteren aan het bestuur.

Voorts melden sleutelfunctiehouders de toezichthouder zo spoedig mogelijk indien het bestuur niet tijdig passende corrigerende maatregelen treft, nadat het bestuur op de hoogte is gesteld van:

- a. Een substantieel risico dat het fonds niet aan een bij of krachtens de wet gesteld vereiste van significante betekenis zal voldoen en dit ernstige gevolgen kan hebben voor de belangen van deelnemers, gewezen deelnemers, andere aanspraakgerechtigden of pensioengerechtigden; of
- b. Een significante inbreuk op de voor het fonds en haar activiteiten geldende bij of krachtens de wet gestelde vereisten.

Het bestuur heeft besloten om de onafhankelijkheid van de sleutelfunctiehouders te borgen door:

- a. Aan sleutelfunctiehouders tijdig alle inlichtingen en gegevens te verstrekken, die zij voor de vervulling van de taken en verantwoordelijkheden redelijkerwijs nodig hebben;
- b. De rapportage- en escalatielijnen;
- c. De rechtsbescherming die zij op grond van de klokkenluidersregeling van het fonds genieten.

Het bestuur heeft besloten om de invulling van de sleutelfuncties jaarlijks te evalueren als onderdeel van de jaarlijkse evaluatie van het integraal risicomangement van het fonds. In de evaluatie wordt onder meer stilgestaan bij de periodieke rapportage en eventuele aanpassing daarvan en wordt ook het samenspel van sleutelfunctiehouders en sleutelfunctievervullers geëvalueerd. De evaluatie is opgenomen als actiepoint in de jaarkalender van het fonds.

Op basis van het wettelijk kader dient het fonds bij de inrichting van de sleutelfuncties rekening te houden met de omvang en interne organisatie van het fonds, alsmede met de omvang, de aard, de schaal en de complexiteit van de werkzaamheden (proportionaliteit). De proportionaliteit is bedoeld om te voorkomen dat het inrichten van de sleutelfuncties tot al te belastende vereisten voor het fonds leidt. Het bestuur heeft bij de invulling van het sleutelfunctiehouderschap, naast de proportionaliteit, rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

1. Het bestuur stelt de sleutelfunctiehouders in staat de sleutelfuncties op een objectieve, eerlijke en onafhankelijke manier te vervullen.
2. De sleutelfunctiehouder is geschikt voor de uitoefening van de betreffende sleutelfunctie en zijn betrouwbaarheid staat buiten twijfel.
3. De sleutelfunctiehouder van de risicobeheerfunctie kan niet dezelfde persoon zijn als de sleutelfunctiehouder van de interne auditfunctie.
4. De sleutelfunctiehouder van de interne auditfunctie kan geen sleutelfunctiehouder van de actuariële functie zijn;
5. De sleutelfunctiehouder dient voldoende status en autoriteit te hebben voor een effectieve taakuitoefening;
6. De sleutelfunctiehouder heeft voldoende affiniteit met de betreffende sleutelfunctie;
7. De sleutelfunctiehouders heeft relevante opleidingen afgerond, dient te beschikken over werkervaring en heeft de gewenste competenties.

Het fonds heeft de sleutelfuncties, op basis van het 'three lines of defence'-model als volgt ingericht:

Sleutelfunctie	(Waarnemend) houder	Vervullers
Risicobeheer	De heer D.P. Lucas, bestuurslid (waarnemend)	De heer D.P. Lucas, Milliman Pensioenen (tevens ondersteuning van de heer D.P. Lucas), uitbestedingspartners
Actuariële functie	Waarmerkend actuaaris, de heer J. Schilder AAG (waarnemend)	Waarmerkend actuaaris, de heer J. Schilder AAG
Interne audit	De heer B. Vroegh RA CIA CPE (waarnemend)	De heer B. Vroegh, uitbestedingspartners, externe audit-experts

De drie beoogde sleutelfunctiehouders zijn waarnemend totdat zij goedgekeurd zijn door DNB. De door het bestuur beoogde opzet en invulling van de sleutelfuncties is in januari 2020 ter beoordeling aan DNB voorgelegd. Op 9 april 2020 heeft DNB het pensioenfonds schriftelijk geïnformeerd dat de beoogde opzet en invulling van de sleutelfuncties akkoord is. De volgende stap is het voordragen van de drie beoogde sleutelfunctiehouders voor toetsing door DNB. De toetsing dient voor 1 september 2020 plaats te vinden, waarna tot formele benoeming kan worden overgegaan.

De waarnemende sleutelfunctiehouders zijn geselecteerd vanwege hun status, autoriteit, kennis, werkervaring en competenties. Hun takenpakket is op hoofdlijnen als volgt:

Risicobeheerfunctie

1. Inrichting processen risicobeheer;
2. Inrichten en onderhouden methoden ter identificatie, meting, bewaking en beheersen risico's
3. Risicobeoordeling (proces en inhoud)
4. Controleren risicobeheersing
5. Inrichten en onderhouden van rapportages
6. Risico-alertheid bevorderen
7. Advisering vanuit controle functie

Actuariële functie

1. Inrichting processen actuariële functie
2. Beoordelen van processen voor de berekening van de technische voorzieningen
3. Beoordelen van de betrouwbaarheid en adequaatheid van de berekening van de technische voorzieningen
4. Beoordelen gedragslijn m.b.t. aangaan van pensioenverplichtingen
5. Beoordelen adequaatheid verzekeringsregelingen
6. Risicobeheer bevorderen

Interne auditfunctie

1. Inrichting processen interne auditfunctie
2. Toepassing van de audit jaarcyclus
3. Beoordeling van de uitgevoerde audits
4. Beoordelen auditbevindingen, bepalen van de consequenties voor het fonds en bewaken van de noodzakelijke follow up.

Kerncijfers (stand per einde jaar)

Boekjaar	2019	2018	2017	2016	2015
Aantal werkgevers	4	2	2	2	2
Aantal verzekerden					
Actieve deelnemers	201	138	148	163	179
Premievrije rechten ("slapers")	279	267	269	259	356
Pensioentrekkenden	163	154	150	147	148
Reglementvariabelen (per 1 januari volgend op het genoemde boekjaar)					
Toeslagverlening actieven per 1 januari	0,00%	0,61%	0,07%	0,00%	0,00%
Toeslagverlening inactieven PF per 1 januari	0,00%	0,52%	0,06%	0,00%	0,00%
Toeslagverlening inactieven PPF per 1 januari	0,00%	0,52%	0,06%	0,00%	0,00%
Cumulatief niet toegekende toeslagen actieven (per 31-12)	12,05%	14,04%	12,46%	10,66%	9,26%
Cumulatief niet toegekende toeslagen inactieven (per 31-12)	10,81%	11,64%	10,36%	9,96%	9,56%
Pensioenuitvoering					
Feitelijke premie	3.735	1.913	2.003	2.133	2.235
Kostendeekkende premie	4.242	2.232	2.392	2.172	2.052
Gedempte kostendeekkende premie	3.270	1.790	1.890	1.880	1.351
Pensioenuitvoeringskosten	412	349	313	296	296
Uitkeringen	2.502	2.438	2.421	2.369	2.292
Vermogenssituatie en solvabiliteit					
Pensioenvermogen	128.612	108.100	111.752	108.053	100.343
Minimaal vereist eigen vermogen	4.768	4.116	4.033	4.125	3.831
Vereist eigen vermogen	15.917	17.571	17.134	14.164	13.693
Pensioenverplichtingen	115.673	100.394	98.365	100.608	93.446
Aanwezige dekkingsgraad (in %)	111,2%	107,7%	113,6%	107,4%	107,4%
Minimaal vereiste dekkingsgraad (in%)	104,1%	104,1%	104,1%	104,1%	104,1%
Vereiste dekkingsgraad (in %)	113,8%	117,5%	117,4%	114,1%	114,7%
Beleidsdekkingsgraad (in %)	109,0%	113,9%	111,6%	104,6%	108,8%
Reële dekkingsgraad (in %)	88,3%	93,3%	90,9%	86,1%	88,7%
Beleggingsportefeuille					
Aandelen	47.995	37.765	42.454	39.659	36.010
Vastrentende waarden	80.099	71.027	68.677	68.153	63.555
Derivaten	-369	14	225	321	-200
Beleggingsrendement in %	18,5%	-2,6%	5,7%	10,6%	-0,4%
Benchmark in %	18,5%	-1,2%	5,5%	10,4%	2,0%

Alle bedragen in dit document zijn weergegeven in € 1.000, tenzij anders vermeld. Indien een bedrag niet is weergegeven in € 1.000, zijn er twee decimalen achter de komma weergegeven.

Tot en met 2015 werd een deelnemer die zowel premievrije als actieve aanspraken had, twee keer meegeteld in de aantallen. Vanaf 2016 is er voor gekozen om elke deelnemer slechts één keer mee te tellen. Dit leidt tot een afname van het aantal gewezen deelnemers met 66 en van het aantal gepensioneerden met 4 primo 2016. De cijfers tot en met 2015 zijn weergegeven op basis van de oude methode.

Verslag van het Verantwoordingsorgaan

Algemeen:

De leden van het VO (Verantwoordingsorgaan) worden door het bestuur van het Pensioenfonds geïnformeerd door middel van overlegvergaderingen, notulen, agenda's en besluitenlijsten en directe toegang tot de SharePoint site "OnePlace", waar alle correspondentie van het pensioenfonds is opgeslagen. Op deze wijze wordt het VO op de hoogte gehouden van alle belangrijke ontwikkelingen en (voorgenomen) besluiten en is het mogelijk een goede invulling te geven aan haar taken en verantwoordelijkheden.

In 2019 zijn de volgende wijzigingen/mutaties doorgevoerd in de samenstelling van het VO:

- Mevrouw Coïne de Lange heeft Ecolab verlaten en is derhalve ook uitgetreden als secretaresse voor het VO.
- Mevrouw Antoinette Valkenburg heeft de taak als secretaresse voor het VO op zich genomen.

VO-activiteiten afgelopen jaar:

- PF – VO - Toelichting premienota 2019 VO
- VO intern overleg
- VO adviesaanvraag premiestelling 2019
- VO intern overleg - Uitvoering overeenkomst Nalco & goedkeuring uitvoering overeenkomst Ecolab.
- Bestuursvergadering Pensioenfonds Ecolab - incl. interviews VC
- Masterclass rente afdekking – WTW
- VO bespreking "Concept jaarverslag 2018-1"
- VO bespreking "Concept jaarverslag 2018-2"
- VO overleg - behandeling openstaande items
- Overleg VO en DB pensioenfonds

Het VO heeft in 2019 drie adviezen gegeven, op verzoek van het bestuur van het pensioenfonds:

- Premiestelling 2019
- Concept beleidsplan communicatie
- Concept uitvoeringsovereenkomst Nalco

Het VO heeft op alle aanvragen een positief advies afgegeven.

Het VO heeft het concept Jaarverslag 2019 op 30 april 2019 ontvangen.

Het VO komt tot de volgende bevindingen:

- Het beleggingsrendement is 18,5 over het jaar 2019, wat gelijk staat aan de benchmark.
- Bij de behandeling van de cijfers van het jaarverslag 2019 heeft zowel WTW als de accountant aangegeven dat het PF bestuur in control is. Het VO deelt deze mening.
- Op basis van de uitkomsten van de ALM-studie gaat de premie verhoogd worden van 39% naar 45% per 1 januari 2020, waarmee er één geïntegreerd premiebeleid is, en op dit punt geen onderscheid meer is tussen beide groepen.
- Uitvoeringskosten zijn gedaald van € 1.195,00 naar € 1.132,00 per deelnemer. Deze daling wordt veroorzaakt door toetreding van de Nalco-deelnemers en de daardoor veroorzaakte stijging van het aantal deelnemers.

Het VO komt tot de volgende aanbevelingen:

- In de toekomst paragraaf wordt niet gesproken over het pensioenakkoord dat in 2020 in moet gaan. Graag vernemen wij van het bestuur hoe zij de impact hiervan inschatten.
- Ondanks dat er veel aandacht aan de website is besteed en deze goed overzichtelijk is, willen wij nogmaals de aandacht vestigen op de eerdere VO aanbeveling, ten aanzien van de gevolgen van de niet toegekende toeslagen alsmede de mogelijkheden tot correctie op de website. In de Pensioen 1-2-3 (Laag 2) is een Indexatie tabel opgenomen, maar wij vragen ons af of de impact wel overkomt en men zich bewust is van de eventuele reparatie mogelijkheden. Is het een idee om het e.e.a. direct op de start pagina te plaatsen.

Algemene opmerking VO:

Het lijkt ons nuttig om beter inzicht te verkrijgen over het websitebezoek en bezochte pagina's. Dit om vast te stellen of dit enige communicatiemiddel naar de deelnemers toe, voldoende deelnemers bereikt.

Oordeel:

Het VO is van oordeel dat:

- Het bestuur voldoende informatie aan het VO heeft verstrekt om zich een oordeel te kunnen vormen over het gevoerde beleid;
- Het handelen van het bestuur in 2019 in overeenstemming is geweest met de statuten en reglementen;
- Het bestuur in 2019 een consistent beleid heeft gevoerd, waarbij de belangen van alle betrokkenen goed afgewogen en geborgd zijn;
- Het bestuur gedegen en logische beleidskeuzes heeft gemaakt voor de toekomst.

Wij danken het bestuur voor de aangeleverde informatie en de prettige samenwerking.

Nieuwegein, 2 juni 2020

Verantwoordingsorgaan:

J. Zinger, Nieuwegein	Voorzitter
A. Dral, Montfoort	Secretaris
W. de Jong, Leiderdorp	Lid
A. Valkenburg, Utrecht	Secretaresse VO

Reactie door het bestuur van het pensioenfonds op het verslag van het Verantwoordingsorgaan:

Met betrekking tot het Pensioenakkoord geldt dat het bestuur er tot voor kort van uitging dat de gewijzigde wetgeving per 1 januari 2022 in werking zou treden. Dat was immers een datum die wordt vermeld in het Principeakkoord vernieuwing pensioenstelsel, dat in juni 2019 naar de Tweede Kamer is gezonden. Het bestuur heeft op de website van het pensioenfonds een nieuwsitem geplaatst met uitleg over het Principeakkoord en de gevolgen voor ons pensioenfonds. Ondertussen is het wachten op de Hoofdlijnennotitie met de nadere uitwerking van het Pensioenakkoord waaraan wordt gewerkt door een stuurgroep met vertegenwoordigers van het kabinet, de vakbonden en de werkgeversorganisaties. Het beoogde tijdsplan is dat de Hoofdlijnennotitie voor het zomerreces van 2020 naar de Tweede Kamer wordt gezonden. Uit de berichten die in het nieuws komen kan worden opgemaakt dat het vernieuwde stelsel mogelijk later dan per 1 januari 2022 in werking treedt. Daarover is echter pas zekerheid te geven als de Hoofdlijnennotitie beschikbaar is. Het bestuur volgt de ontwikkelingen op de voet.

Het bestuur neemt de aanbeveling van het Verantwoordingsorgaan om prominenter op de website melding te maken van de cumulatieve achterstand in toeslagen, de consequenties daarvan voor de deelnemers en de mogelijkheden om individueel acties te ondernemen om de achterstand te repareren ter harte. De informatie hierover zal op de startpagina worden opgenomen.

Tot slot, het bestuur constateert dat er onverminderd sprake is van grote betrokkenheid en een verdere stijging van kwaliteit bij de uitoefening van de wettelijke taken door de leden van het Verantwoordingsorgaan. Het bestuur ervaart de samenwerking met het Verantwoordingsorgaan als zeer constructief en verheugt zich op de continuering van de samenwerking in de toekomst.

Intern toezicht: samenvatting bevindingen Visitatiecommissie

Deze rapportage bevat de bevindingen van de visitatiecommissie (hierna VC) naar aanleiding van het onderzoek over de periode januari 2019 tot en met december 2019. De VC heeft tot taak toezicht te houden op het beleid van het bestuur en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. Tevens dient de VC toezicht te houden op adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging door het bestuur. De VC vervult deze taak zodanig dat het bijdraagt aan het effectief en slagvaardig functioneren van het fonds en aan een beheerste en integere bedrijfsvoering van het fonds. De VC betreft de Code Pensioenfonds en de toezichtcode van de Vereniging Intern Toezichthouders Pensioensector bij de uitoefening van haar taak.

Het bestuur heeft voor de visitatie over 2019 in het bijzonder aandacht gevraagd voor:

- de transitie van het staatsobligatiefonds van Vanguard naar de LDI-fonds van BMO;
- de implementatie van IORP 2.

Inrichting en functioneren van de governance

Het fonds is in staat nieuwe bestuurders te vinden of bestuurders te behouden voor het fonds. Dit bevordert de continuïteit van het bestuur. Daarnaast wordt er in een open stijl met elkaar vergaderd. De VC concludeert dat dit op een professionele wijze maar toch persoonlijke manier gebeurt. De VC heeft geen aanbevelingen.

Functioneren van het bestuur, inclusief cultuur en gedrag

Het bestuur functioneert goed. Er zijn echter wel een paar zaken waar de VC aandacht voor vraagt. RiskCo heeft verzuimd te indexeren. De VC beveelt aan dit verzuim te toetsen aan en incidentenregeling (dat overigens uit 2015 dateert) en te beoordelen of het hier een incident betreft. Het is voor de VC niet duidelijk hoe het eventueel wegvallen van de bestuursondersteuning kan worden opgevangen. De VC beveelt aan:

- voor het wegvallen van de ondersteuning een plan op te stellen;
- de incidentenregeling aantoonbaar toe te passen bij het zich voordoen van een onderwerp zoals het RiskCo verzuim.

Beleid van het bestuur

Het bestuur voert een beleid dat past bij (de grootte van) het fonds. Er wordt professioneel geacteerd binnen acceptabele financiële kaders en geprobeerd zo een eenvoudig mogelijk beleid te voeren. De toekomst van het fonds is ongewis behalve dat duidelijk is dat de werkgever de toekomstige opbouw elders wil onderbrengen. De vraag is of de bestaande aanspraken bij eenzelfde uitvoeringsorganisatie kan worden ondergebracht. Het bestuur zal hier vanuit zijn eigen verantwoordelijkheden een besluit over moeten nemen, met als uitgangspunt evenwichtige belangenafweging.

In de communicatie vanuit het bestuur (denk aan de website) kan iets beter wordt uitgelegd waar het fonds voor staat (denk aan missie, visie strategie en de doelstellingen die daarbij horen) en waarom hiervoor gekozen is. De VC beveelt aan:

- het risico van een liquiditeitscrisis te mitigeren door een ijzeren voorraad aan cash aan te houden, voldoende voor ca. 6 maanden;
- inzicht te verkrijgen in de specificaties, werking en risico's van het geldmarktfonds;
- in de ABTN de teksten samen te voegen tot één beleidsdocument dat het volledige beleggingsbeleid beschrijft;
- de periodiciteit van het herbalanceringsbeleid te verduidelijken;
- selectiecriteria vast te stellen voor de beoordeling van de externe vermogensbeheerders;
- duidelijk te maken of en hoe het ESG-beleid concreet in de beleggingsfondsen moet terugkomen.

Algemene gang van zaken in het fonds, inclusief naleving Code Pensioenfonds

Het bestuur voert een integer en beheerst beleid. De implementatie van IORP 2 ligt op schema. De ERB is onderwerp van discussie binnen het bestuur. In de loop van 2020 zal hier meer duidelijkheid over komen hoe en wanneer deze zal worden uitgevoerd.

De VC beveelt aan:

- een beleids- en verantwoordingscyclus op te stellen;
- in het jaarverslag een duidelijke weergave van de naleving van de Code Pensioenfonds op te nemen.

Adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging

Risicomangement krijgt steeds meer aandacht van het bestuur en de risicomanager groeit duidelijk in zijn rol. De ondersteuning van externe specialisten helpt hierbij. De implementatie van IORP 2 zal de verdere ontwikkeling helpen. De VC vraagt aandacht voor enkele mogelijke impact analyses. Het periodiek (jaarlijks) herijken van de SIRA leidt tot betere inzichten. De VC beveelt aan:

- jaarlijks een herijking van het de verschillende scenario's (bruto-netto en kans*impact-beheersmaatregelen) met het hele bestuur uit te voeren, om tot een steeds beter bewustzijn en aanscherping van het risicomangement te komen.

Communicatie

Het bestuur heeft het communicatiebeleid zo eenvoudig mogelijk gehouden. De website wordt als belangrijk communicatiemiddel gebruikt. Daarnaast wordt, indien nodig, rechtstreeks met de deelnemers gecommuniceerd. Het communicatiebeleidsplan is gedeeld met het VO, de formele adviesaanvraag moet nog worden ingediend.

De VC beveelt aan:

- de website ook te gebruiken om het beleid van het bestuur meer uit te dragen.

Opvolging eerdere aanbevelingen van intern toezicht

Uit het overzicht van de aanbevelingen van de VC en de toelichting daarop blijkt dat het bestuur van de 18 aanbevelingen 16 aanbevelingen heeft overgenomen. Daarvan zijn er inmiddels 10 afgehandeld. Twee aanbevelingen heeft het bestuur voldoende beargumenteerd terzijde gelegd. De VC heeft geen aanbevelingen.

De visitatiecommissie

De heer R. Albrecht, CFA, CPE

De heer mr. E. Klijn, CPE

Mevrouw mr. M. Meijer-Zaalberg (voorzitter)

15 april 2020

Reactie door het bestuur van het pensioenfonds op het verslag van de Visitatiecommissie:

De visitatiecommissie heeft t.b.v. het jaarverslag een samenvatting van de bevindingen en aanbevelingen aangeleverd. Deze samenvatting is integraal in het jaarverslag opgenomen. In de samenstelling van de visitatiecommissie hebben er ten opzichte van de visitatie in het vorige verslagjaar geen wijzigingen plaatsgevonden. De gesprekken met de visitatiecommissie gedurende het visitatieproces hebben in een open, transparante en constructieve sfeer plaatsgevonden.

Het bestuur heeft het rapport van de visitatiecommissie met de bevindingen en aanbevelingen intern binnen het bestuur, met de visitatiecommissie zelf en met het Verantwoordingsorgaan besproken. Het bestuur neemt de aanbevelingen van de visitatiecommissie serieus en zal deze oppakken. Hierbij zal het bestuur pragmatisch te werk gaan. Er zal een onderbouwde afweging worden gemaakt t.a.v. de zaken die wel en niet opgepakt en verbeterd zullen worden. Indien aanbevelingen niet worden opgepakt, zullen deze beargumenteerd terzijde worden gelegd. Dit proces zal gedurende het verslagjaar 2020 plaatsvinden.

De visitatiecommissie vraagt aandacht voor het feit dat RiskCo verzuimd heeft te indexeren. Dit vraagt om een toelichting. Wat er gebeurd is, is dat RiskCo verzuimd heeft tijdig te indexeren. Dit is gesignaleerd door de administrateur van het pensioenfonds, vervolgens heeft RiskCo dit op verzoek van het bestuur met terugwerkende kracht hersteld. De pensioengerechtigden hebben hierdoor de indexatie per 1 januari 2019 met een vertraging van 3 maanden ontvangen. Voor de overige deelnemers heeft dit geen gevolgen gehad. N.a.v. de bespreking hiervan in de bestuursvergadering is besloten om alle pensioengerechtigden voortaan een loonstrook en begeleidend schrijven toe te sturen na toekenning van indexatie (voor het eerst: februari 2020), zodat de pensioengerechtigden geïnformeerd zijn over de toekenning van indexatie en kunnen reageren bij een eventuele vertraging in de uitbetaling in de toekomst. Verder is afgesproken om actief te toetsen aan de Incidentenregeling.

Het waarborgen van de ondersteuning van het pensioenfonds heeft een plek gekregen in het business continuity plan dat is opgesteld met het oog op de COVID-19 crisis. In hetzelfde plan is conform de aanbeveling van de visitatiecommissie invulling gegeven aan het aanhouden van ijzeren voorraad aan cash om het risico van een liquiditeitscrisis te mitigeren en de continuïteit van de uitbetaling van de pensioenen aan de pensioenpensioengerechtigden te waarborgen.

De naleving van de Code Pensioenfonds heeft een plek gekregen in dit jaarverslag en adequate risicobeheersing en evenwichtige belangenafweging krijgt onverminderd aandacht van het bestuur. Dit is versterkt door de verankering van de sleutelfunctie risicobeheer in de governance van het pensioenfonds en de wijze waarop de houder van deze sleutelfunctie daar invulling aan geeft. Tot slot, de website van het pensioenfonds wordt in toenemende mate gebruikt voor communicatie richting de deelnemers en uitleg en achtergrond over het door het bestuur gevoerde beleid.

Toetsing naleving Gedragscode over 2019

KPMG Advisory toetst jaarlijks aan de hand van een vragenlijst of de verbonden personen en insiders van het pensioenfonds de Gedragscode in het voorafgaande jaar hebben nageleefd. De bevindingen worden door KPMG Advisory in een rapportage vastgelegd. In de eerste helft van 2020 is de toetsing op naleving van de Gedragscode in 2019 uitgevoerd. De deelnemers aan het onderzoek over 2019 waren de (aspirant)bestuursleden van het pensioenfonds, de administrateur, de ambtelijk secretaris en de leden van het Verantwoordingsorgaan en de Visitatiecommissie van het pensioenfonds en overige verbonden personen.

Deze personen hebben een vragenlijst van KPMG Advisory ontvangen. De vragenlijst behandelt uiteenlopende onderwerpen uit de Gedragscode. Zo werd er gevraagd naar de bekendheid met de regels betreffende verbonden personen, de insidersregeling, melding van persoonlijke transacties, het omgaan met vertrouwelijke en koersgevoelige informatie, nevenfuncties, financiële belangen in bedrijven/instellingen waarmee het pensioenfonds zakelijke relaties onderhoudt, relatiegeschenken, giften en uitnodigingen, privégebruik van zaken en dienstverleners van het pensioenfonds en belangenconflicten.

Naast de toetsing van de naleving van de Gedragscode binnen het pensioenfonds zijn in de vragenlijst ook vragen opgenomen om aandacht te vestigen op mogelijke integriteitdilemma's en om de bekendheid met de regels en normen in de Gedragscode te testen. Conclusie van KPMG Advisory is dat de antwoorden in het algemeen het beeld weergeven dat de respondenten goed op de hoogte zijn van de normen in de Gedragscode. De responderende bestuursleden hebben veelal antwoorden gegeven in lijn met de Gedragscode van het pensioenfonds in de fictieve casuïstiek.

Reactie door het bestuur van het pensioenfonds op de toetsing naleving Gedragscode:

KPMG Advisory toetst jaarlijks of de bij het fonds betrokken personen de Gedragscode in het voorafgaande jaar hebben nageleefd. Hiertoe hebben de bij het fonds betrokken personen een vragenlijst van KPMG ontvangen. De vragenlijst behandelt uiteenlopende onderwerpen uit de Gedragscode. Ook dit jaar hebben de leden van de Visitatiecommissie de vragenlijst ingevuld. In de vragenlijst zijn ook enkele vragen opgenomen om aandacht te vestigen op mogelijke integriteitdilemma's en om de bekendheid met de regels en normen in de Gedragscode te testen.

Het bestuur heeft kennisgenomen van de bevindingen van KPMG Advisory. De discussie naar aanleiding van de dilemma's en de door de invullers gegeven antwoorden zal in het najaar van 2020 plaatsvinden in aanwezigheid van KPMG Advisory. Conclusie van KPMG Advisory in het rapport is dat in het algemeen de respondenten goed op de hoogte zijn van de normen in de Gedragscode. Op basis van de antwoorden van de respondenten op de integriteitsdilemma's worden good practises besproken. Dit draagt bij tot een beter inzicht in compliance issues en integriteitsdilemma's.

Het bestuur bespreekt de nevenfuncties periodiek in een bestuursvergadering. Het inventariseren van de nevenfuncties is een onderdeel van de jaarlijkse toetsing door KPMG en wordt als zodanig in hun rapportage vastgelegd. Dit geldt voor de nevenfuncties van alle respondenten van de vragenlijst van KPMG Advisory, dus ook van de leden van het Verantwoordingsorgaan en de Visitatiecommissie.

Verslag van het bestuur

De algemene ontwikkelingen in de pensioensector in 2019 hebben wij opgenomen in bijlage 3.

Hoofdpijnen pensioenfonds verslagjaar 2019

Ontwikkeling dekkingsgraad en evaluatie herstelplan

De actuele (maand) dekkingsgraad was eind 2019 111,2% en daarmee 3,5% hoger dan de actuele dekkingsgraad aan het eind van 2018 (107,7%). De beleidsdekkingsgraad (dit is de dekkingsgraad op basis van een voortschrijdend gemiddelde van 12 maanden) was aan het eind van het verslagjaar 109,0%. Dit is 4,9% lager dan de beleidsdekkingsgraad per ultimo 2018 (113,9%).

Sinds 31 oktober 2018 hanteert het fonds prognosetafel AG2018. Deze prognosetafel wordt per 31 december 2019 gehanteerd met startjaar 2020. Er wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking door toepassing van de Ecolab specifieke Willis Towers Watson 2016 ervaringssterfte.

In het Financieel Toetsingskader (FTK), onderdeel van de Pensioenwet, zijn de wettelijke financiële eisen aan pensioenfonds vastgelegd. Het FTK stelt voorwaarden aan de financiële gezondheid van een pensioenfonds en is opgebouwd rond de principes van marktwaardering, risico-gebaseerde financiële eisen en transparantie. In 2015 is het FTK vernieuwd (nFTK) om meer stabiliteit bij pensioenfonds te creëren in antwoord op de grotere schommelingen op de financiële markten. Onder het nFTK is de herstelsystematiek veranderd. In plaats van een korte- en lange-termijnherstelplan is er nu één herstelplan van maximaal tien jaar. Jaarlijks wordt dit plan geëvalueerd. Aangezien de beleidsdekkingsgraad per 1 januari 2019 113,9% was en per die datum lager was dan de vereiste dekkingsgraad van (op dat moment) 117,5%, diende het bestuur opnieuw een evaluatie van het herstelplan uit te voeren en in te dienen bij DNB. De evaluatie van het herstelplan is tijdig, d.w.z. vóór 1 april 2019, bij DNB ingediend. Het bestuur heeft onveranderd gekozen voor de maximale hersteltermijn van 10 jaar. Het premie- en toeslagbeleid dat als basis voor het herstelplan is genomen, is in overeenstemming met het nFTK. Het beleggingsbeleid is het strategische beleggingsbeleid zoals dat op dit moment geldt, inclusief de geldende renteafdekking van 62,5%. Uit het herstelplan blijkt dat tijdig herstel op basis van fondsrendement mogelijk is zonder de inzet van kortingsmaatregelen. DNB heeft vervolgens aangegeven geen verdere vragen op opmerkingen te hebben, het door het bestuur ingediende herstelplan is goedgekeurd.

Zie het kopje Financiële paragraaf voor meer informatie over het verloop van de dekkingsgraad.

Onderstaand een vergelijkingsstaatje met de gehanteerde percentages per ultimo 2019 en ultimo 2018.

	2019	2018
Actuele (maand)dekkingsgraad	111,2%	107,7%
Vereist Eigen Vermogen (VEV)	113,8%	117,5%
Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV)	104,1%	104,1%
Beleidsdekkingsgraad	109,0%	113,9%

Omdat het aanwezig eigen vermogen hoger is dan het Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) maar lager dan het Vereist Eigen Vermogen (VEV) bevindt het pensioenfonds zich in een situatie van reservetekort.

Wat opvalt is dat het VEV ultimo 2019 duidelijk lager is dan in 2018. Dit hangt samen met de transitie van het staatsobligatiefonds van Vanguard naar LDI-fonds van BMO. Als gevolg hiervan is het VEV gedaald tot het niveau van vóór de eerdere transitie naar het Vanguard fonds.

De pensioenregeling per 1 januari 2019

De pensioenregeling voor de deelnemers aan de Ecolab regeling kan als volgt worden samengevat:

- Het betreft een middelloonregeling
- De pensioenrichtleeftijd voor nieuwe opbouw is per 1 januari 2018 verhoogd van 67 jaar naar 68 jaar. Het jaarlijkse opbouwpercentage voor ouderdomspensioen is ongewijzigd 1,875% gebleven (en het partnerpensioen blijft ongewijzigd 70% van het ouderdomspensioen).
- De franchise voor de pensioenopbouw is in 2019 gelijk aan de fiscaal minimale franchise, welke gelijk is aan € 13.785,00.
- De premieafdracht aan het pensioenfonds in 2019 is 39% van de pensioengrondslagsom, waarbij eveneens de fiscaal minimale franchise wordt aangehouden (2019: € 13.785,00).
- De deelnemersbijdrage bedraagt in 2019 5,2% van de pensioengrondslagsom, waarbij een franchise van € 14.581,00 wordt aangehouden.
- Het pensioenfonds laat de ingangsdatum van de pensioenen die tot 1 januari 2014 zijn opgebouwd ongewijzigd op 65 staan. Het pensioen dat al is opgebouwd tot 1 januari 2014 gaat dus nog steeds op de leeftijd van 65 in, tenzij een deelnemer op dat moment besluit de pensioendatum uit te stellen.
- Het pensioenfonds laat de ingangsdatum van de pensioenen die na 1 januari 2014 maar voor 1 januari 2018 zijn opgebouwd ongewijzigd op 67 staan. Het pensioen dat al is opgebouwd in de genoemde periode gaat dus nog steeds op de leeftijd van 67 in, tenzij een deelnemer op dat moment besluit de pensioendatum uit te stellen.
- Het maximaal pensioengevend salaris is in 2019 gelijk aan € 68.662,00.

Er zijn dus twee verschillende franchises:

- De fiscaal minimale franchise voor de pensioenopbouw van de deelnemers en de vaststelling van de afdracht aan het fonds;
- De oude 2017 franchise (verhoogd conform het huidige reglement naar niveau 2019) uitsluitend voor de vaststelling van de deelnemersbijdrage.

Het bestuur van het pensioenfonds heeft na ontvangst van een positief advies van het Verantwoordingsorgaan besloten de bijdrage aan het pensioenfonds in 2019 ongewijzigd op hetzelfde niveau als in 2019 te houden. In 2019 is derhalve ongewijzigd voor de Ecolab deelnemers een premie van 39% van de som van de pensioengrondslagen afgedragen aan het pensioenfonds.

Toetreding groep nieuwe deelnemers per 1 januari 2019

Binnen de Ecolab ondernemingen in Nederland is er, behalve de middelloonregeling die door het pensioenfonds wordt uitgevoerd, nog een andere defined benefit (DB) regeling voor een groep werknemers van toepassing. Deze regeling (een eindloonregeling voor een aantal Nalco-werknemers) werd tot en met 31 december 2018 uitgevoerd door een verzekeraar. In de loop van 2018 heeft het bestuur van het pensioenfonds van de werkgever de vraag gekregen of het pensioenfonds bereid is de pensioenregeling van deze Nalco medewerkers voor een beperkte tijd uit te voeren. Na gedegen onderzoek, raadpleging van het Verantwoordingsorgaan en overleg met de werkgever over de voorwaarden heeft het bestuur positief gereageerd op dit verzoek. Concreet betekent dit dat het fonds vanaf 1 januari 2019 ook de bestaande pensioenregeling van de betreffende Nalco werknemers uitvoert. De reeds opgebouwde pensioenaanspraken van deze Nalco deelnemers zijn bij de verzekeraar achtergebleven. Derhalve is er per 1 januari 2019 geen impact op de voorziening pensioenverplichtingen.

Aanleiding

De werkgever is in het voorjaar van 2018 een groot pensioenproject gestart, samen met de ondernemingsraden en het pensioenfonds. Het bestuur van het pensioenfonds doet zelf ook al enige tijd onderzoek naar haar toekomstbestendigheid. Doel van deze onderzoeken is om de beste uitvoerder te selecteren die de DB-regelingen binnen de Ecolab ondernemingen in de toekomst kan uitvoeren.

De eindloonregeling van de Nalco-groep was als gezegd verzekerd bij een verzekeraar. Dit contract liep eind 2018 af. De werkgever heeft diverse mogelijkheden voor de uitvoering in 2019 van deze Nalco-regeling onderzocht en heeft uiteindelijk de keuze gemaakt het pensioenfonds te vragen deze regeling in 2019 uit te voeren.

Overwegingen bestuur Pensioenfonds Ecolab

Het bestuur van het pensioenfonds heeft aangegeven open te staan voor uitvoering van de Nalco-regeling, echter uitsluitend voor een beperkte duur. Het bestuur heeft met haar adviseur een gedegen onderzoek uitgevoerd naar de gevolgen voor het pensioenfonds in het algemeen en de huidige deelnemers in het bijzonder. Daarnaast heeft het bestuur overlegd met het Verantwoordingsorgaan. Door het uitvoeren van de Nalco-regeling in 2019 ontstaat er tijd en ruimte voor een gedegen onderzoek en een zorgvuldige afweging van de alternatieven voor de huidige uitvoering van de pensioenregelingen door het pensioenfonds. Door het toetreden van de Nalco medewerkers wordt de basis van het pensioenfonds verbreed en ontstaat een betere onderhandelingspositie met potentiële alternatieve uitvoerders.

Uitgangspunt voor het bestuur en het Verantwoordingsorgaan is steeds geweest dat Ecolab-deelnemers (dat wil zeggen de deelnemers per 31 december 2018) op geen enkele wijze nadeel zouden ondervinden van toetreding van de Nalco-groep. Het bestuur heeft in dat kader met de werkgever gesproken over de voorwaarden om de Nalco-regeling uit te willen voeren. Dit betekent bijvoorbeeld dat het fonds afgesproken heeft dat de werkgever alle extra kosten die het fonds moet maken voor haar rekening neemt en dat zij een adequate pensioenpremie betaalt. Verder is er in vergelijking tot de premie van 39% van de som van de pensioengrondslagen van de Ecolab-groep een aanvullende premie voor de Nalco-groep afgesproken, om te voorkomen dat de initiële dekkingsgraad van het pensioenfonds zou dalen.

De uitvoering van de eindloonregeling van de Nalco-groep door het pensioenfonds is geformaliseerd in een intentieovereenkomst die in december 2018 is ondertekend en nadien geformaliseerd in een uitvoeringsovereenkomst. Onderdeel van de afspraken met de werkgever was dat het pensioenfonds deze regeling één jaar (dat wil zeggen in 2019) zou uitvoeren. Verder is afgesproken dat de uitvoering in onderling overleg eenmaal voor de duur van maximaal één jaar kon worden verlengd. De werkgever is verplicht om in 2019 tenminste éénmaal per kwartaal het pensioenfonds de informeren over de voortgang met betrekking tot het onderzoek naar het onderbrengen van de regelingen van de Ecolab- en de Nalco-groep bij een andere pensioenuitvoerder en over het eventueel gebruik maken van de mogelijkheid om de uitvoering voor de Nalco-groep éénmaal ter verlengen. De werkgever heeft besloten gebruik te maken van de optie om de uitvoering met een jaar te verlengen. Het pensioenfonds voert daarom ook in 2020 de pensioenregeling van de Nalco-groep uit.

Verdere juridische vastlegging in een uitvoeringsovereenkomst en het opstellen van Pensioen 1-2-3 voor de groep nieuwe deelnemers heeft in de loop van 2019 plaatsgevonden. Pensioen 1-2-3 biedt de deelnemer gelaagde informatie over zijn pensioenregeling.

De pensioenregeling voor de deelnemers aan de Nalco regeling kan als volgt worden samengevat:

- Het betreft een eindloonregeling.
- De pensioenrichtleeftijd is 67 jaar. Het jaarlijkse opbouwpercentage voor ouderdomspensioen is 1,535%, het opbouwpercentage voor het partnerpensioen bedraagt 1,16%.
- De franchise voor de pensioenopbouw is in 2019 gelijk aan € 18.319,00.
- De premieafdracht is gelijk aan de kostendeekkende premie. Deze bestaat uit de volgende componenten:
 - De kosten voor de opbouw van de pensioenaanspraken in het kalenderjaar (inclusief toegekende backserviceaanspraken per 1 januari 2019). Hierin zijn begrepen de risicopremies voor het verzekeren van de risico's met betrekking het nog niet gefinancierde deel van het bereikbare partnerpensioen dat wordt toegekend bij overlijden van een deelnemer aan de pensioenreglementen en het arbeidsongeschiktheidsrisico

(voortzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid conform de bepalingen daaromtrent in de pensioenreglementen).

- Een solvabiliteitsopslag voor het in stand houden van het vereiste eigen vermogen van het pensioenfonds.
- Opslag voor uitvoeringskosten
- De deelnemersbijdrage bedraagt in 2019 3,45% van de pensioengrondslagsom, waarbij een franchise van € 21.719,00 wordt aangehouden.
- Het maximaal pensioengevend salaris is in 2019 gelijk aan het wettelijke maximum, zijnde € 107.593,00.

Opslag uitvoeringskosten

Op basis van het huidige financiële beleid van het fonds is er een vaste opslag voor de uitvoeringskosten van 3,7% van de technische voorziening. In de premie zit een opslag voor de uitvoeringskosten van het fonds. De kostenvoorziening is conform regelgeving gebaseerd op een situatie van discontinuïteit (opzegging van de uitvoeringsovereenkomst). Het fonds heeft hierbij als uitgangspunt genomen dat het in deze situatie binnen twee jaar liquideert en zijn verplichtingen en vermogen overdraagt naar een externe partij (APF, verzekeraar of IORP). Begin 2020 is op basis van een advies van de adviserend actuaire opnieuw door het fonds vastgesteld dat de huidige kostenvoorziening van 3,7% van de technische voorziening in deze situatie naar verwachting toereikend is om de toekomstige uitvoeringskosten te dekken.

Wet versterking bestuur pensioenfonds

Op 9 juli 2013 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de Wet versterking bestuur pensioenfonds. Alle pensioenfonds dienden een keuze te maken ten aanzien van het gewenste bestuursmodel. Er kon gekozen worden uit één van de vijf bestuursmodellen die de wet onderscheidt en het gekozen model diende op 1 juli 2014 geïmplementeerd te zijn. Het bestuur heeft na uitvoerig beraad besloten het paritair bestuursmodel te handhaven. Belangrijk voordeel van dit model is de directe betrokkenheid in het bestuur van werknemers van Ecolab. In de huidige situatie, waarin de wijzigingen in wet- en regelgeving op pensioengebied elkaar in snel tempo opvolgen en waarin nagedacht wordt over de toekomstbestendigheid van het pensioenfonds, is directe betrokkenheid bij de besluitvorming van bestuursleden uit de Ecolab-organisatie in de ogen van het bestuur essentieel.

Het bestuur heeft besloten de bestuursfuncties in dit paritaire model als volgt in te vullen: 5 bestuursleden, waarbij 2 namens de werkgever, 2 namens de werknemers en 1 namens de (pre-)pensioengerechtigden. Dit betekent dat er vanaf 1 juli 2014 met gewogen stemverhoudingen gewerkt wordt: de werkgeversleden hebben elk 1 stem en de bestuursleden namens de werknemers/(pre-)pensioengerechtigden elk 2/3 stem. Het bestuur heeft DNB geïnformeerd over deze werkwijze.

Het bestuur evalueert het gekozen bestuursmodel en het werken met gewogen stemverhoudingen periodiek. Deze evaluatie heeft het meest recent in het voorjaar van 2020 plaatsgevonden. De ervaringen met het werken met gewogen stemverhoudingen zijn onverminderd goed. Het bestuur heeft daarom besloten het paritair bestuursmodel en het werken met gewogen stemverhoudingen vooralsnog ongewijzigd te continueren.

Verder is in het kader van de Wet versterking bestuur pensioenfonds gekozen voor jaarlijkse visitatie door een Visitatiecommissie. Met betrekking tot het Verantwoordingsorgaan nieuwe stijl is besloten dat de werkgever zal plaatsnemen in het Verantwoordingsorgaan. Dit is niet verplicht op grond van de Wet versterking bestuur pensioenfonds, maar het bestuur en de werkgever achten directe betrokkenheid van de werkgever van groot belang.

Integere bedrijfsvoering

Het beleid van een pensioenfonds is onder andere gericht op een beheerste en integere bedrijfsvoering. Wettelijk is geregeld dat een pensioenfonds zijn organisatie zodanig inricht dat deze een beheerste en integere bedrijfsvoering waarborgt.

Deze verantwoordelijkheid is vastgelegd in artikel 143 van de Pensioenwet. Dit houdt onder meer in:

- Adequate administratieve organisatie en interne controle (AO/IC) en het beheersen van bedrijfsprocessen en bedrijfsrisico's;
- Analyse en beheersing van integriteitsrisico's;
- Voorkomen van belangenverstremming;
- Duurzame beheersing van (financiële) risico's en andere risico's die de soliditeit van het pensioenfonds kunnen aantasten;
- Het beheersen van de financiële risico's over de lange termijn door periodiek een haalbaarheidstoets te maken.

Het bestuur onderschrijft de uitgangspunten van een beheerste en integere bedrijfsvoering en heeft deze geïmplementeerd. Het bestuur heeft een Gedragscode, een Compliance Charter, een Klokkenluidersregeling en een Incidentenregeling opgesteld. Het bestuur heeft aan KPMG Advisory N.V. opdracht gegeven om jaarlijks onderzoek te doen onder de bestuursleden en alle aan het pensioenfonds verbonden personen (waaronder de leden van het Verantwoordingsorgaan en de Visitatiecommissie) naar de naleving van de Gedragscode. Elders in deze jaarrekening treft u hiervan een verslag aan.

Het pensioenfonds heeft een document opgesteld waarin de Sira (systematische analyse van integriteitsrisico's) en de analyse van overige niet-financiële risico's is vastgelegd. Dit document wordt periodiek geactualiseerd en uitgebreid.

Met betrekking tot de haalbaarheidstoets geldt dat er in 2019 een haalbaarheidstoets is uitgevoerd die tijdig voor de deadline van 1 juli 2019 bij DNB ingediend is.

Verantwoordingsorgaan en intern toezicht

Het bestuur van het fonds besteedt conform de Pensioenwet en de Wet versterking bestuur pensioenfonds veel aandacht aan de opzet en inrichting van de organisatie, inclusief de interne beheersing. Reglementair is bepaald hoe het bestuur omgaat met de rol als bestuurder en invulling geeft aan begrippen als goed bestuur, Verantwoordingsorgaan en intern toezicht.

Vanaf 2008 is het Verantwoordingsorgaan (VO) actief. Het VO bestaat uit een vertegenwoordiging van werknemers, werkgevers en (pre-)pensioengerechtigden. De verantwoording die het bestuur aflegt is onderdeel van de jaarverslagcyclus. Ook na de implementatie van het nieuwe bestuursmodel per 1 juli 2014 is het Verantwoordingsorgaan operationeel. In de samenstelling van het Verantwoordingsorgaan heeft per die datum geen wijziging plaatsgevonden. Wel is het takenpakket van het Verantwoordingsorgaan uitgebreid. Op grond van de Wet versterking bestuur pensioenfonds heeft het Verantwoordingsorgaan nieuwe stijl een aantal belangrijke taken erbij gekregen, zoals een adviesrecht over de vorm en inrichting van het intern toezicht, de jaarlijkse vaststelling van de premie, het vaststellen en wijzigen van het communicatie- en voorlichtingsbeleid, het sluiten, wijzigen of beëindigen van de uitvoeringsovereenkomst met de werkgever en liquidatie van het pensioenfonds. Deze taken lagen tot 1 juli 2014 grotendeels bij de Algemene Vergadering van Deelnemers. De Algemene Vergadering van Deelnemers is per 1 juli 2014 omgedoopt tot Algemene Vergadering van Deelnemers en Gepensioneerden. Deze vergadering heeft geen formele bevoegdheden. Het bestuur belegt eenmaal per jaar een informatiebijeenkomst voor de deelnemers en (pre-)pensioengerechtigden.

Voor intern toezicht is gekozen voor een jaarlijkse visitatie door een Visitatiecommissie. Tot 1 juli 2014 was het wettelijk verplicht om eens per drie jaar, de beleids- en bestuursprocedures en – processen, de checks and balances, de wijze waarop de uitvoering van de regeling wordt bestuurd en

aangestuurd en de wijze waarop wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn voor (de dekkingsgraad van) het pensioenfonds te laten beoordelen. Het bestuur had echter gekozen om frequenter een (deel)visitatie te laten uitvoeren. Deze praktijk wordt vanaf 1 juli 2014 voortgezet, waarbij visitatie vanaf die datum jaarlijks verplicht is.

In het najaar van 2019 heeft het bestuur de Visitatiecommissie gevraagd de jaarlijkse visitatie uit te voeren. Deze visitatie is uitgevoerd in de periode januari 2020 – april 2020 en de rapportage is in april 2020 opgeleverd. Het bestuur heeft de Visitatiecommissie de opdracht gegeven om zich naast de wettelijke taken specifiek ook te richten op de selectie van en transitie naar de nieuwe LDI- fondsen van BMO en de implementatie van IORP 2. U vindt een samenvatting van de bevindingen van de Visitatiecommissie elders in dit verslag.

Deskundigheidsbevordering en evaluatie functioneren bestuur

In 2019 hebben bestuursleden op individuele basis bijeenkomsten bijgewoond om hun kennis en deskundigheid te vergroten. Met name thema bijeenkomsten ten aanzien van het Algemeen Pensioenfonds, een betrekkelijk nieuw type pensioenfonds dat per 1 januari 2016 een wettelijke basis heeft gekregen, en bijeenkomsten over de thema's Pensioenakkoord en IORP 2 zijn bezocht. De collectieve opleidingsdag van het bestuur stond in het teken van het afdekken van renterisico.

Bij de beoordeling van de deskundigheid en geschiktheid van de individuele bestuursleden hanteert het bestuur de Handreiking geschikt pensioenfondsbestuur 2017 van de Pensioenfederatie als maatstaf. Het bestuur beschikt over een generiek bestuurlijk profiel met daaraan gekoppelde deskundigheids- en geschiktheidsvereisten alsmede competentie-vereisten. Wanneer een vacature binnen het bestuur ontstaat, wordt op basis van het generieke profiel een specifiek individueel profiel opgesteld.

Gedurende het jaar heeft het bestuur zich verdiept in een aantal actuele onderwerpen, onder meer:

- Het doorontwikkelen van het risicomanagement tot een integraal risicomanagementbeleid. Hierbij is aandacht gegeven aan risicomonitoring en –rapportage;
- De werking van de renteafdekking, specifiek de werking en de risico's verbonden aan het beleggen in het staatsobligatiefonds van Vanguard en de LDI-fondsen van BMO;
- De werking van afdekking van het valutarisico.
- De implementatie van IORP 2.

Dit is gebeurd op basis van presentaties door de adviseurs van het pensioenfonds en CACEIS, discussies in bestuursvergaderingen en het volgen van workshops en themabijeenkomsten van o.a. DNB en de Pensioenfederatie.

Periodiek vindt evaluatie plaats van het functioneren van het bestuur. Dit gebeurt op basis van interviews van bestuursleden met de voorzitter van het fonds. Aan het functioneren van het bestuur als collectief wordt in bestuursvergaderingen aandacht gegeven.

Naleving Code Pensioenfondsen

Op 1 januari 2014 is de Code Pensioenfondsen (hierna: de Code) in werking getreden. De Code is opgesteld door de Pensioenfederatie en de Stichting van de Arbeid, die hiermee normen formuleren voor 'goed pensioenfondsbestuur'. Per 1 juli 2014 is de Code ook wettelijk verankerd in de Pensioenwet. In 2018 is de Code vervangen door een nieuwe versie, de Code 2018. De normen zijn nu gegroepeerd aan de hand van acht thema's en het aantal normen is handzamer gemaakt. Deze nieuwe indeling maakt dat bestuur en intern toezicht veel gericht met elkaar in gesprek kunnen gaan over de essentialia van deze Code, de acht thema's waar goed pensioenfondsbestuur om draait: 'Vertrouwen waarmaken', 'Verantwoordelijkheid nemen', 'Integer handelen', 'Kwaliteit nastreven', 'Zorgvuldig benoemen', 'Gepast belonen', 'Toezicht houden en inspraak waarborgen' en 'Transparantie bevorderen'.

De Code gaat uit van de regiefunctie van het bestuur. Dat wil niet alleen zeggen dat in een pensioenfonds het bestuur altijd eindverantwoordelijk is voor alle besluiten die genomen worden, ongeacht of deze zijn uitbesteed aan een pensioenuitvoeringsbedrijf of vermogensbeheerder, maar ook dat het bestuur daar actief sturing aan geeft en in control is. Het bestuur onderschrijft de Code en de normen die in de Code zijn vastgelegd. Dit uitgangspunt is ook in de statuten van het pensioenfonds vastgelegd. Pensioenfondsen mogen de Code naleven volgens het ‘pas-toe-of-leg-uit’-beginsel. Dit betekent dat een pensioenfonds de normen van de Code toepast of in het jaarverslag motiveert waarom het een norm niet (volledig) toepast. Afwijken van de norm is dus mogelijk, als daar een goede reden voor is. Het is zaak dat fondsen het niet naleven van een norm expliciet motiveren.

Het bestuur heeft een document opgesteld waarin voor elk van de 65 normen die in de Code 2018 zijn opgenomen wordt aangegeven of deze norm wel of niet wordt omarmd/nageleefd door het pensioenfonds. Hierna wordt aangegeven welke normen niet (volledig) worden toegepast. Alle andere normen worden volledig omarmd/nageleefd:

- Norm 33: In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.
Toelichting: Deze norm wordt niet volledig nageleefd. Zowel het bestuur als het Verantwoordingsorgaan bestaan uitsluitend uit mannen. Het jongste bestuurslid heeft in 2015 de leeftijd van veertig jaar bereikt. In de Visitatiecommissie heeft 1 vrouwelijk lid zitting. Het bestuur heeft de gewenste diversiteit met de ondernemingsraad en de werkgever besproken. Gezien de relatief beperkte achterban (gesloten fonds, krimpend aantal actieve deelnemers) is het erg lastig zo niet onmogelijk om te voldoen aan de genoemde norm. Het bestuur heeft er daarom voor gekozen om geen concrete stappen vast te stellen om het diversiteitsbeleid te bevorderen en om geen concrete doelstellingen te formuleren. Bij vacatures in het bestuur c.q. het Verantwoordingsorgaan zal telkens bezien worden op welke wijze invulling gegeven kan worden aan het diversiteitsbeleid. Uitgangspunt hierbij is dat nadrukkelijk gestreefd wordt naar het vergroten van de diversiteit van het betreffende orgaan.
- Norm 34: De zittingsduur van een lid van het bestuur, het VO (Verantwoordingsorgaan), het BO (Belanghebbendenorgaan) en raad van toezicht is maximaal vier jaar. Een bestuurslid en een lid van het BO kunnen maximaal twee keer worden herbenoemd, een lid van de raad van toezicht maximaal één keer. Leden van een visitatie commissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde fonds.
Toelichting: Deze norm wordt gedeeltelijk nageleefd. Voor de werkgeversleden in het bestuur geldt geen maximale zittingsduur. T.a.v. de werknemersleden en het lid namens de pensioengerechtigden wordt gestreefd naar een maximale zittingsduur van 12 jaar. Gezien de relatief beperkte achterban is niet op voorhand uit te sluiten dat deze zittingsduur verlengd wordt. Hetzelfde geldt voor de leden van het VO. Leden van de Visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij het fonds.

Het diversiteitsbeleid krijgt vorm als een groeimodel, waarin het bestuur concrete doelen stelt die binnen haalbare termijnen bereikt kunnen worden. Er kan bijvoorbeeld rekening gehouden worden met zittingstermijnen. Een jaarlijkse beoordeling is nodig, omdat de Pensioenwet voorschrijft dat het bestuur hierover rapporteert in het jaarverslag. Daarnaast is wenselijk dat het bestuur de doelstellingen en (effectiviteit van) de ingezette middelen ook evalueert over een langere termijn. De organen en voordragende en benoemende organisaties streven de doelstellingen van deze norm krachtig na.

Naleving wet- en regelgeving

Het bestuur is niet bekend met overtredingen van wet- en regelgeving. Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd.

Gedragscode

Zoals eerder in dit verslag reeds aangegeven heeft het bestuur aan KPMG Advisory N.V. opdracht gegeven om jaarlijks onderzoek te doen onder de bestuursleden en alle bij het pensioenfonds betrokken personen naar de naleving van de Gedragscode. Onderdeel van het onderzoek is een assessment dat door alle bestuursleden online wordt afgelegd. De bevindingen van KPMG Advisory worden vastgelegd in een rapport. Door de ambtelijk secretaris van het pensioenfonds wordt een overzicht bijgehouden van de nevenfuncties van de bestuursleden en leden van het Verantwoordingsorgaan. KPMG Advisory wordt jaarlijks uitgenodigd in een bestuursvergadering om het rapport van de uitgevoerde toets toe te lichten. Op basis van de casussen van het assessment, de beantwoording van de vragen door de individuele bestuursleden en de rapportage van KPMG Advisory zal daarover in de bestuursvergadering in het najaar van 2020 discussie plaatsvinden. Dit zal bijdragen tot meer inzicht en gevoel van de individuele bestuursleden in compliance issues en integriteitsdilemma's. In het kader van de toetsing op de naleving van de Gedragscode in 2018 hebben ook de leden van de Visitatiecommissie het assessment afgelegd.

Toeziethouder

DNB organiseert een aantal maal per jaar bijeenkomsten of seminars voor bestuursleden van pensioenfonds. Naast de behandeling van inhoudelijke thema's in workshops en het geven van een toelichting op de toezichtthema's van DNB, is het doel van deze seminars nadrukkelijk ook het bevorderen van het contact tussen DNB en pensioenfonds. Bestuursleden van ons pensioenfonds wonen regelmatig deze bijeenkomsten en seminars bij.

In 2019 is er voor het eerst een gestructureerd overleg met DNB ingepland, het zogenoemde Periodiek Overleg. Tot voor kort vond dit overleg uitsluitend tussen DNB en de grotere pensioenfonds plaats, vanaf 2019 ook met de kleinere pensioenfonds zoals ons pensioenfonds. Het is de bedoeling dat dit overleg voortaan eenmaal per jaar wordt ingepland. Voor het Periodiek Overleg wordt voor alle pensioenfonds met een vaste agenda gewerkt. Belangrijk onderwerp was de door het bestuur beoogde opzet en invulling van de sleutelfuncties in het kader van IORP 2 en de voortgang van de implementatie. In dit gesprek is duidelijk geworden dat het niet wenselijk is dat de functie van houder van de sleutelfunctie interne audit, zoals aanvankelijk beoogd was door het bestuur, door een bestuurslid wordt ingevuld. Bij een pensioenfonds met een relatief klein bestuur zoals dat van ons pensioenfonds participeert elk bestuurslid in één of meer commissies. Dit laat zich moeilijk verenigen met de sleutelfunctie interne audit, omdat deze sleutelfunctiehouder volledig onafhankelijk en op afstand moet functioneren. Na afweging van alternatieve opties heeft het bestuur daarom vervolgens gekozen voor externe invulling.

Uitbesteding

Het bestuur heeft een aantal werkzaamheden uitbesteed waaronder het vermogensbeheer aan SSgA, Vanguard (in de eerste helft van 2019), BMO (in de tweede helft van 2019) en CACEIS, valuta-afdekking aan CACEIS en de pensioenadministratie aan Ecolab B.V.. Ecolab B.V. heeft de uitkeringenadministratie uitbesteed aan RiskCo Administrations.

Het bestuur is zich ervan bewust dat de verantwoordelijkheid voor de uitbesteede werkzaamheden bij het bestuur blijft. Hiertoe worden mandaten overeengekomen, respectievelijk uitvoeringsovereenkomsten gesloten. Het beheren van de vermogenspositie door SSgA, Vanguard, BMO en CACEIS en de resultaten hiervan worden nauwgezet gemonitord door het bestuur, daarbij ondersteund door eigen risicorapportage van het pensioenfonds en de beleggingsdeskundige van Willis Towers Watson. Daarnaast geven SSgA, BMO en CACEIS een ISAE 3402 rapportage af. Deze worden door het bestuur geanalyseerd en bij afwijkingen in de overeengekomen performance wordt direct in overleg getreden met betrokkenen.

Communicatie

In het boekjaar is wederom veel aandacht besteed aan communicatie met de deelnemers. Op grond van de Wet Pensioencommunicatie dient een fonds Pensioen 1-2-3 geïmplementeerd te hebben.

Pensioen 1-2-3 biedt de deelnemer gelaagde informatie over zijn pensioenregeling. De deelnemer kan zelf beslissen tot op welk detailniveau hij de informatie wil bekijken: op hoofdlijnen (laag 1), met een toelichting op de hoofdlijnen (laag 2) of gedetailleerd (laag 3). Laag 1 vervangt de startbrief. Pensioen 1-2-3 komt het best tot zijn recht in digitale vorm. Dit gegeven in combinatie met de verplichting voor het fonds uit hoofde van de Wet Pensioencommunicatie om Pensioen 1-2-3 op een website beschikbaar te stellen is voor het bestuur aanleiding geweest een eigen website te ontwikkelen: www.pfecolab.nl. Pensioen 1-2-3 is op deze website beschikbaar gesteld, zowel voor de Ecolab-groep als de Nalco-groep.

In 2019 is verder gewerkt aan het uitbreiden en up to date houden van de informatie op de website. Naast algemene informatie over het fonds en fondsdocumenten, wordt maandelijks de dekkingsgraad op de website geactualiseerd en worden er nieuwsberichten op de website geplaatst. Diverse nieuwsberichten hebben betrekking op de toetreding van de nieuwe groep Nalco-deelnemers per 1 januari 2019. Het taalgebruik van deze nieuwsberichten is specifiek afgestemd op een zo groot mogelijke lezersgroep. De Ecolab Pensioen Nieuwsbrief, het schriftelijke pensioeninformatieblad dat in het verleden 2 tot 3 maal per jaar aan alle deelnemers werd toegezonden, is met het plaatsen van nieuwsberichten op de website komen te vervallen.

Bestuursvergaderingen

Het bestuur van het pensioenfonds heeft het afgelopen jaar 8 maal vergaderd. Naast de reguliere beleidscyclus stonden de volgende belangrijke onderwerpen op de agenda:

- Voortdurende opvolging van de actuele maanddekkingsgraad en de beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds;
- Opstellen van een nieuw herstelplan en de voortdurende monitoring van het herstelplan;
- De jaarlijkse haalbaarheidstoets;
- Monitoren van het crisisplan;
- Voortdurende monitoring van de beleggingen en opvolging van het beleggingsbeleid;
- Het opstellen van een liquiditeiten-proces en het vastleggen daarvan in de ABTN;
- Verder ontwikkelen van risicomangement tot een integraal risicomangement beleid waarbij risicomonitoring en –rapportage verder opgepakt worden. In dit kader is de bestaande (financiële) risicorapportage verder uitgebreid en is de Sira (Systematische Integriteit Risico Analyse) verder uitgebreid. Tevens is er verder gewerkt aan de inventarisatie, het beschrijven en het analyseren van de overige niet-financiële risico's. De Sira en de analyse van de overige niet-financiële risico's zijn vastgelegd in een document. Dit document wordt tenminste tweemaal per jaar door het bestuur besproken, geactualiseerd en uitgebreid;
- Het opstellen van een pensioenreglement voor de eindloonregeling van de Nalco-groep;
- Het actualiseren van de ABTN, o.a. met het oog op de implementatie van IORP 2 en de overgang naar de LDI-fondsen van BMO;
- Het opstellen en periodiek bespreken van de Jaarkalender;
- Er is aandacht besteed aan het vergroten van de deskundigheid van alle bestuursleden;
- Het te hanteren toeslagenbeleid voor de jaren 2019 en 2020;
- Het actualiseren en up to date houden van de eigen website van het pensioenfonds;
- Het opstellen van een Plan van aanpak met een stappenplan inclusief deadlines in het kader van de transitie van het Staatsobligatiefonds van Vanguard naar de LDI-fondsen van BMO;
- Het toekomstonderzoek dat samen met de werkgever en de ondernemingsraden wordt uitgevoerd;
- De toetreding van de Nalco-groep en alles wat daar mee samen hangt, zoals het inrichten van de pensioenadministratie, de formele juridische vastlegging, communicatie via de website en andere communicatiemiddelen, het berekenen van de benodigde premie etc.;
- De implementatie van IORP 2 per 13 januari 2019. In dit kader is een beleidsdocument opgesteld met de beoogde opzet en invulling van de sleutelfunctiehouders en zijn er o.a. functieprofielen voor de sleutelfunctiehouders opgesteld;

- Het premiebeleid en het vaststellen van de premie voor de jaren 2019 en 2020. De werkgever heeft in Q4 van 2019 overeenstemming bereikt met de ondernemingsraad van Nalco en de werknemers van Nalco die deelnemen in het pensioenfonds over de harmonisatie van hun eindloonregeling met de middelloonregeling van de Ecolab-groep. Vanaf 1 januari 2020 heeft de Nalco-groep ook een middelloonregeling en die is in hoofdlijnen dezelfde als de middelloonregeling van de Ecolab-groep. Voor het fonds betekent dit een duidelijke verlichting van de pensioenadministratie. Voor het fonds was voorwaarde dat ook het financieel beleid geïntegreerd zou worden, dus hetzelfde premie-, toeslag- en beleggingsbeleid voor beide groepen. T.a.v. het premiebeleid zijn door het fonds op verzoek van de werkgever een aantal varianten geanalyseerd in een ALM-studie. Hierbij is ook rekening gehouden met de nieuwe parameters voor verwacht rendement die in 2020 van toepassing zijn geworden. Op basis van de uitkomsten van de ALM-studie heeft de werkgever besloten om de premie te verhogen naar 45% van de som van de pensioengevende salarissen. Deze premie is met ingang van 1 januari 2020 van toepassing voor beide groepen. Hierdoor is voldaan aan de voorwaarde van het fonds, er is één geïntegreerd premiebeleid, en op dit punt geen onderscheid meer tussen beide groepen;
- Het aanpassen van Pensioen 1-2-3 voor de Nalco-groep vanwege de overgang naar een middelloonregeling per 1 januari 2020 en in het verlengde hiervan het opstellen van een nieuw pensioenreglement voor de Nalco-groep. In dit kader is ook het pensioenreglement van de Ecolab-groep geactualiseerd en zijn de uitvoeringsovereenkomsten van beide groepen geactualiseerd. Aangezien er op onderdelen beperkte verschillen zijn tussen de pensioenregeling van de Ecolab- en de Nalco-groep (zo is het maximale pensioengevend salaris van de Nalco-groep begrensd op het fiscaal maximale pensioengevend salaris en niet zoals bij de Ecolab-groep op een lager bedrag. Verder verschilt de eigen bijdrage van de deelnemers) is er voor gekozen om 2 separate pensioenreglementen en ook 2 uitvoeringsovereenkomsten op te stellen.

Financiële paragraaf

Samenvatting van de financiële positie van het pensioenfonds en ontwikkelingen gedurende het jaar

(x € 1.000)	Pensioen- vermogen	Technische voorzieningen
Stand per 1 januari 2019	108.100	100.394
Beleggingen	19.792	14.746
Premiebijdragen (exclusief kosten en risicopremie's)	3.538	3.135
Waardeoverdrachten	0	0
Kosten	-92	-92
Uitkeringen	-2.502	-2.484
Kanssystemen (sterfte, uitruil en invaliditeit)	-186	-98
Voorwaardelijke toeslagverlening	0	0
Wijziging overlevingstafels	0	0
Wijziging ervaringssterfte	0	0
Overige wijzigingen	-38	72
Stand per 31 december 2019	128.612	115.673

Uitvoeringskosten

	2019 €	% gemiddeld beheerd vermogen	2018 €
Kosten pensioenbeheer	412	0,35%	349
Vermogensbeheerkosten		0,17%	
-Beheerkosten SSGA	31		59
-Beheerkosten Vanguard	14		60
-Beheerkosten BMO	34		0
-Advieskosten Towers Watson	50		30
-Kosten fiduciair beheer KasBank	66		67
Transactiekosten	4	0,00%	92
Integrale kosten pensioenregeling	611	0,52%	657

De toename van de kosten pensioenbeheer worden grotendeels veroorzaakt door opname van de Nalco-deelnemers.

De transactiekosten in 2018 hebben voornamelijk betrekking op de transitiekosten uit hoofde van de verkoop van het Palm-fonds en de aankoop van het Vanguard fonds ter grootte van 89. Bij de verkoop van het Vanguard fonds en de aankoop van BMO in 2019 waren de transactiekosten beperkt.

Conform de aanbevelingen Uitvoeringskosten van de Pensioenfederatie heeft het pensioenfonds vastgesteld wat de kosten zijn van pensioenbeheer in euro per deelnemer. Het aantal deelnemers is de som van het aantal actieve deelnemers en gepensioneerden. Deze kosten bedragen € 1.132,00 per deelnemer. In 2018 waren deze kosten € 1.195,00 per deelnemer. Deze daling wordt veroorzaakt

door toetreding van de Nalco-deelnemers en de daardoor veroorzaakte stijging van het aantal deelnemers.

Het overzicht van de kosten per deelnemer is als volgt:

	2019	2018
Aantal deelnemers (aktieven en (pre-)pensioengerechtigden)	364	292
Kosten pensioenbeheer totaal	412	349
Kosten pensioenbeheer per deelnemer	1,132	1,195
Integrale kosten pensioenregeling totaal	611	657
Integrale kosten pensioenregeling per deelnemer	1,679	2,250

Het fonds heeft nog geen benchmark betreffende de uitvoeringskosten vastgesteld en zal zich hier nader over buigen.

Herstelplan

Aangezien de beleidsdekkingsgraad per 1 januari 2019 113,9% was en per die datum lager was dan de vereiste dekkingsgraad van 117,5%, diende het bestuur zoals eerder in dit verslag vermeld opnieuw een evaluatie van het herstelplan uit te voeren en in te dienen bij DNB. De evaluatie van het herstelplan is tijdig, d.w.z. vóór 1 april 2019, bij DNB ingediend. Het bestuur heeft onveranderd gekozen voor de maximale hersteltermijn van 10 jaar. Uit het herstelplan blijkt dat tijdig herstel op basis van fondsrendement mogelijk is zonder de inzet van kortingsmaatregelen.

Aangezien de beleidsdekkingsgraad per 1 januari 2020 met 109,0% lager was dan de vereiste dekkingsgraad van (op dat moment) 113,8%, diende het bestuur opnieuw een evaluatie van het herstelplan uit te voeren en in te dienen bij DNB. De evaluatie van het herstelplan is tijdig, d.w.z. vóór 1 april 2020, bij DNB ingediend. Het bestuur heeft onveranderd gekozen voor de maximale hersteltermijn van 10 jaar. Uit het herstelplan blijkt dat tijdig herstel op basis van fondsrendement mogelijk is zonder de inzet van kortingsmaatregelen. DNB heeft vervolgens op 4 juni 2020 aangegeven in te stemmen met het door het bestuur ingediende herstelplan.

Beleggingsparagraaf

Beleggingen/Beleggingsresultaten

De financiële positie van het pensioenfonds is méér afhankelijk van de beleggingsresultaten (koers- en valutaontwikkeling, alsmede de rente- en dividendinkomsten) dan van premie-inkomsten.

De beleggingsportefeuille van het Pensioenfonds ter waarde van € 128 miljoen, bestond op 31 december 2019 uit:

	2019	2018
Vastrentende fondsen	62,4%	64,8%
Aandelenfonds	37,4%	34,9%
Liquide middelen	0,2%	0,3%

In 2019 zijn de volgende beleggingsresultaten geboekt:

14,7% op de vastrentende fondsen: dit is iets hoger dan het marktgemiddelde (benchmark: 14,3%)
30,4% op het aandelenfonds: dit is boven het marktgemiddelde (benchmark: 30,0%)
 18,5% op de totale portefeuille: dit is gelijk aan het marktgemiddelde (benchmark: 18,5%)

Over 2019 was het absolute rendement op de vastrentende waarden fondsen gelijk aan 14,7%. De benchmark liet een absoluut rendement van 14,3% zien waardoor er sprake was van een outperformance van 0,4% voor de vastrentende waarden ten opzichte van de benchmark. De aandelenbeleggingen lieten een absoluut rendement zien van 30,4%, tegen 30,0% voor de benchmark. Dat betekende dus dat de aandelenbeleggingen een outperformance hebben laten zien van 0,4% versus de benchmark.

De aandelenportefeuille wordt beheerd door State Street global Advisors ('SSgA') op basis van passief beheer. Dat wil zeggen, dat de markt 'gevolgd' dient te worden en dat er geen 'outperformance' ten opzichte van de benchmark wordt nagestreefd. Naar de mening van het bestuur houdt het streven naar 'outperformance' te hoge risico's in. Een bijkomend voordeel van dit minder risicovolle beleid is dat de hiermee verbonden beheerskosten aanzienlijk lager zijn.

De vastrentende waarden bestaan uit het SSgA Euro Corporate Bond Index Fund (Europese bedrijfsobligaties), het SSgA Euro Core Treasury Bond Index Fund (staatsobligaties van de Europese kernlanden met de hoogste kredietwaardigheid) en vanaf eind juni 2019 in het BMO Euro Liquidity Plus Fund (geldmarktfonds) en LDI fondsen van BMO. De doelstelling van deze fondsen is het nauwgezet volgen van de betreffende benchmark (index). Over 2019 hebben deze fondsen die doelstelling ook behaald.

Het pensioenfonds belegde tot en met eind juni 2019 ook in het Vanguard Euro Treasury 20+ Year Bond Index Fund (staatsobligaties met een lange looptijd van de Europese kernlanden met de hoogste kredietwaardigheid). Vanwege de benodigde verlaging van het Vereist Eigen Vermogen zijn de beleggingen in dit fonds eind juni 2019 overgegaan naar LDI fondsen van BMO.

Naast de beleggingen had het pensioenfonds over 2019 ook het valutarisico van de Euro ten opzichte van de USD, GBP en YEN afgedekt. Tot en met januari 2018 was tevens het valutarisico ten opzichte van de CHF afgedekt. Doordat de Euro gedurende 2019 in waarde is gedaald ten opzichte van de USD, het GBP en de YEN, heeft deze afdekking ook een negatieve waarde laten zien. Dit negatieve resultaat van de valuta-afdekking compenseerde overigens de waardeinstijging van de beleggingen uit hoofde van de valutabewegingen (deze waarde was gestegen in termen van de verschillende valuta ten opzichte van de Euro). Dat is immers ook de doelstelling van deze risicoafdekking. Gecorrigeerd voor het resultaat op de afdekking van het valutarisico resteerde een absoluut rendement van 18,5% voor de totale beleggingsportefeuille.

Het beleggingsrendement na aftrek van beleggingskosten bedraagt 18,3%.

In **2018** zijn de volgende beleggingsresultaten geboekt:

1,6% op de vastrentende fondsen: dit is iets lager dan het marktgemiddelde (benchmark: 3,3%)

-/- 3,8% op het aandelenfonds: dit is boven het marktgemiddelde (benchmark was: -/- 4,1%)

-/- 2,6% op de totale portefeuille: dit is boven het marktgemiddelde (benchmark: -/- 1,2%)

Over 2018 was het absolute rendement op de vastrentende waarden fondsen gelijk aan 1,6%. De benchmark liet een absoluut rendement van 3,3% zien waardoor er sprake was van een underperformance van -/- 1,7% voor de vastrentende waarden ten opzichte van de benchmark. De aandelenbeleggingen lieten een absoluut rendement zien van -/- 3,8%, tegen -/- 4,1% voor de benchmark. Dat betekende dus dat de aandelenbeleggingen een outperformance hebben laten zien van 0,3% versus de benchmark.

Het bestuur laat periodiek een ALM-studie uitvoeren. Begin 2017 heeft het bestuur een update van de ALM-studie uit laten voeren van de ALM-studie die in 2015 is uitgevoerd. Hiertoe is besloten om te toetsen of het bestuur met het oog op gewijzigde financiële positie van het fonds en de veranderingen in het economisch klimaat nog steeds achter de op basis van de in 2015 uitgevoerde ALM-studie gemaakte beleidskeuzes stond. Tevens is het huidige fondsbeleid getoetst aan de vastgestelde

risicohouding, waarbij de korte en lange termijn risico's in kaart zijn gebracht. Gezien het gesloten karakter van het pensioenfonds en onzekerheid over de toekomst lag de nadruk bij de beoordeling van de resultaten op de eerste 5 jaar. De uitkomsten zijn geen aanleiding geweest om het huidige beleggingsbeleid, waaronder de rente-afdekking, aan te passen.

Eind 2019 heeft het fonds op verzoek van de werkgever in het kader van de overgang van de Nalco-groep naar een middelloonregeling een aantal premie-varianten geanalyseerd in een ALM-studie om zo te komen tot een geïntegreerd premiebeleid. Hierbij is ook rekening gehouden met de nieuwe parameters voor verwacht rendement die in 2020 van toepassing zijn geworden. Op basis van de uitkomsten van de ALM-studie heeft de werkgever besloten om de premie te verhogen naar 45% van de som van de pensioengevende salarissen. In de eerste helft van 2020 zullen een aantal beleidsvarianten worden geanalyseerd in een ALM-studie. Hierbij zal specifiek gekeken worden naar de kaderstelling binnen de vastrentende waarden-portefeuille en een analyse van het strategische beleggingsbeleid.

Het pensioenfonds is verantwoordelijk voor een goede financiële uitvoering van de pensioenregeling. Tegelijkertijd heeft het pensioenfonds een maatschappelijke verantwoordelijkheid.

Verantwoord beleggen houdt in: zodanig beleggen dat je dit kunt verantwoorden, zowel vooraf als achteraf. Wanneer gesproken wordt over 'verantwoord beleggen' wordt doorgaans bedoeld op de volgende aspecten:

- E (environment, milieu)
- S (sociaal, sociaal-maatschappelijk beleid)
- G (governance). Daartoe kunnen eventueel ook worden gerekend: ethiek en integriteit.

Het pensioenfonds heeft de wens om het beleggingsbeleid aan te laten sluiten bij de karakteristieken van de deelnemers en de aangesloten onderneming. Met de aangesloten onderneming wordt een dialoog opgestart over de maatschappelijke aspecten die voor de aangesloten onderneming relevant zijn. Dit leidt tot de volgende uitgangspunten voor verantwoord beleggen:

- De Global Compact Principles van de Verenigde Naties zijn leidend.
- Onderschrijven van de Principles for Responsible Investment (PRI).
- Het pensioenfonds conformeert zich aan de Nederlandse wetgeving welke verbiedt om te beleggen in ondernemingen die zich bezighouden met het vervaardigen van clustermunitie. Daarbij is een maximum van 5% aan allocaties toegestaan ingeval deze ondernemingen onderdeel uitmaken van de standaardbenchmark. Het beleid dat door het fonds is opgesteld voor duurzaam beleggen richt zich op het voldoen aan Nederlandse en relevante internationale wetgeving. Deze wetgeving richt zich momenteel vooral op clustermunitie, communicatie en transparantie. Op basis hiervan heeft het fonds in het beleggingsbeleid diverse ESG-criteria vastgelegd voor selectie van vermogensbeheerders. Ook wordt door de beheerder van het aandelenfonds (SSGA) engagement gevoerd met de bedrijven waarin wordt belegd. Daarmee voldoet het fonds aan de minimale vereisten.

Aan het eind van 2019 heeft het fonds onderzocht of het mogelijk en wenselijk is om meer te doen. Gebleken is dat dat momenteel vooral goed mogelijk is in de aandelenportefeuille. SSGA heeft twee alternatieve aandelenfondsen beschikbaar waarin niet alleen engagement wordt gevoerd, maar ook met uitsluitingen op basis van ESG-criteria of zelfs gebruik wordt gemaakt van positieve tilting op basis van ESG ratings en trends. Verder is gebleken dat het kostentechnisch ook interessant kan zijn om over te stappen naar één van de twee alternatieve fondsen van SSGA. Het bestuur zal in de eerste helft van 2020, na afronding van de ALM-studie waarin de kaderstelling binnen de vastrentende waarden-portefeuille wordt onderzocht en de analyse van het huidige strategische beleggingsbeleid, een keuze maken ten aanzien van een mogelijke overstap.

Financiële positie

De omvang van het vermogen van het Pensioenfonds nam in 2019 toe met € 20.512 en komt per 31 december 2019 uit op € 128.612. De door de actuaris berekende voorziening pensioenverplichting is € 115.673. Uitleg hierover vindt u terug in de toelichtingen op de jaarrekening. De belangrijkste indicatie van de financiële positie van het pensioenfonds is de dekkingsgraad. Deze wordt als volgt berekend: pensioenvermogen/pensioenverplichtingen x 100%.

De hoogte van de pensioenverplichtingen wordt in belangrijke mate bepaald door de hoogte van de marktrente. Wanneer de marktrente omlaag gaat, gaan de verplichtingen omhoog. De dekkingsgraad van het Pensioenfonds was per 31 december 2018 107,7% en per 31 december 2019 was deze 111,2%.

Pensioenparagraaf

Toeslag

Bij de beoordeling van de financiële positie is het belangrijk welk niveau van toeslagverlening wordt nagestreefd, los van beperkingen die ongewisse toekomstige ontwikkelingen mogelijk met zich mee zullen brengen.

Het pensioenfonds heeft met betrekking tot het toeslagenbeleid aan de gewezen deelnemers en (pre-)pensioengerechtigden meegedeeld te streven naar waardevastheid van de opgebouwde aanspraken en pensioenuitkeringen. De toeslagverlening is voorwaardelijk. Het toeslagenbeleid komt overeen met de toeslagenmatrix en met hetgeen is opgenomen in de ABTN van het Pensioenfonds. Er wordt een onderscheid gemaakt in toeslag tussen actieve en niet-actieve deelnemers.

In 2019 heeft het bestuur besloten, gezien de dekkingsgraad en het geldende beleid voor de toeslagverlening, om over de opgebouwde rechten en aanspraken geen toeslag te verlenen per 1 januari 2020.

Franchise

De opbouw van pensioenrechten geschiedt onder aftrek van een franchise. Deze franchise is vanaf 1 januari 2019 vastgesteld conform het van toepassing zijnde reglement en bedroeg voor de deelnemers aan de Ecolab regeling € 13.785,00 en voor de deelnemers aan de Nalco regeling € 18.319,00.

Premie

Uit de analyse van de kostendekkendheid van de premie die op verzoek van het bestuur jaarlijks wordt uitgevoerd is gebleken dat de premie ook in 2019 kostendekkend was.

Het fonds is per 1 januari 2015 een gesloten fonds geworden. Dit betekent dat er vanaf die datum geen nieuwe deelnemers zullen toetreden en dat er uitsluitend pensioenopbouw plaatsvindt voor werknemers die op 31 december 2014 in dienst waren van Ecolab en op die datum deelnemer waren van het fonds. Door deze ontwikkeling is de marge in de premie verder verkleind. Het bestuur heeft besloten dat over 2019 voor de deelnemers aan de Ecolab regeling wederom de vastgestelde maximale premie bij de werkgever wordt geheven.

Per 1 januari 2019 is er een gesloten groep Nalco deelnemers toegetreden tot het fonds. Voor de deelnemers aan de Nalco regeling is de kostendekkende premie in rekening gebracht.

De ingehouden pensioenpremie is als volgt samengesteld:

	2019	2018
Werkgeversbijdrage pensioenfonds	3.236	1.664
Werknemersbijdrage pensioenfonds	499	249
Totale premie inkomsten	3.735	1.913

Conform de voorschriften van het FTK wordt de kostendekkende premie bepaald. De kostendekkende premie is gelijk aan de kosten van opbouw van de actieven, rekening houdend met de aan hen toe te rekenen kosten en solvabiliteitsopslag. Bij de berekening van de gedempte kostendekkende premie wordt rekening gehouden met een verwachte rendementscurve die overeenkomt met een verwacht rendement van ongeveer 4,2%. Daarbij wordt conform wettelijke voorschriften een opslag voor toekomstige voorwaardelijke toeslagverlening ingerekend ter hoogte van ongeveer 2,2%.

	2019	2018
Kostendeekkende premie	4.242	2.232
Gedempte kostendeekkende premie	3.270	1.790
Feitelijke premie	3.735	1.913

De kostendeekkende premie bedraagt voor 2019 € 4.242. De gedempte kostendeekkende premie bedraagt € 3.270. De feitelijke premie wordt getoetst aan de gedempte kostendeekkende premie. De feitelijke premie is hoger dan de gedempte kostendeekkende premie en deze komt uit op € 3.735. De feitelijke premie bestaat uit de gedempte premie ter grootte van € 3.270 en een extra premie ter grootte van € 465.

De (gedempte) kostendeekkende premie is als volgt samengesteld:

	Kostendeekkende premie	Gedempte kostendeekkende premie
Actuarieel benodigde koopsom voor pensioenopbouw en risicodekking	3.317	1.673
Opslag voor vereist eigen vermogen	580	293
Opslag voor uitvoeringskosten	345	345
Opslag voor voorwaardelijke toeslagverlening	-	959
Totaal	4.242	3.270

Actuariële paragraaf

De actuariële analyse van het saldo van baten en lasten kan als volgt weergegeven worden:

	2019	2018
Beleggingen		
Directe en indirecte beleggingsopbrengsten	19.991	-2.452
Kosten vermogensbeheer	-199	-308
Benodigde interest	243	259
Wijziging marktrente	-14.989	-3.940
Resultaat op beleggingen	5.046	-6.441
Premie		
Feitelijke premies	3.735	1.913
Actuariel benodigd voor pensioenopbouw	-3.135	-1.512
Voor dekking directe kosten in premie	-345	-325
Technische risicopremies	-182	-112
Bestemd voor toeslagverlening	0	0
Resultaat op premie	73	-36
Resultaat op waardeoverdrachten	0	2
Resultaat op kosten	25	66
Resultaat op uitkeringen	-18	-15
Resultaat op kanssystemen	69	415
Resultaat op voorwaardelijke toeslagverlening	0	-542
Resultaat op andere oorzaken	38	870
Totaal resultaat	5.233	-5.681

De intresttoevoeging is voor de voorziening gelijk aan de 1-jaarsrente die afgeleid kan worden uit de rentetermijnstructuur ultimo vorig boekjaar. Voor 2019 bedroeg deze rente -/- 0,24%. Derhalve was de benodigde toevoeging aan de voorziening uit hoofde van intrest negatief, wat leidde tot een bate in het resultaat.

Actuariële risico's

Per 31 oktober 2018 is het fonds overgegaan naar de prognosetafel AG2018.

Risico en beheersing/beleid

Het bestuur onderkent dat financiële en niet-financiële risico's een onlosmakelijk deel uitmaken van het pensioencontract en de uitvoering daarvan. Het bestuur hecht veel waarde aan bewustwording en beheersing van risico's die het pensioenfonds mogelijkwerijs loopt. Het beleid van het bestuur is er niet op gericht om risico's per definitie uit sluiten, maar om risico's op een verantwoorde wijze te beheersen. Het bestuur heeft zijn beleid verwoord in de ABTN. Algemene leidraad voor het uitvoeren van beheertaken zijn de voorschriften van de toezichthouder (DNB). Door risico's tijdig te onderkennen, te waarderen en te controleren wordt voorkomen dat het pensioenfonds haar doelstellingen niet realiseert.

Het bestuur onderkent het belang van risicomangement, dat een steeds belangrijker rol is gaan spelen in de aansturing van het pensioenfonds. Het bestuur hecht belang aan goed risicomangement, dat begint met het vaststellen van de risicohouding, die past bij het pensioenfonds en het type pensioenregeling dat wordt uitgevoerd. Het bestuur wenst daar vervolgens haar integrale risicomangementbeleid op af te stemmen.

Het bestuur onderscheidt in dit beleidsproces vier stappen:

- Identificatie van risico's;
- Formuleren beleidskader;
- Implementatie van het beleid (ofwel: de beheersingsmaatregelen);
- Monitoring.

Risicomanagement omvat de identificatie van risico's en de mate van beheersing daarvan. Het is een continu proces dat vraagt om continue beoordeling en waar nodig bijsturing. Het onderwerp risicomanagement wordt daarom regelmatig besproken in bestuursvergaderingen, in ieder geval jaarlijks in de bestuursvergaderingen in april en oktober.

Hierna treft u de belangrijkste risico's die het bestuur onderkent en met prioriteit heeft aangepakt.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarde van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen verandert als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente.

In 2015 heeft het bestuur het niveau van het renterisico op basis van een ALM-studie bijgesteld naar 62,5%. Dit betekent op dat moment een verhoging van het risicoprofiel. Bij de bepaling van het beleggingsbeleid weegt het bestuur steeds zorgvuldig de voordelen en nadelen hiervan af.

Valutarisico

Het pensioenfonds voert ultimo 2019 het strategische beleid om niet-euro beleggingen genoteerd in US dollar, Britse pond en Japanse yen volledig af te dekken. Ultimo 2019 is € 42,9 miljoen niet in euro's belegd. Hiervan is € 36,2 miljoen afgedekt. Dit betreft de beleggingen in US dollar, Britse pond en Japanse yen. Tot en met januari 2018 was tevens de Zwitserse frank afgedekt. De overige valuta zijn niet afgedekt. Op de totale portefeuille betekent dit dat ultimo 2019 een valutarisico wordt gelopen van ongeveer 5%.

Marktrisico

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en omvat het prijs(koers)risico, valutarisico en het renterisico. De strategie van het pensioenfonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overall marktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waarde wijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, welke wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waarde wijzigingen onmiddellijk in de staat van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijrisico kan worden afgezwakt door middel van spreiding van de risico's. In aanvulling hierop kan het prijrisico worden afgedekt voor de toekomst door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars. Sinds 2012 heeft het bestuur besloten te stoppen met de security lending, ondanks het hogere rendement. Sindsdien is overgestapt op non-lending securities.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlement risico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het pensioenfonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het pensioenfonds financiële verliezen lijdt.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er wordt eveneens rekening gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Concentratierisico

Grote beleggingsposten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote beleggingspost wordt aangemerkt elke soort die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt.

Om de zes financiële risico's te monitoren die hiervoor omschreven zijn en om indien nodig beheersmaatregelen te nemen of vervolgstappen in gang te zetten is in opdracht van het bestuur een financiële rapportage ontwikkeld. De rapportage, de RiskWatch, wordt uiterlijk 6 weken na het einde van elk kwartaal opgeleverd en vervolgens in de eerstvolgende bestuursvergadering besproken. In deze rapportage is een omschrijving van de betreffende deelrisico's, het controleproces en de beheersmaatregelen opgenomen, wordt vermeld onder wiens verantwoordelijkheid het risico valt en wordt de frequentie van de monitoring en de status vermeld. Specifiek ten aanzien van de beheersing van het renterisico worden gevoeligheidsanalyses uitgevoerd en gerapporteerd.

Een pensioenfonds draagt op grond van artikel 19 Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen zorg voor een systematische analyse van integriteitsrisico's (Sira). Het bestuur heeft de Sira in een aantal sessies (Workshop met externe begeleiding, bespreking in bestuursvergaderingen en aparte bijeenkomsten naast de bestuursvergaderingen) vormgegeven, geconcretiseerd en verder aangevuld.

Ten aanzien van de overige niet-financiële risico's kunnen de volgende 3 categorieën worden onderscheiden:

- Integriteitsrisico's;
- Operationele risico's;
- IT-risico's.

Dit is geen uitputtende opsomming, er kan ook aan andere niet-financiële risico's gedacht worden, zoals het juridisch risico, het omgevingsrisico en het uitbestedingsrisico. Het bestuur heeft in de ABTN van het pensioenfonds een tabel opgenomen met een definitie van de diverse risico-categorieën en een toelichting op de wijze waarop het bestuur het beleid ten aanzien van deze specifieke risico's heeft vormgegeven. Een aantal specifieke risico's uit de risico-categorieën 'Operationele risico's' en 'IT-risico's' zijn door het bestuur geselecteerd. In een workshop met externe begeleiding zijn deze risico's verder geïdentificeerd en geanalyseerd. Op basis van een discussie binnen het bestuur zijn de netto-risico's vastgesteld en zijn de beheersmaatregelen en vervolgstappen vastgesteld. Er is een document opgesteld met de meest recente vastlegging van dit proces.

Het bestuur realiseert zich dat niet alle mogelijke risico's uit beide risico-categorieën specifiek onder de loep genomen zijn. In het kader van bewustwording en identificatie zijn echter belangrijk stappen gezet, waarbij in toekomstige discussies ook andere risico's op basis van dezelfde aanpak zullen worden besproken en vastgelegd. Verder zijn binnen het bestuur bestuursleden aangewezen die specifiek bepaalde risico-categorieën als aandachtsgebied hebben.

Zowel bij de Sira als bij identificatie, analyse en beoordeling van de geselecteerde overige niet-financiële risico's heeft het bestuur voor dezelfde aanpak gekozen: na de identificatie van een risico is de kans dat het risico zich voordoet en de impact daarvan bepaald om zo te komen tot het bruto-risico. Vervolgens is vastgesteld of het risico past binnen de risk-appetite die door het bestuur is vastgesteld. Daarna is beoordeeld of het netto-risico (d.w.z. het risico dat resteert na toepassing van de beheersmaatregelen) past binnen de risk-appetite. In dit proces zijn de beheersmaatregelen waar nodig aangescherpt om de effectiviteit te vergroten om zo te borgen dat de netto-risico's passen binnen de vastgestelde risk-appetite.

Tot slot volgt hierna nog een beschrijving van 2 andere risico's die het bestuur heeft onderkend.

Toeslagrisico

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de ambitie om toeslagen op pensioen en pensioenaanspraken toe te kennen in relatie tot het reglementair vastgestelde prijsindexcijfer voor de toeslag op pensioenen en op het reglementair vastgestelde loonindexcijfer voor de pensioenaanspraken. De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, beleggingsrendementen, looninflatie en demografie (beleggings- en actuariële resultaten). Echter, uiteindelijk van de hoogte van de dekkingsgraad van het pensioenfonds. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagverlening voorwaardelijk is.

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Door toepassing van prognosetafels met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Het overlijdensrisico betekent dat het pensioenfonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit.

Het pensioenfonds heeft het overlijdens- en arbeidsongeschiktheidsrisico herverzekerd bij een externe, onder toezicht van DNB staande verzekeringsmaatschappij.

Toekomstparagraaf

Voor een relatief klein pensioenfonds dat bovendien sinds 1 januari 2015 een gesloten fonds is geworden en dat te maken heeft met een vergrijzing van het deelnemersbestand, zijn de toekomstige ontwikkelingen van groot belang voor de overlevingskansen van het fonds. Weliswaar is per 1 januari 2019 de Nalco-groep toegetreden tot het pensioenfonds, maar dit betreft ook een gesloten groep, die daarom eveneens zal vergrijzen. Niet alleen de immer toenemende eisen vanuit de wetgeving en de toezichthouders DNB en de AFM, maar ook de daardoor toenemende kosten voor het pensioenfonds zijn belangrijke aspecten bij de discussie rond de toekomstbestendigheid van het fonds. De uitvoeringskosten drukken door het steeds kleiner wordende aantal actieve deelnemers steeds meer op de premie die door de werkgever aan het pensioenfonds wordt afgedragen. De toetreding van de Nalco-groep heeft in dit kader weliswaar voor de korte termijn verlichting gebracht, maar de trend is door het gesloten karakter van het fonds onomkeerbaar.

Het pensioenfonds is in 2015 door DNB aangewezen als “kwetsbaar pensioenfonds”. In vervolg op de Kwetsbaarheidsanalyse die in 2015 bij DNB is ingediend en de Strategische Heroriëntatie die in het vervolg op de Kwetsbaarheidsanalyse is opgesteld, is er een Toekomstplan opgesteld en ingediend bij DNB. In dit plan is het onderzoek naar de toekomstbestendigheid van het pensioenfonds vastgelegd. Als onderdeel van het plan is een SWOT-analyse opgenomen (analyse van de sterktes en zwaktes en kansen en bedreigingen van/voor het pensioenfonds). Conclusie van het bestuur in het Toekomstplan is dat het bestuur van oordeel is dat de gesignaleerde financiële en niet-financiële kwetsbaarheden de toekomstbestendigheid van het pensioenfonds op de korte en middellange termijn niet in gevaar brengen.

Op de langere termijn is het bestuur echter van mening dat het fonds niet toekomstbestendig is. Doordat het fonds gesloten is neemt het aantal actieve deelnemers als gevolg van uitdienst tredingen en pensioneringen steeds verder af. De uitvoeringskosten zullen niet of nauwelijks dalen en deze kosten dienen zoals aangegeven door steeds minder deelnemers gedragen te worden. Hierdoor komt de kostendekkendheid van de premie in gevaar en daarmee het beoogde opbouwpercentage van 1,875%. Bovendien zal het lastiger worden om uit een slinkend aantal deelnemers voldoende geschikte bestuursleden en leden van het Verantwoordingsorgaan te vinden. Andere knelpunten zijn het op peil houden van deskundigheid en het tijdsbeslag. De toetreding van de Nalco-groep zorgt in dit kader hoogstens voor een vertraging van deze ontwikkeling.

Belangrijk is dat de verantwoordelijkheid over de keuze van de pensioenuitvoerder bij sociale partners ligt, d.w.z. de werkgever en de ondernemingsraad. Zij besluiten bij welke uitvoerder de pensioenregeling ondergebracht wordt. Indien de uitvoeringsovereenkomst wordt opgezegd door de werkgever is de werkgever gehouden de pensioenregeling bij een andere pensioenuitvoerder onder te brengen. Het bestuur is verantwoordelijk voor de opgebouwde aanspraken.

De werkgever heeft alternatieve uitvoeringsvormen onderzocht en geanalyseerd en is tot een standpuntbepaling gekomen. Het bestuur is geïnformeerd over de richting die de werkgever voor ogen heeft. De werkgever heeft aangegeven voornemens te zijn om de toekomstige uitvoering van de pensioenregelingen die op dit moment door het pensioenfonds worden uitgevoerd onder te willen brengen in een single cliënt kring binnen een Algemeen Pensioenfonds (APF). Het bestuur participeert in een werkgroep waarin deze plannen verder worden uitgewerkt. Insteek van de werkgever is dat er een collectieve waardeoverdracht wordt geëffectueerd van de bij het pensioenfonds opgebouwde pensioenen naar het APF dat door de werkgever in overleg met de ondernemingsraden zal worden gekozen.

Het bestuur onderzoekt zelfstandig op eigen initiatief verschillende alternatieven vanuit haar verantwoordelijkheid voor de opgebouwde pensioenaanspraken Dit zijn voor het bestuur naast de overgang naar een single cliënt kring APF waarop door de werkgever wordt ingezet ook de volgende alternatieven: een collectieve waardeoverdracht naar een bedrijfstakpensioenfonds, naar een multi-cliant kring van een APF en de overstap naar een verzekeraar. Verder wordt de mogelijkheid

onderzocht om de uitvoering door het pensioenfonds voort te zetten, waarbij het huidige paritaire bestuursmodel wordt omgevormd tot een ander model met professionele bestuursleden. Het bestuur is als gezegd zelfstandig verantwoordelijk en bevoegd in het traject van collectieve waardeoverdracht en liquidatie. Ook het Verantwoordingsorgaan en de Visitatiecommissie hebben een belangrijke rol in deze trajecten. Besluiten zullen door het bestuur met de grootste zorgvuldigheid worden genomen, waarbij een evenwichtige behartiging van de belangen van de bij het pensioenfonds betrokken stakeholders leidend is. Het bestuur heeft nog geen voorkeur uitgesproken voor een bepaalde uitvoeringsvorm. Er wordt door het bestuur in de komende maanden informatie opgevraagd bij de genoemde pensioenuitvoerders en het zal een multi-criteria analyse uitvoeren. Hierbij zal ook het Verantwoordingsorgaan betrokken worden. De concrete timing van een eventueel besluit om in liquidatie te gaan en een besluit tot een collectieve waardeoverdracht is daarom op dit moment nog niet bekend. Een overgang naar een nieuwe uitvoerder zal naar verwachting niet eerder dan in 2021 geëffectueerd worden.

Het bestuur acht goede en zorgvuldige communicatie met de belanghebbenden van groot belang en zal gedurende het hele traject regelmatig communiceren over de voortgang.

COVID-19

Na aanvankelijk een sterke start in 2020 daalden alle effectenbeurzen in de loop van februari en maart door de wereldwijde uitbraak van het coronavirus. De impact op wereldeconomie is groot en de economische groei in de belangrijkste economische blokken zal in het eerste en tweede kwartaal 2020 sterk dalen. Door de onzekerheid op de financiële markten daalden wereldwijd de koersen van aandelen. Door deze dreiging ontstond een vlucht naar safe havens en zijn diverse rentedalingen doorgevoerd door centrale banken, waardoor de rente verder daalde. De impact van de dalende kapitaalmarktrente en aandelenkoersen is groot. De dekkingsgraad stond hierdoor onder druk, omdat beleggingen dalen en de pensioenverplichtingen stijgen.

Operationele impact

Om de operationele impact te beoordelen heeft het bestuur een crisisteam ingesteld om de situatie nauwlettend te volgen en te beoordelen op welke wijze uitbestede processen worden geraakt door de maatregelen van de overheid en de uitbraak van het virus. Het team heeft frequent vergaderd in maart en april. Het percentage van de beleggingen in aandelen dreigde onder het minimum van de bandbreedte te zakken. Dit is op dagbasis gemonitord. In de 2^e helft van maart is er een herstel van de aandelenkoersen ingetreden, waardoor ingrijpen niet nodig bleek. Wel is de renteafdekking in de LDI-fondsen van BMO voor alle looptijden in lijn gebracht met de norm van 62,5% renteafdekking. Ook is er aandacht besteed aan business continuity management en business continuity plannen. Zo is gewaarborgd dat de pensioenuitkeringen ongewijzigd tijdig uitgekeerd kunnen worden, ook bij het onverhoopt wegvallen van bestuursleden en/of de pensioenadministrateur. Voorts zijn de plannen en rapportages over de continuïteit van de processen bij de uitbestedingspartijen opgevraagd en besproken. Als gevolg van de door de overheid genomen maatregelen om de verspreiding van het virus te beperken, was het niet mogelijk om fysiek voor vergaderingen bijeen te komen. Het bestuur heeft daarom in telefonische vergaderingen de noodzakelijke overleggen zo goed mogelijk voortgezet. Door de toepassing van diverse maatregelen is de business continuïteit geborgd.

Eind mei 2020 was de actuele dekkingsgraad ten opzichte van de dekkingsgraad per ultimo december 2019 met 7,0%-punt gedaald naar 104,2%. De beleidsdekkingsgraad daalde van 109,0% naar 106,6%. Door de dalende kapitaalmarktrente zijn de pensioenverplichtingen ten opzichte van eind december 2019 met ca € 11 miljoen toegenomen.

De gevolgen die het Coronavirus op lange termijn voor de economie en de financiële positie van het fonds zal hebben, zijn op dit moment moeilijk in te schatten. De beleidsdekkingsgraad volgt als gevolg van de 12-maandsmiddeling met vertraging en zal in de loop van 2020 naar verwachting verder gaan dalen. Het bestuur zal de ontwikkeling van de dekkingsgraad en het herstelpad op basis van het herstelplan nauwgezet monitoren en zal hierover periodiek overleg voeren met de werkgever en het Verantwoordingsorgaan. Naar verwachting hoeft het pensioenfonds niet te korten, maar bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110% kan er geen toeslag meer worden verleend.

Pensioenuitkeringen

Het uitbetalen van de pensioenen aan de gepensioneerden van ons pensioenfonds wordt verzorgd door RiskCo. In mei 2020 is het bestuur geïnformeerd dat RiskCo voor een aantal financiële uitdagingen staat. In het ernstigste geval kan dit impact hebben op de continuïteit van de dienstverlening. Het bestuur heeft diverse scenario's uitgewerkt en maatregelen getroffen zodat kritische processen op beheerste wijze doorgang kunnen blijven vinden. De uitbetaling van de pensioenen zal hierdoor op geen enkel moment in gevaar komen. Deelnemers hoeven zich geen zorgen te maken over het niet tijdig beleggen van (premie)gelden en de beleggingen zelf. Ons pensioenfonds heeft haar vermogen ondergebracht bij verschillende vermogensbeheerders. Deze hebben geen enkele band met RiskCo. Het vermogen van het pensioenfonds is dus afgezonderd en veilig.

Nieuwegein, 26 juni 2020

Het Bestuur

De heer R.J. Hagoort (voorzitter)

De heer A.E. Jenner (secretaris)

De heer A.H. Goemans

De heer D.P. Lucas

De heer G.J.C.J. Eissens

Jaarrekening

Alle bedragen in dit document zijn weergegeven in € 1.000, tenzij anders vermeld. Indien een bedrag niet is weergegeven in € 1.000, zijn er twee decimalen achter de komma weergegeven.

Balans per 31 december 2019

De balans per 31 december 2019 (na verwerking resultaatbestemming)

	2019	2018	Toelichting
Activa			
Beleggingen voor risico pensioenfonds			
Financiële beleggingen			
- Aandelen	47.995	37.765	1
- Vastrentende waarden	80.098	70.021	2
- Derivaten	<u>369</u>	<u>14</u>	3
	128.462	107.800	
Overlopende vorderingen en overlopende activa	-	114	4
Nog te ontvangen rente	8	8	
Liquide middelen	<u>311</u>	<u>329</u>	5
Totaal activa	128.781	108.251	
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserve	12.939	7.706	6
Technische voorzieningen			
- Voorziening pensioenverplichtingen	115.673	100.394	7
Overlopende schulden en overlopende passiva	<u>169</u>	<u>151</u>	8
Totale passiva	128.781	108.251	

Staat van baten en lasten over 2019

De baten en lasten over 2019 zijn als volgt:

	2019	2018	Toelichting
Baten			
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds:			9
- Directe beleggingsopbrengsten	1.383	-	
- Indirecte beleggingsopbrengsten	18.608	-2.452	
Premiebijdragen van werkgever en werknemer	3.735	1.913	10
Overige baten	<u>96</u>	<u>114</u>	11
Totale baten	23.822	-425	
Lasten			
Pensioenuitkeringen	2.502	2.438	12
Kosten vermogensbeheer	199	308	13
Pensioenuitvoeringskosten en overige kosten	412	349	14
Premies herverzekering	197	110	15
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor rekening pensioenfonds	15.279	2.029	
Saldo overdracht van rechten	-	18	16
Overige lasten	<u>-</u>	<u>4</u>	17
Totale lasten	18.589	5.256	
Saldo staat van baten en lasten	5.233	-5.681	

Kasstroomoverzicht over 2019

	2019	2018
Kasstroomoverzicht uit pensioenactiviteiten		
Betaalde uitkeringen	-2.502	-2.439
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-376	-349
Ontvangen premies	3.735	1.913
Herverzekeringspremie	-197	-110
Ontvangen uitkering van herverzekeraar	125	223
Saldo overdracht van rechten	-	-18
Totale kasstroom uit pensioenactiviteiten	785	-780
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Verkopen en aflossingen van beleggingen	59.963	53.874
Ontvangen en betaalde rente	14	14
Toename / storting valuta afdekking	-	894
Resultaat uit valuta afdekking	-1.860	-2.987
Aankopen van beleggingen	-58.806	-50.843
Betaalde kosten vermogensbeheer	-114	-156
Totale kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-803	796
Mutatie liquide middelen	-18	16
Stand primo boekjaar	329	313
Stand ultimo boekjaar	311	329

Toelichting behorende tot de jaarrekening 2019

Inleiding

Met ingang van 1 januari 2010 was de fusie tussen Stichting Pensioenfonds Ecolab en Stichting Prepensioenfonds Ecolab B.V. een feit. Bij deze fusie is Stichting Pensioenfonds Ecolab de overblijvende partij. Stichting Pensioenfonds Ecolab voert zowel de pensioenregeling als de pre-pensioenregeling uit van Ecolab B.V.

Sinds 1 januari 2019 voert Stichting Pensioenfonds Ecolab tevens de eindloonregeling uit voor een gesloten groep werknemers van Nalco Netherlands B.V. en Nalco Europe B.V..

Algemene grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Beleggingen en pensioenverplichtingen worden gewaardeerd op actuele waarde. De overige activa en passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde, tenzij anders vermeld. Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben.

De jaarrekening wordt gepresenteerd in duizenden euro's, wat tevens de functionele valuta is van het pensioenfonds. Alle financiële informatie in duizenden euro's is afgerond op het dichtstbijzijnde duizendtal.

De reële waarde van een financieel instrument is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en van elkaar onafhankelijk zijn.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard gaat met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de rekening van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dat betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkeldatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenkomst met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur zich oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schattingen worden herzien en in de toekomstige perioden waarvoor de herziening gevolgen heeft.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengst in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Beleggingen**Algemeen**

De beleggingen worden gewaardeerd op actuele waarde. Slechts indien de actuele waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen voor dat soort beleggingen.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers.

De actuele waarde van niet beursgenoteerde aandelen en participaties in beleggingsfondsen is bepaald volgens de grondslagen zoals gehanteerd door de fondsen, zijnde marktwaarde einde boekjaar.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoersen.

Indien vastrentende waarden of participaties in beleggingsinstellingen niet-beursgenoteerd zijn, vindt waardebeoordeling plaats op basis van de grondslagen zoals gehanteerd door de fondsen, zijnde marktwaarde einde boekjaar.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnoteringen of, als die niet beschikbaar zijn, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme waarderingsmodellen.

Herverzekering

Uitgaande herverzekeringspremies worden verantwoord in de periode waarop de herverzekering betrekking heeft.

Vorderingen en baten uit hoofde van winstdelingsregelingen in herverzekeringscontracten worden verantwoord op het moment van toekenning door de herverzekeraar.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Technische voorzieningen

De voorziening voor pensioenverplichtingen wordt gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde).

De actuele waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de onvoorwaardelijke (toezeggingen tot) toeslagen.

De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur.

Bij de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of toeslagen op de opgebouwde pensioenaanspraken worden verleend. Alle per balansdatum bestaande besluiten tot toeslagverlening (ook voor besluiten na balansdatum voor zover sprake is van ex ante condities) zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt rekening gehouden met premievrije pensioenopbouw in verband met invaliditeit op basis van de contante waarde van aanspraken waarvoor vrijstelling is verleend wegens arbeidsongeschiktheid.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt uitgegaan van voor de toezichthouder acceptabele grondslagen, waarbij rekening wordt gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De voorziening voor pensioenverplichtingen is berekend met inachtneming van de volgende grondslagen en onderstellingen. In het boekjaar 2018 is de overlevingstafel aangepast.

Marktrente:

Voor de berekening van de voorziening pensioenverplichtingen is de rentetermijnstructuur per 31-12-2019 conform de publicatie van DNB gehanteerd.

Overlevingstafels:

De overlevingskansen worden ontleend aan de prognosetafel AG2018, zoals deze in september 2019 door het Actuarieel Genootschap gepubliceerd is. Deze tafels worden per 31 december 2019 gehanteerd met startjaar 2020. Er wordt rekening gehouden met het verschil in overlevingskansen tussen de werkende en de totale bevolking door toepassing van de Ecolab specifieke Willis Towers Watson 2016 ervaringssterfte.

De Ervaringssterfte is relatief kort geleden geactualiseerd. Op basis van de inschatting dat het opnieuw actualiseren hoogstens een zeer beperkt effect op de VPV zal hebben, heeft het pensioenfonds er voor gekozen om de Ervaringssterfte niet te actualiseren. Dit zal in 2020 gebeuren, nadat de nieuwe prognosetafel beschikbaar is.

Gezinssamenstelling:

Alle mannelijke deelnemers worden verondersteld gehuwd te zijn met een drie jaar jongere vrouw. De vrouwelijke deelnemers worden verondersteld gehuwd te zijn met een drie jaar oudere man. De gehuwdheidsfrequentie neemt na de pensioenleeftijd af volgens de relevante overlevingstafel van de partner.

De overschatting van de lasten, veroorzaakt door bovengenoemde onderstelling, laat toe een reservering achterwege te laten voor de verplichtingen voortvloeiende uit toekomstige wezenpensioenen.

Kostenopslag:

Kostenopslag ter grootte van 3,7% van de voorziening voor pensioenverplichtingen in verband met toekomstige administratie- en excassokosten.

Uitbetalingswijze:

De pensioenen worden uitgekeerd in maandelijks termijnen bij achterafbetaling. Er is derhalve geen rekening gehouden met verschuldigd pensioen of pensioentegoed.

Groepering:

De pensioenaanspraken en de contante waarden daarvan zijn individueel per deelnemer vastgesteld.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten).

Belastingen

Het pensioenfonds is niet vennootschapsbelastingplichtig.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Dit houdt in dat alle ontvangsten en uitgaven ook als zodanig worden gepresenteerd. Onderscheid wordt gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

De overige baten ter grootte van € 85 zijn in het kasstroomoverzicht verantwoord onder de rubriek "betaalde pensioenuitvoeringskosten". Een toelichting bij dit bedrag treft u aan bij de toelichting van de overige baten.

Toelichting op de balans**Beleggingen****1. Aandelenfonds / Equities**

Het aandelenfonds heeft zich in 2019 als volgt ontwikkeld:

	2019	2018
Waarde primo jaar	37.765	42.454
Aankopen	-	-
Verkopen	-1.151	-3.300
Resultaat *)	11.381	-1.389
Waarde ultimo jaar	47.995	37.765

*) inclusief dividenden en gerealiseerde/ongerealiseerde winsten en verliezen

De sectorallocatie van het aandelenfonds was ultimo 2019 als volgt:

Sector	2019
Information technology	17,4%
Fiancials	15,7%
Health care	13,0%
Industrials	11,0%
Consumer dicretionary	10,3%
Communication services	8,4%
Consumer staples	8,3%
Energy	4,9%
Materials	4,4%
Utilities	3,4%
Real Estate	3,2%
Totaal	100,0%

De verdeling naar landen is als volgt:

Land	2019
United States	63,3%
Japan	8,2%
United Kingdom	5,5%
France	3,8%
Canada	3,4%
Switzerland	3,1%
Germany	2,9%
Australia	2,3%
Netherlands	1,3%
Hong Kong	1,2%
Other	5,0%
Totaal	100,0%

2. Vastrentende waarden / Bonds

De vastrentende waarden zijn in het boekjaar 2019 als volgt gemuteerd:

	2019	2018
Waarde primo jaar	70.021	68.677
Aankopen	62.550	50.878
Verkopen	-62.575	-50.576
Resultaat *)	10.102	1.042
Waarde ultimo jaar	80.098	70.021

*) inclusief lopende intrest, coupon intrest en gerealiseerde/ongerealiseerde winsten en verliezen

Bovengenoemde vastrentende waarden worden aangehouden bij vermogensbeheerders BMO, SSgA en CACEIS.

In 2014 heeft het bestuur besloten om een buffer in te bouwen om de negatieve termijntransacties op te vangen. In december 2014 is er een staatslening gekocht en deze wordt nu als zekerheid bij de CACEIS aangehouden.

	2019	2018
Waarde primo jaar	1.006	1.012
Aankopen	-	-
Verkopen	-	-
Resultaat	<u>-6</u>	<u>-6</u>
Waarde ultimo jaar	1.000	1.006

Ten behoeve van de afdekking van het valutarisico heeft het pensioenfonds valutaderivaten bij CACEIS. Uit hoofde hiervan worden non-cash collateral (zekerheden) uitgewisseld met de CACEIS in de vorm van Nederlandse staatsobligaties. Een nadere toelichting hierop treft u later in dit jaarverslag aan.

De post vastrentende waarden kan op de volgende wijze uitgesplitst worden:

	2019	2018
Obligaties	1.000	1.006
Beursgenoteerde beleggingsentiteiten die beleggen in vastrentende waarden	79.098	69.015
Niet - beursgenoteerde beleggingsentiteiten die beleggen in vastrentende waarden	<u>0</u>	<u>0</u>
Totaal	80.098	70.021

Een specificatie van alle fondsen is in de bijlage van dit verslag opgenomen. Het fonds belegt onder andere in het SSgA Euro Corporate Bond Index Fund, het SSgA Euro Core Treasury Bond Index Fund en het BMO Euro Liquidity Plus Fund. De indeling naar sectoren en landen van deze fondsen is als volgt:

Sectoren SSgA Euro Corporate Bond Index Fund:

Sector	2019	2018
Corporate - Industrial	51,5%	52,8%
Corporate - Finance	41,4%	39,8%
Corporate - Utility	6,6%	7,3%
Cash	<u>0,5%</u>	<u>0,1%</u>
Totaal	100,0%	100,0%

Landen SSgA Euro Corporate Bond Index Fund:

<u>Land</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
United States	20,5%	18,1%
France	20,2%	20,7%
Germany	14,6%	14,6%
United Kingdom	9,0%	9,6%
Spain	5,7%	5,5%
Netherlands	5,4%	7,0%
Italy	4,9%	4,8%
Switzerland	2,9%	3,3%
Australia	2,3%	2,7%
Sweden	2,3%	2,4%
Other	12,2%	11,3%
Totaal	100,0%	100,0%

Sectoren SSgA Euro Core Treasury Bond Index Fund:

<u>Sector</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Treasury	100,0%	100,0%
Cash	0,0%	0,0%
Totaal	100,0%	100,0%

Landen SSgA Euro Core Treasury Bond Index Fund:

<u>Land</u>	<u>2019</u>	<u>2018</u>
Germany	40,0%	40,0%
France	40,0%	40,0%
Netherlands	20,0%	20,0%
Totaal	100,0%	100,0%

Sectoren BMO Euro Liquidity Plus Fund:

<u>Sector</u>	<u>2019</u>
Corp A	61,9%
Corp AA	22,9%
Cash	9,8%
Govt	4,1%
SSA	<u>1,3%</u>
Totaal	100,0%

Landen BMO Euro Liquidity Plus Fund:

<u>Land</u>	<u>2019</u>
Netherlands	20,5%
France	13,4%
United Kingdom	11,0%
Canada	10,4%
United States of America	9,4%
Australia	8,2%
Finland	6,6%
Sweden	6,6%
Germany	3,9%
Spain	3,5%
Luxembourg	3,1%
Norway	2,1%
Japan	1,0%
Austria	<u>0,3%</u>
Totaal	100,0%

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de balanswaarde en de duratie van zowel de vastrentende waarden als de voorziening pensioenverplichtingen.

	2019		2018	
	Balanswaarde	Duratie	Balanswaarde	Duratie
Vastrentende waarden	80.098	14,02	70.021	16,2
(Nominale) pensioenverplichtingen	115.673	18,2	100.394	17,3

Op basis van de mogelijke verscheidenheid en gradaties in waarderingsmethoden, dienen de beleggingen ingedeeld te worden naar drie verschillende waarderingsniveaus:
 Niveau 1 – De waarde van de beleggingen is gebaseerd op direct waarneembare marktnoteringen van identieke beleggingen in een actieve markt.
 Niveau 2 – De actuele waarde wordt vastgesteld aan de hand van waarderingsmodellen waarin gebruik gemaakt is van waarneembare marktdata.
 Niveau 3 – De waarde wordt vastgesteld met waarderingsmodellen waarin geen gebruik gemaakt is van waarneembare marktdata.

Op basis van deze indeling kan de beleggingsportefeuille als volgt worden samengevat:

	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Aandelen				
MSCI World Index CTF EQ Funds USD	47.995	-	-	47.995
Vastrentende waarden				
SSgA Euro Corporate Bond Index Fund	7.436	-	-	7.436
SSgA Euro Core Treasury Bond Index Fund	11.327	-	-	11.327
BMO LDI Euribor	40.649	-	-	40.649
BMO LDI Swaps	19.686	-	-	19.686
2% Nederland 24 nominale EUR 900.000,-	1.000	-	-	1.000
Derivaten				
	-	369	-	369
Totaal	128.093	369	-	128.462

Het pensioenfonds belegt niet in de premiebijdragende ondernemingen, zijnde Ecolab B.V., Ecolab Production Netherlands B.V. en Nalco Netherlands B.V..

Er is geen sprake van uitlening van beleggingen.

3. Derivaten

Valuta derivaten

Het bestuur heeft besloten om voor de aandelen die niet onder het eurogebied vallen een valuta dekking aan te gaan.

Het valuta risico is hiermee afgedekt voor de volgende valuta: USA dollar, GB pond, Japanse Yen en (tot en met januari 2018) Zwitserse Frank. Termijntransacties worden maandelijks verrekend en lopen van midden van de maand tot midden van de volgende maand. Dit gedeelte is gerealiseerd. De periode van midden december tot eind december is ongerealiseerd en wordt als overlopende post op de balans opgenomen.

Doordat de Euro gedurende 2019 in waarde is gedaald ten opzichte van de USD, het GBP en de YEN, heeft deze afdekking ook een negatieve waarde laten zien. Dit negatieve resultaat van de valuta-afdekking compenseerde overigens de waardestijging van de beleggingen uit hoofde van de valutabewegingen (deze waarde was gestegen in termen van de verschillende valuta ten opzichte van de Euro). Dat is immers ook de doelstelling van deze risicoafdekking.

Om deze fluctuaties in de maandelijks opbrengst op te kunnen vangen, zijn er in 2019 meerdere keren effecten verkocht danwel aangekocht. Het bestuur heeft besloten om een buffer in te bouwen om negatieve termijntransacties op te vangen. In december 2014 is er een staatslening gekocht en deze wordt nu als buffer bij de CACEIS aangehouden. Deze vindt u vermeld onder het kopje vastrentende waarden.

In onderstaand overzicht vindt u de resultaten van de valutatermijn transacties als overlopende post:

	2019	2018
Totaal ongerealiseerd resultaat op valuta termijn transacties	369	14
Waarvan debet saldo	402	36
Waarvan credit saldo	33	22

Het totaalbedrag dat niet in euro's is belegd bedraagt ultimo jaar circa € 42.861 van de beleggingsportefeuille. De valuta's daarin zijn voornamelijk USA dollar, GB pond en Japanse Yen. Per einde boekjaar is de waarde van de uitstaande valutatermijncontracten € 37.202. In de genoemde saldi zijn de positieve en negatieve uitstaande waarden gesaldeerd.

De uitstaande termijncontracten per **31 december 2019** zijn als volgt samengesteld:

Valuta	Uitstaande valuta- termijncontracten 29 januari 2020	Waardering valuta- termijncontracten 31 december 2019	Ongerealiseerde winst / verlies 31 december 2019
USD	30.788	-30.623	377
GBP	2.660	-2.610	-33
JPY	3.976	-3.969	25
Totaal	37.424	-37.202	369

De uitstaande valutatermijncontracten worden eens per maand doorgerold. Derhalve is in de eerste kolom in bovenstaande tabel de stand op het genoemde moment opgenomen, aangezien 31 december 2019 niet beschikbaar is.

De uitstaande termijncontracten per **31 december 2018** zijn als volgt samengesteld:

Valuta	Uitstaande valuta- termijncontracten 29 januari 2019	Waardering valuta- termijncontracten 31 december 2018	Ongerealiseerde winst / verlies 31 december 2018
USD	22.592	-22.405	36
GBP	2.372	-2.290	-4
JPY	3.222	-3.209	-18
Totaal	28.186	-27.904	14

Ten behoeve van de afdekking van het valutarisico heeft het pensioenfonds valutaderivaten bij CACEIS. Uit hoofde hiervan worden non-cash collateral (zekerheden) uitgewisseld met de CACEIS in de vorm van Nederlandse staatsobligaties. Ultimo 2019 zijn door het pensioenfonds 900.000 stukken van ISIN code NL0010733424 (2% Netherlands 24) ter waarde van € 1.000 beschikbaar gesteld aan CACEIS voor de dienstverlening, waarvan ultimo 2019 geen stukken waren gestort als collateral aan CACEIS. Ultimo 2019 had CACEIS 271.000 stukken van O FCE FTB 20 met ISIN code FR0010854182FR ter waarde van € 274 beschikbaar gesteld aan het fonds.

4. Overlopende vorderingen en overlopende activa

De overlopende vordering ter grootte van € 114 (2018) heeft betrekking op een uitkering wegens premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid van de herverzekeraar. Dit bedrag is in augustus 2019 ontvangen.

Alle overige vorderingen en overlopende activa hebben een looptijd met naar verwachting korter dan 1 jaar.

Overige activa

5. Liquide middelen

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van het pensioenfonds. De lopende bankrekeningen worden aangehouden bij CACEIS. Het fonds heeft bij CACEIS een betaalrekening, een rekening waarop de resultaten van de valuta afdekking verwerkt worden en een rekening waarop de provisies verwerkt worden. Tenslotte is het uitkeren van de pensioenen uitbesteed aan de werkgever. De

werkgever heeft er voor gekozen dit onder te brengen bij RiskCo Administrations. Voor dit doel houdt het pensioenfonds een rekening aan bij ABN AMRO.

De liquide middelen zijn als volgt gespecificeerd:

	2019	2018
CACEIS - betaalrekening	88	20
CACEIS - resultaten valutatermijncontracten	159	133
CACEIS - verwerking provisies	34	7
ABN AMRO	<u>30</u>	<u>169</u>
Totaal liquide middelen	311	329

Liquide middelen zijn opgenomen in de jaarrekening tegen nominale waarde.

6. Stichtingskapitaal en reserves

In het verslagjaar 2019 is de post stichtingskapitaal en reserves als volgt gemuteerd:

	2019	2018
Stand primo boekjaar	7.706	13.387
Uit bestemming saldo van baten en lasten	<u>5.233</u>	<u>-5.681</u>
Stand ultimo boekjaar	12.939	7.706

Per 31 december 2019 bedraagt het aanwezige saldo € 12.939.

Minimaal Vereist Eigen Vermogen

Het Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) wordt aangehouden ter dekking van niet expliciet gekwantificeerde risico's. Per 31 december 2019 bedraagt het MVEV € 4.768. Dit komt overeen met 4,1% van de Technische Voorziening (TV).

Vereist Eigen Vermogen

Het Vereist Eigen Vermogen (VEV), zoals is gedefinieerd in het 'Besluit financieel toetsingskader pensioenfondsen' van 18 december 2006, bedraagt per 31 december 2019 € 15.917 ofwel 13,8% van de TV.

Eind juni 2019 is het fonds voor de renteafdekking overgegaan van een longduration staatsobligatiefonds van Vanguard naar LDI-fondsen van BMO. Dit heeft geleid tot een afname van het Vereist Eigen Vermogen.

Samenvattend

In onderstaande staat staan zowel het eigen vermogen van het pensioenfonds als het Minimaal Vereist Eigen Vermogen (MVEV) en het Vereist Eigen Vermogen (VEV) weergegeven:

	2019	2018
Minimaal vereist eigen vermogen	4.768	4.116
Vereist eigen vermogen	15.917	17.571
Aanwezig eigen vermogen	12.939	7.706

Het VEV is berekend met het standaard model en bedraagt per 31 december op basis van de strategische beleggingsmix € 15.917 ofwel 13,8% van de TV. Op basis van de feitelijke beleggingsmix per 31 december 2019 bedraagt het VEV 114,6% van de TV.

Omdat het aanwezig eigen vermogen hoger is dan het MVEV maar lager dan het VEV bevindt het pensioenfonds zich in een situatie van reservetekort.

Herstelplan

Stichting Pensioenfonds Ecolab bevindt zich ultimo 2019 in een reservetekort op basis van de regels van het nFTK.

Onder het nFTK is de herstelsystematiek veranderd. In plaats van een korte- en lange-termijnherstelplan is er nu één herstelplan van maximaal tien jaar. Jaarlijks wordt dit plan geëvalueerd. Aangezien de beleidsdekkingsgraad per 1 januari 2020 109,0% was en per die datum lager was dan de vereiste dekkingsgraad van 113,8%, diende het bestuur opnieuw een evaluatie van het herstelplan uit te voeren en in te dienen bij DNB. De evaluatie van het herstelplan is tijdig, d.w.z. vóór 1 april 2020, bij DNB ingediend. Het bestuur heeft onveranderd gekozen voor de maximale hersteltermijn van 10 jaar. Het premie- en toeslagbeleid dat als basis voor het herstelplan is genomen, is in overeenstemming met het nFTK. Het beleggingsbeleid is het strategische beleggingsbeleid zoals dat op dit moment geldt, inclusief de geldende renteafdekking van 62,5%. Uit het herstelplan blijkt dat tijdig herstel op basis van fondsrendement mogelijk is zonder de inzet van kortingsmaatregelen. DNB heeft vervolgens aangegeven geen verdere vragen op opmerkingen te hebben, het door het bestuur ingediende herstelplan is goedgekeurd.

7. Technische voorzieningen voor rekening fonds

Zoals vermeld in de toelichting zijn de pensioenverplichtingen van het pensioenfonds gewaardeerd tegen actuele waarde per balansdatum.

Voorziening voor pensioenverplichtingen:

De pensioenverplichtingen ontwikkelen zich als volgt:

	2019	2018
Stand primo boekjaar	100.394	98.365
Mutatie	15.279	2.029
Stand ultimo boekjaar	115.673	100.394

Op basis hiervan bedraagt de dekkingsgraad, zijnde de verhouding tussen het pensioenvermogen, inclusief bestemmingsvoorzieningen, en de pensioenverplichting 111,2%. Op 31 december 2018 bedroeg de dekkingsgraad van het pensioenfonds 107,7%. De beleidsdekkingsgraad op 31 december 2019 bedraagt 109,0%. Per 31 december 2018 was de beleidsdekkingsgraad gelijk aan 113,9%.

De toetreding van de groep Nalco medewerkers per 1 januari heeft geen effect op de voorziening pensioenverplichtingen ultimo 2018, aangezien de reeds opgebouwde pensioenaanspraken van deze groep achterblijven bij de huidige verzekeraar. De opbouw in 2019 is in 2019 aan de voorziening toegevoegd.

Grootte en samenstelling pensioenverplichtingen**Mutaties in de pensioenverplichtingen:**

	2019	2018
Stand primo boekjaar	100.394	98.365
Pensioenopbouw	3.135	1.512
Kostenbestanddeel premies	-	-
Interesttoevoeging	-243	-259
Verleende toeslagen	-	542
Overgenomen pensioenverplichtingen	-	-
Aanpassing in verband met rekenrente	14.989	3.940
Uitkeringen	-2.484	-2.423
Vrijval kosten	-92	-90
Wijziging grondslagen	-	-966
Overige mutaties	-26	-207
Uitgaande pensioenverplichtingen	-	-20
Totaal mutaties	15.279	2.029
Stand ultimo boekjaar	115.673	100.394

De uitsplitsing van de voorziening pensioenverplichtingen is als volgt:

	Ouderdoms- pensioen	Weduwe- pensioen	Wezen- pensioen	Pre- pensioen	Totaal 2019	Totaal 2018
Voor actieve deelnemers	32.236	8.385	-	173	40.794	34.321
Voor premievrije verzekerden	21.615	5.220	-	174	27.009	22.927
Voor pensioentrekkers	28.215	15.421	24	83	43.743	39.564
Toekomstige uitvoeringskosten pensioenregeling	3.036	1.074	1	16	4.127	3.582
Totaal	85.102	30.100	25	446	115.673	100.394

Korte omschrijving van de pensioenregelingen

Pensioenfonds Ecolab voert de pensioenregeling (op basis van middelloon) en de prepensioenregeling van Ecolab B.V. uit. Met ingang van 1 januari 2019 voert het pensioenfonds tevens de eindloonregeling voor een groep deelnemers van Nalco Netherlands B.V. en Nalco Europe B.V. uit.

De pensioenregeling van Ecolab B.V. kan worden gekenmerkt als een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling. Jaarlijks wordt een aanspraak op ouderdomspensioen opgebouwd. Met ingang van 2015 is de pensioenopbouw van 2,15% verlaagd naar 1,875% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag. De pensioengrondslag is gelijk aan 12 maandsalarissen verhoogd met een dertiende maand en vakantietoeslag, indien van toepassing verhoogd met ploegentoeslag, onder aftrek van een franchise. De franchise wordt jaarlijks vastgesteld.

Voor 2019 bedraagt deze franchise € 13.785,00. Tevens bestaat er recht op nabestaanden- en wezenpensioen. Deelname aan de regeling is mogelijk vanaf indiensttreding. Jaarlijks neemt het bestuur van het pensioenfonds een besluit over de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de pensioenregeling zich als een uitkeringsovereenkomst.

De prepensioenregeling kent alleen nog gewezen deelnemers en gepensioneerden. De uitkering vangt aan op 62-jarige leeftijd. De pensioenuitkering stopt op de 65-jarige leeftijd. Deelname aan deze regeling is niet meer mogelijk en deze regeling kent met ingang van 2013 geen deelnemers meer. Jaarlijks neemt het bestuur van het pensioenfonds een besluit over de mate waarin de opgebouwde aanspraken worden geïndexeerd. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de pensioenregeling zich als een uitkeringsovereenkomst.

Met ingang van 1 januari 2019 wordt de pensioenregeling voor een deel van de medewerkers van Nalco Netherlands B.V. en Nalco Europe B.V. door Stichting Pensioenfonds Ecolab uitgevoerd. Dit betreft een eindloonregeling. Per 1 januari 2019 heeft de werkgever de verhoging van de reeds opgebouwde aanspraken bij de vorige uitvoerder bij het fonds ingekocht, de zogenaamde backservice inkoop. De werkgever heeft hier een koopsom voor betaald.

De jaarlijkse inkoop voor het ouderdomspensioen bedraagt in 2019 1,535% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag, terwijl de inkoop voor het nabestaandenpensioen 1,16% van de in dat jaar geldende pensioengrondslag bedraagt. De pensioengrondslag is gelijk aan 12 maandsalarissen verhoogd met een vakantietoeslag, onder aftrek van een franchise. De franchise wordt jaarlijks vastgesteld.

Voor 2019 bedraagt deze franchise € 18.319,00. Tevens bestaat er recht op wezenpensioen. Overeenkomstig artikel 10 van de Pensioenwet kwalificeert de pensioenregeling zich als een uitkeringsovereenkomst.

Toeslagbeleid

Het toeslagbeleid van de pensioenregeling van Ecolab B.V. kan als volgt worden verwoord. De toeslagen op pensioenrechten en pensioenaanspraken wordt jaarlijks vastgesteld door het bestuur van het pensioenfonds. Er bestaat een ambitie om jaarlijks de pensioenrechten en pensioenaanspraken aan te passen. De daadwerkelijke toeslag in een jaar is voorwaardelijk en is afhankelijk van de hoogte van de beschikbare middelen.

Het bestuur heeft in de vergadering van november 2019 besloten over toeslagverlening op de pensioenaanspraken per 1 januari 2020. Per 1 januari 2020 wordt er geen toeslag op pensioenrechten en pensioenaanspraken verleend.

De pensioenrechten en pensioenaanspraken worden per 1 januari 2020 als volgt geïndexeerd:
Toeslag voor deelnemers middelloon-pensioenregeling: 0,00% (1 januari 2019: 0,61%)
Toeslag voor gepensioneerden en slapers (pre-)pensioenregeling: 0,00% (1 januari 2019: 0,52%)
Met bovengenoemde toeslagen per 1 januari 2019 was ultimo 2018 reeds rekening gehouden in de voorziening pensioenverplichtingen (VPV).

Er is geen recht op toekomstige toeslagen. Het is niet zeker of en in hoeverre in de toekomst wordt geïndexeerd. Het pensioenfonds heeft geen geld gereserveerd voor toekomstige toeslagen. Toeslagen zijn afhankelijk van de middelen van het pensioenfonds, en daarvoor zijn beleggingsresultaten een belangrijk element (afhankelijk van ABTN). Indien het prijsindexcijfer in enig jaar boven de 6% uitgaat, kan de niet toegepaste stijging van het prijsindexcijfer in latere jaren, met een maximum van drie jaar, worden toegekend, waarbij de totale jaarlijkse stijging het eerder genoemde maximum van 6% niet mag overschrijden.

Aangezien de pensioenregeling van Nalco B.V. in 2019 een eindloonregeling was, was er in 2019 voor de actieve deelnemers geen toeslagverlening van toepassing. Voor de niet-actieve deelnemers aan deze regeling gold dezelfde toeslagverlening als voor de niet-actieve Ecolab deelnemers. Voor deze groep deelnemers was de toeslag per 1 januari 2020 dus gelijk aan 0,00%.

8. Overige schulden en overlopende passiva

De overlopende schulden hebben allen een looptijd korter dan 1 jaar en zijn als volgt gespecificeerd:

	2019	2018
Stelpost kosten accountant/actuaris/visitatiecommissie jaarrekening	125	121
Overige kosten nog te betalen	44	30
Totaal overige schulden en overlopende passiva	169	151

De overige kosten nog te betalen hebben grotendeels betrekking op facturen inzake bestuursondersteuning, kosten BMO en SSgA en WTW. Alle bovengenoemde bedragen over 2019 zijn in 2020 betaald.

Risicobeheer en derivaten

Het pensioenfonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het pensioenfonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen.

Het belangrijkste risico voor het pensioenfonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het pensioenfonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd.

Indien de solvabiliteit van het pensioenfonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het pensioenfonds de premie voor de onderneming en deelnemers moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslagverlening op opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het pensioenfonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

De aanwezige dekkingsgraad heeft zich over 2019 als volgt ontwikkeld:

	2019	2018
Stand per 1 januari	107,7%	113,6%
Beleggingen	20,2%	-2,4%
Markrente	-14,0%	-4,3%
Premiebijdragen (exclusief kosten en risicopremies)	-0,2%	-0,2%
Waardeoverdrachten	0,0%	0,0%
Kosten	0,0%	0,0%
Uitkeringen	0,2%	0,3%
Kanssystemen (sterfte, uitruil en invaliditeit)	0,0%	0,0%
Voorwaardelijke toeslagverlening	0,0%	-0,6%
Wijziging overlevingstafels	0,0%	1,0%
Wijziging ervaringssterfte	0,0%	0,0%
Overige wijzigingen	-2,7%	0,3%
Stand per 31 december	111,2%	107,7%

Het vereist eigen vermogen (VEV)

Het vereiste eigen vermogen (VEV) wordt vastgesteld voor de evenwichtssituatie: dat is de situatie waarin juist voldoende eigen vermogen aanwezig is. Het VEV is bepaald met het standaardmodel op basis van de strategische beleggingsmix. De per risico benodigde buffer is opgenomen in onderstaande tabel.

	2019	2018
Renterisico	1.354	2.226
Risico zakelijke waarden	13.778	12.386
Valutarisico	857	778
Grondstoffenrisico	-	-
Kredietrisico	1.870	5.821
Verzekeringstechnisch risico	3.839	3.371
Actief beheer	-	-
Correlatie effect	<u>-5.781</u>	<u>-7.011</u>
Totaal (vereiste buffers)	15.917	17.571

Het VEV per 31 december 2019 bedraagt € 15.917 voor de evenwichtssituatie. In procenten dekkingsgraad betekent dit een vereiste dekkingsgraad van 113,8% van de TV. Op basis van de feitelijke beleggingsmix per 31 december 2019 bedraagt het VEV 114,6% van de TV.

Eind juni 2019 is het fonds voor de renteafdekking overgegaan van een longduration staatsobligatiefonds van Vanguard naar LDI-fondsen van BMO. Dit heeft geleid tot een afname van het Vereist Eigen Vermogen.

Conform het standaard model is het liquiditeits-, concentratie- en operationeel risico op nul gesteld. Het bestuur is van mening dat er geen sprake is van afzonderlijk gekwantificeerd liquiditeits-, concentratie- en operationeel risico.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- Beleggingsbeleid
- Premiebeleid
- Herverzekeringsbeleid
- Toeslagbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruik gemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Renterisico

Het renterisico is het risico dat de waarden van de portefeuille vastrentende waarden en de pensioenverplichtingen verandert als gevolg van ongunstige veranderingen in de marktrente.

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De stijging van de duration van de vastrentende waarden heeft verschillende oorzaken.

Valutarisico

Het pensioenfonds voert ultimo 2019 het strategische beleid om niet-euro beleggingen genoteerd in US dollar, Britse pond en Japanse yen volledig af te dekken. Ultimo 2019 is € 42,9 miljoen niet in euro's belegd. Hiervan is € 36,2 miljoen afgedekt. Dit betreffen de beleggingen in US dollar, Britse pond en Japanse yen. Tot en met januari 2018 was tevens de Zwitserse frank afgedekt. De overige valuta zijn niet afgedekt. Op de totale portefeuille betekent dit dat ultimo 2019 een valutarisico wordt gelopen van ongeveer 5%.

Marktrisico

Marktrisico omvat de mogelijkheden voor winst of verlies en omvat het prijs(koers)risico, valutarisico en het renterisico. De strategie van het pensioenfonds met betrekking tot het beleggingsrisico wordt bepaald door de beleggingsdoelstellingen. Het marktrisico wordt beheerst in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overall marktposities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

Prijrisico

Prijrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico kan worden afgezwakt door middel van spreiding van de risico's. In aanvulling hierop kan het prijsrisico worden afgedekt voor de toekomst door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten).

Toeslagrisico (actuariële risico's)

Het bestuur van het pensioenfonds heeft de ambitie om toeslagen op pensioen en pensioenaanspraken toe te kennen in relatie tot het reglementair vastgestelde prijsindexcijfer voor de toeslag op pensioenen en op het reglementair vastgestelde loonindexcijfer voor de pensioenaanspraken.

De mate waarin dit kan worden gerealiseerd is afhankelijk van de ontwikkelingen in de rente, beleggingsrendementen, looninflatie en demografie (beleggings- en actuariële resultaten) en de hoogte van de dekkingsgraad van het pensioenfonds. Uitdrukkelijk wordt opgemerkt dat de toeslagverlening voorwaardelijk is.

Ultimo 2019 bedraagt de dekkingsgraad 111,2% (31 december 2018: 107,7%). Dit betekent dat de dekkingsgraad ten opzichte van de dekkingsgraad aan het eind van het vorige verslagjaar gestegen is.

	2019		2018	
	Balanswaarde	Duratie	Balanswaarde	Duratie
Vastrentende waarden	80.098	14,02	70.021	16,2
(Nominale) pensioenverplichtingen	115.673	18,2	100.394	17,3

Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het pensioenfonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het pensioenfonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter

(OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars. In 2011 heeft het bestuur besloten te stoppen met de security lending, ondanks het hogere rendement. Er wordt overgestapt op non-lending securities.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het pensioenfonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het pensioenfonds financiële verliezen lijdt.

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende waarden kan het volgende overzicht worden gegeven (exclusief derivaten):

	2019		2018	
AAA	10.180	13,4%	28.947	41,0%
AA	29.625	39,1%	34.830	49,3%
A	30.449	40,2%	2.564	3,6%
BBB	3.935	5,2%	3.680	5,2%
Lager dan BBB	-	0,0%	1	0,0%
Geen rating	1.596	2,1%	661	0,9%
Totaal	75.785	100,0%	70.683	100,0%

Verzekeringstechnische risico's (actuariële risico's)

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van prognosetafels met adequate correcties voor ervaringssterfte is het langlevensrisico nagenoeg geheel verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Het overlijdensrisico betekent dat het pensioenfonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor door het pensioenfonds geen voorzieningen zijn getroffen. Dit risico kan worden uitgedrukt in risicokapitalen.

Gezien de omvang en het draagvlak van het pensioenfonds heeft het fonds de volgende herverzekeringen afgesloten bij ElipsLife:

- Herverzekering van overlijdensrisico's uit hoofde van de reglementaire aanspraken van nabestaanden van de deelnemers aan het fonds.
- Herverzekering van het premievrijstellingsrisico uit hoofde van de reglementaire aanspraken van arbeidsongeschikte deelnemers in het fonds.

Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het pensioenfonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies.

Concentratierisico

Grote beleggingsposten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote beleggingspost wordt aangemerkt elke soort die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

Dit betreft per 31 december 2019 de volgende posten:

	2019
Aandelen balanswaarde	
MSCI World Index CTF EQ Funds USD	47.995
Vastrentende waarden balanswaarde	
SSgA Euro Corporate Bond Index Fund	7.436
SSgA Euro Core treasury Bond Index Fund	11.328
BMO LDI Fund Euribor	40.649
BMO LDI Fund - Nominal Swap 2042 - 2046 Euro Sub-Fund	2.809
BMO LDI Fund - Nominal Swap 2047 - 2051 Euro Sub-Fund	3.290
BMO LDI Fund - Nominal Swap 2052 - 2056 Euro Sub-Fund	2.901
BMO LDI Fund - Nominal Swap 2066 Euro Sub-Fund	2.859
Totaal	119.267

In het algemeen geldt dat concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwerking van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Deze risico's worden door het pensioenfonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering zijn betrokken.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ten behoeve van de afdekking van het valutarisico heeft het pensioenfonds valutaderivaten bij CACEIS. Uit hoofde hiervan worden non-cash collateral (zekerheden) uitgewisseld met de CACEIS in de vorm van Nederlandse staatsobligaties. Ultimo 2019 zijn door het pensioenfonds 900.000 stukken van ISIN code NL0010733424 (2% Netherlands 24) ter waarde van € 1.000 beschikbaar gesteld aan CACEIS voor de dienstverlening, waarvan ultimo 2019 geen stukken waren gestort als collateral aan CACEIS. Ultimo 2019 had CACEIS 271.000 stukken van O FCE FTB 20 met ISIN code FR0010854182FR ter waarde van € 274 beschikbaar gesteld aan het fonds.

Alle overige bekende activa en verplichtingen zijn in de balans opgenomen.

Verbonden partijen

Identiteit van verbonden partijen

Er is sprake van een relatie tussen de verbonden partijen, tussen het pensioenfonds en de sponsor, de aangesloten ondernemingen en hun bestuurders.

Transacties met bestuurders

Er worden geen beloningen verstrekt aan de bestuurders. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op (voormalige) bestuurders.

Overige transacties met verbonden partijen

Inzake de uitvoeringsovereenkomst tussen het pensioenfonds en de werkgevers met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling is het volgende relevant:

- De werkgevers hebben een zorgplicht inzake aanlevering van basisgegevens en het verstrekken van informatie, ongevraagd of op verzoek, aan het pensioenfonds van alle ontwikkelingen binnen de ondernemingen die van invloed kunnen zijn op de pensioenregeling en de toekomstige pensioenverplichtingen
- Betaling van de pensioenpremies aan het pensioenfonds: Naast verplichting tot tijdige betaling van de pensioenpremies zijn er ook procedures ingeval van niet of te late betaling van de pensioenpremies
- De kosten verbonden aan de administratie en het secretariaat van het pensioenfonds worden gedragen door de ondernemingen
- De kosten voor de ambtelijk secretaris zijn in 2017 voor de helft gedragen door de ondernemingen en voor de andere helft door het pensioenfonds. Vanaf 2018 komen deze kosten volledig voor rekening van het pensioenfonds.
- Met uitzondering van 1 werkgeversbestuurder namen in 2019 de overige bestuurders deel aan de pensioenregelingen van het pensioenfonds Ecolab. Er zijn geen afwijkende regelingen afgesproken.

Rekening-courant verhouding Ecolab

Een aantal lopende zaken wordt afgewerkt in rekening-courant verhouding met Ecolab en Nalco. Zowel ultimo 2019 als ultimo 2018 was de stand van het rekening-courant gelijk aan 0.

9. Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

De beleggingsopbrengsten worden onderverdeeld in directe en indirecte beleggingsopbrengsten. Tot en met 2018 was het door de aard van de beleggingen niet mogelijk deze uitsplitsing te maken. Door de overgang naar Vanguard en BMO is dit vanaf 2019 wel mogelijk.

Onder de directe beleggingsopbrengsten wordt verstaan de opbrengst zijnde rente en dividenden. De directe beleggingsopbrengsten worden in beperkte mate in cash ontvangen. Het grootste deel wordt meteen geherinvesteerd.

Onder indirecte beleggingsopbrengsten verstaat men gerealiseerde- en ongerealiseerde beleggingsresultaten. Hieronder vallen de winsten of verliezen bij verkopen (gerealiseerd) en koersmutaties (ongerealiseerd).

De beleggingsopbrengsten zijn als volgt:

	Directe	Indirecte	2019	Totaal 2018
Aandelen	943	10.438	11.381	-1.389
Derivaten	-	-1.506	-1.506	-2.305
Vastrentenden	440	9.680	10.120	1.247
Overige	-	-4	-4	-5
Subtotaal beleggingsopbrengsten	1.383	18.608	19.991	-2.452
Kosten vermogensbeheer	-199	-	-199	-308
Totaal beleggingsopbrengsten	1.184	18.608	19.792	-2.760

De specificatie van de kosten vermogensbeheer is opgenomen onder toelichting 13, kosten vermogensbeheer.

10. Premiebijdragen (van werkgevers en werknemers)

Het premie-inkomen betreft zowel de bijdragen van de werkgevers als van de werknemers.

Door het pensioenfonds is voor 2019 uitgegaan van een totale pensioenpremie van 39,0% van de pensioengrondslag.

Voor de pensioenregeling van de Ecolab deelnemers geldt een totale premie van 39,0% van de pensioengrondslagsom (uitgaande van een franchise van € 13.785,00 in 2019). De werknemerspremie bedraagt 5,2% van een pensioengrondslagsom die in 2019 gebaseerd is op een franchise € 14.581,00. De overige premie is de werkgeversbijdrage.

Voor de pensioenregeling van de Nalco deelnemers is de premie premieafdracht gelijk aan de kostendeekkende premie. De deelnemersbijdrage bedraagt in 2019 3,45% van de pensioengrondslagsom, waarbij een franchise van € 21.719,00 wordt aangehouden. De overige premie is de werkgeversbijdrage.

Binnen de middelloon van de Ecolab deelnemers geldt een maximaal pensioengevend salaris. Voor 2019 is deze gesteld op € 68.662,00. Voor het meerdere heeft Ecolab BV een regeling afgesloten bij Centraal Beheer/Achmea.

Met ingang van 2018 is de middelloonregeling aangepast aan het nieuwe wettelijke kader voor pensioenfondsen. Dat houdt in dat er een pensioenopbouw van het ouderdomspensioen ingaande op 68-jarige leeftijd geldt van 1,875% van de pensioengrondslag.

Binnen de eindloonregeling voor de Nalco deelnemers geldt eveneens een maximaal pensioengevend salaris. Het maximaal pensioengevend salaris is in 2019 gelijk aan het wettelijke maximum, zijnde € 107.593,00.

De ingehouden pensioenpremie is als volgt samengesteld:

	2019	2018
Werkgeversbijdrage pensioenfonds	3.236	1.664
Werknemersbijdrage pensioenfonds	499	249
Totale premie inkomsten	3.735	1.913

Conform de voorschriften van het FTK wordt de kostendekkende premie bepaald. De kostendekkende premie is gelijk aan de kosten van opbouw van de actieven, rekening houdend met de aan hen toe te rekenen kosten en solvabiliteitsopslag. Bij de berekening van de gedempte kostendekkende premie wordt rekening gehouden met een verwachte rendementscurve die overeenkomt met een verwacht rendement van ongeveer 4,2%. Daarbij wordt conform wettelijke voorschriften een opslag voor toekomstige voorwaardelijke toeslagverlening ingerekend ter hoogte van ongeveer 2,2%.

	2019	2018
Kostendekkende premie	4.242	2.232
Gedempte kostendekkende premie	3.270	1.790
Feitelijke premie	3.735	1.913

De kostendekkende premie bedraagt voor 2019 € 4.242. De gedempte kostendekkende premie bedraagt € 3.270. De feitelijke premie wordt getoetst aan de gedempte kostendekkende premie. De feitelijke premie is hoger dan de gedempte kostendekkende premie en deze komt uit op € 3.735. De feitelijke premie bestaat uit de gedempte premie ter grootte van € 3.270 en een extra premie ter grootte van € 465.

De (gedempte) kostendekkende premie is als volgt samengesteld:

	Kostendekkende premie	Gedempte kostendekkende premie
Actuarieel benodigde koopsom voor pensioenopbouw en risicodekking	3.317	1.673
Opslag voor vereist eigen vermogen	580	293
Opslag voor uitvoeringskosten	345	345
Opslag voor voorwaardelijke toeslagverlening	-	959
Totaal	4.242	3.270

11. Overige baten

De overige baten over 2019 betreffen een uitkering van de herverzekeraar ElipsLife inzake één deelnemer die in 2019 overleden is ter grootte van € 11.

Daarnaast heeft het fonds een bedrag van € 32 retour ontvangen van WTW in verband met onderzoek in 2018 naar de mogelijke toetreding van de Nalco groep. In 2018 zijn deze kosten bij het fonds in rekening gebracht. In 2019 bleek dat deze kosten rechtstreeks bij de werkgever in rekening gebracht hadden moeten worden en heeft WTW deze kosten aan het fonds gecrediteerd.

Tenslotte bevat deze post een bedrag ter grootte van € 53. WTW en het fonds zijn in een vaststellingsovereenkomst overeengekomen dat WTW het genoemde bedrag aan het fonds overmaakt als tegemoetkoming in de door het fonds gemaakte kosten bij de overgang naar Vanguard.

Over 2018 betreft een uitkering van de herverzekeraar ElipsLife inzake één deelnemer die in 2018 arbeidsongeschikt geworden is. Het premievrijstellingsrisico is herverzekerd.

12. Pensioenuitkeringen

De uitkeringen zijn als volgt samengesteld:

	2019	2018
Prepensioenuitkeringen	57	62
Betaalde ZVW wg deel	-	-
Ouderdomspensioen	2.050	2.024
Nabestaandenpensioen	390	344
Wezenpensioen	5	8
Totaal uitgekeerde pensioenen	2.502	2.438

De toeslagverlening van de uitkeringen per 1 januari 2020, zoals vastgesteld door het bestuur, bedraagt 0,00% (per 1 januari 2019: 0,52%). Dit betreft uitsluitend deelnemers aan de Ecolab regeling, aangezien binnen de Nalco regeling nog geen gepensioneerden voorkomen.

13. Kosten vermogensbeheer

Een deel van de kosten voor vermogensbeheer wordt niet zichtbaar in de jaarrekening. Deze kosten worden namelijk binnen de aandelen- en vastrentendenindexfondsen verrekend. Om toch inzichtelijk te maken wat nu de vermogenskosten zijn worden deze niet zichtbare kosten wél opgenomen in de vermelding van de kosten van vermogensbeheer.

De kosten voor vermogensbeheer zijn onderverdeeld in kosten voor State Street global Advisors (31), Vanguard (16), BMO (36), CACEIS (66) en advisering Willis Towers Watson (50).

De kosten vermogensbeheer kunnen als volgt uitgesplitst worden per type belegging:

	2019	2018
Aandelen	31	30
Vastrentenden	52	181
Liquide middelen	1	1
Niet in te delen	115	96
Totale kosten vermogensbeheer	199	308

De niet in te delen kosten hebben betrekking op de kosten van Willis Towers Watson inzake de advisering rondom de beleggingen en kosten van CACEIS.

14. Pensioenuitvoeringskosten

De overige kosten zijn als volgt samengesteld:

	2019	2018
Kosten certificerend / adviserend actuaaris	260	195
Kosten ambtelijk secretaris	47	43
Accountantskosten	53	48
Overige kosten	27	37
Kosten visitatie commissie	25	26
Totaal overige kosten	412	349

De uitvoeringskosten zijn onderdeel van de premie die het fonds bij de werkgevers in rekening brengt.

De stijging van de kosten van de actuaaris worden grotendeels veroorzaakt door toetreding van de Nalco deelnemers.

Deze werkelijke kosten voor het onderzoek naar de jaarrekening graag ook zo toelichten. De overige kosten betreffen voornamelijk kosten inzake DNB, AFM, Pensioenregister en Pensioenfederatie, Kamer van Koophandel en Emanon.

Er zijn geen bestuurskosten voor rekening van het pensioenfonds, omdat deze voor rekening zijn van Ecolab B.V. Derhalve zijn deze kosten niet in de jaarrekening van het pensioenfonds verantwoord.

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat het pensioenfonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd.

De accountantsdiensten zijn uitgevoerd door KPMG Accountants N.V.

Honoraria accountant

Op grond van artikel 382a Titel 9 Boek 2 BW is de vermelding van de honoraria van de accountant als volgt:

	2019	2018
Onderzoek van de jaarrekening en verslagstaten	49	44
Andere niet-controle diensten	4	4
Totaal honoraria accountant	53	48

Het onderzoek van de jaarrekening omvat zowel de wettelijke controle van de statutaire jaarrekening als de verslagstaten in het kader van de Pensioenwet. Het genoemde bedrag van 49 bestaat uit de reguliere controle van het jaarwerk 2019 ter grootte van 47 en het addendum op de opdrachtbrief 2018 ter grootte van 2.

Aantal personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst. De werkzaamheden worden verricht door werknemers die in dienst zijn van de werkgever. De hieraan verbonden kosten zijn voor rekening van de werkgever.

Bezoldiging bestuurders

De externe voorzitter wordt door de werkgever ingehuurd. De overige bestuursleden (behalve de vertegenwoordiger van de gepensioneerden) is bij de werkgever in dienst. Het bestuur ontvangt geen bezoldiging van het pensioenfonds.

15. Herverzekering

Gezien de omvang en het draagvlak van het pensioenfonds heeft het fonds de volgende herverzekeringen afgesloten Bij ElipsLife:

- Herverzekering van overlijdensrisico's uit hoofde van de reglementaire aanspraken van nabestaanden van de deelnemers aan het fonds.
- Herverzekering van het premievrijstellingsrisico uit hoofde van de reglementaire aanspraken van arbeidsongeschikte deelnemers in het fonds.

De herverzekering is als volgt samengesteld:

	2019	2018
Herverzekeringspremie	197	111
Resultatendeling	-	-
Totaal herverzekeringspremies	197	111

De toename van de herverzekeringspremie wordt veroorzaakt door toetreding van de Nalco-groep.

Belastingen

De activiteiten van het pensioenfonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

16. Saldo overdracht van rechten

De saldi waarde overdrachten zijn als volgt samengesteld:

	2019	2018
Inkomende waardeoverdrachten	-	-
2019 : 0 overdrachten, 2018 : 0 overdrachten		
Uitgaande waardeoverdrachten	-	-18
2019 : 0 overdrachten, 2018 : 1 overdracht		
Totaal uitgekeerde pensioenen	-	18

Waardeoverdracht betreft de ontvangst van of overdracht aan pensioenfonds of pensioenverzekeraar van respectievelijk de vorige of nieuwe werkgever van de contante waarde van premievrije pensioenaanspraken van deelnemers, die tot de ontslagdatum zijn opgebouwd. Bovengenoemde overdrachten zijn de afgewerkte overdrachten in het betreffende boekjaar.

17. Overige lasten

De overige lasten bestaan uit diverse kleine bedragen.

Gebeurtenissen na balansdatum

De actuele (maand) dekkingsgraad was eind 2019 111,2% en de beleidsdekkingsgraad (dit is de dekkingsgraad op basis van een voortschrijdend gemiddelde van 12 maanden) was aan het eind van 2019 109,0%. Aangezien de beleidsdekkingsgraad per 1 januari 2020 met 109,0% lager was dan de vereiste dekkingsgraad van (op dat moment) 113,8%, diende het bestuur opnieuw een evaluatie van het herstelplan uit te voeren en in te dienen bij DNB. De evaluatie van het herstelplan is tijdig, d.w.z. vóór 1 april 2020, bij DNB ingediend. Het bestuur heeft onveranderd gekozen voor de maximale hersteltermijn van 10 jaar. Uit het herstelplan blijkt dat tijdig herstel op basis van fondsrendement mogelijk is zonder de inzet van kortingsmaatregelen. DNB heeft vervolgens op 4 juni 2020 aangegeven in te stemmen met het door het bestuur ingediende herstelplan.

COVID-19

Na aanvankelijk een sterke start in 2020 daalden alle effectenbeurzen in de loop van februari en maart door de wereldwijde uitbraak van het coronavirus. De impact op wereldeconomie is groot en de economische groei in de belangrijkste economische blokken zal in het eerste en tweede kwartaal 2020 sterk dalen. Door de onzekerheid op de financiële markten daalden wereldwijd de koersen van aandelen. Door deze dreiging ontstond een vlucht naar safe havens en zijn diverse rentedalingen doorgevoerd door centrale banken, waardoor de rente verder daalde. De impact van de dalende kapitaalmarktrente en aandelenkoersen is groot. De dekkingsgraad stond hierdoor onder druk, omdat beleggingen dalen en de pensioenverplichtingen stijgen.

Operationele impact

Om de operationele impact te beoordelen heeft het bestuur een crisisteam ingesteld om de situatie nauwlettend te volgen en te beoordelen op welke wijze uitbestede processen worden geraakt door de maatregelen van de overheid en de uitbraak van het virus. Het team heeft frequent vergaderd in maart en april. Het percentage van de beleggingen in aandelen dreigde onder het minimum van de bandbreedte te zakken. Dit is op dagbasis gemonitord. In de 2^e helft van maart is er een herstel van de aandelenkoersen ingetreden, waardoor ingrijpen niet nodig bleek. Wel is de renteafdekking in de LDI-fondsen van BMO voor alle looptijden in lijn gebracht met de norm van 62,5% renteafdekking. Ook is er aandacht besteed aan business continuity management en business continuity plannen. Zo is gewaarborgd dat de pensioenuitkeringen ongewijzigd tijdig uitgekeerd kunnen worden, ook bij het onverhoopt wegvallen van bestuursleden en/of de pensioenadministrateur. Voorts zijn de plannen en rapportages over de continuïteit van de processen bij de uitbestedingspartijen opgevraagd en besproken. Als gevolg van de door de overheid genomen maatregelen om de verspreiding van het virus te beperken, was het niet mogelijk om fysiek voor vergaderingen bijeen te komen. Het bestuur heeft daarom in telefonische vergaderingen de noodzakelijke overleggen zo goed mogelijk voortgezet. Door de toepassing van diverse maatregelen is de business continuïteit geborgd.

Eind mei 2020 was de actuele dekkingsgraad ten opzichte van de dekkingsgraad per ultimo december 2019 met 7,0%-punt gedaald naar 104,2%. De beleidsdekkingsgraad daalde van 109,0% naar 106,6%. Door de dalende kapitaalmarktrente zijn de pensioenverplichtingen ten opzichte van eind december 2019 met ca € 11 miljoen toegenomen.

De gevolgen die het Coronavirus op lange termijn voor de economie en de financiële positie van het fonds zal hebben, zijn op dit moment moeilijk in te schatten. De beleidsdekkingsgraad volgt als gevolg van de 12-maandsmiddeling met vertraging en zal in de loop van 2020 naar verwachting verder gaan dalen. Het bestuur zal de ontwikkeling van de dekkingsgraad en het herstelpad op basis van het herstelplan nauwgezet monitoren en zal hierover periodiek overleg voeren met de werkgever en het Verantwoordingsorgaan. Naar verwachting hoeft het pensioenfonds niet te korten, maar bij een beleidsdekkingsgraad lager dan 110% kan er geen toeslag meer worden verleend.

Premie 2020

Eind 2019 heeft het fonds op verzoek van de werkgever in het kader van de overgang van de Nalco-groep naar een middelloonregeling een aantal premie-varianten geanalyseerd in een ALM-studie om zo te komen tot een geïntegreerd premiebeleid. Hierbij is ook rekening gehouden met de nieuwe parameters voor verwacht rendement die in 2020 van toepassing zijn geworden. Op basis van de uitkomsten van de ALM-studie heeft de werkgever besloten om de premie te verhogen naar 45% van de som van de pensioengrondslagen. Deze premie is met ingang van 1 januari 2020 van toepassing voor zowel de Ecolab-groep als de Nalco-groep. Hierdoor is er vanaf 2020 sprake van één geïntegreerd premiebeleid, en op dit punt geen onderscheid meer tussen beide groepen. De premie van 45% is voor in principe 5 jaar toegezegd door de werkgever, in die zin is er sprake van een wijziging van het premiebeleid. Tot en met 2019 was er in uitvoeringsovereenkomst opgenomen dat er een additionele premie boven op de gedempte premie gevraagd kan worden indien het pensioenfonds in reservetekort was. Er was niet nader gespecificeerd op welke wijze deze herstellpremie wordt vastgesteld. In de praktijk is de premie steeds op het maximum van 39% van de som van de pensioengrondslagen vastgesteld. Vanaf 2020 is de premie van 45% niet langer afhankelijk van een reservetekort.

In het kader van het indienen van het herstelplan is er gesproken over het instellen van een premiedepot. Vanaf 2020 zijn er nieuwe parameters voor rendement van toepassing. Deze zijn gebruikt voor het herstelplan. De nieuwe parameters zullen ook impact hebben op de premie, vanaf 2021 dient de premiedemping herijkt te worden. Bij de bespreking van het herstelplan bleek dat er rekening mee gehouden moet worden dat al relatief snel in de toekomst ook met een premie van 45% van de som van de pensioengrondslagen sprake kan zijn van de noodzaak tot het verlagen van het huidige opbouwpercentage van 1,875% voor beide pensioenregelingen. Het bestuur heeft vervolgens een aantal extra varianten laten doorrekenen, waarbij eveneens varianten zijn doorgerekend met de sterk gedaalde rente in de maand maart. Dit heeft geleid tot het besluit om een premiedepot in te stellen, waarin jaarlijks 50% van de marge tussen de premie van 45% en de kostendekkende premie apart wordt gezet. In jaren dat de kostendekkende premie hoger is dan 45%, kunnen de middelen uit het premiedepot worden aangewend voor verhoging van het opbouwpercentage in dat jaar.

Nieuwegein, 26 juni 2020
Stichting Pensioenfonds Ecolab
Het Bestuur

De heer R.J. Hagoort (voorzitter)

De heer A.E. Jenner (secretaris)

De heer S. Goemans

De heer D.P. Lucas

De heer G.J.C.J. Eissens

Overige gegevens

Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het pensioenfonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN.

Alle resultaten, zowel positief als negatief, worden toegevoegd of onttrokken aan de reserves van het pensioenvermogen.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Ecolab te Nieuwegein is aan Towers Watson Netherlands B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2019.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds Ecolab, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds.

Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op 1 miljoen euro. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven 50 duizend euro te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn beoordeling van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- De technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld;
- De kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- Het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan het wettelijk vereist eigen vermogen, maar hoger dan het wettelijk minimaal vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 132 (vereist eigen vermogen).

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds is op de balansdatum lager dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen, maar hoger dan de dekkingsgraad bij het minimaal vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds Ecolab is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening niet voldoende, omdat het aanwezig eigen vermogen lager is dan het vereist eigen vermogen.

In het kader van dit oordeel wijs ik op de ontwikkelingen na balansdatum als gevolg van de Coronacrisis, zoals die door het pensioenfonds in het jaarverslag zijn toegelicht.

Apeldoorn, 26 juni 2020

drs. J.L.A. Schilder AAG
Verbonden aan Towers Watson Netherlands B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het bestuur van Stichting Pensioenfonds Ecolab

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Ecolab per 31 december 2019 en van het saldo van baten en lasten over 2019, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Wat we gecontroleerd hebben

Wij hebben de jaarrekening 2019 van Stichting Pensioenfonds Ecolab ('de Stichting') te Utrecht gecontroleerd.

De jaarrekening bestaat uit:

- 1 de balans per 31 december 2019;
- 2 de staat van baten en lasten over 2019;
- 3 het kasstroomoverzicht over 2019; en
- 4 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en overige toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Stichting zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Controleaanpak

Samenvatting

Materialiteit
<ul style="list-style-type: none"> — Materialiteit van EUR 1,0 miljoen — Circa 1% van het pensioenvermogen
Kernpunten
<ul style="list-style-type: none"> — De waardering van technische voorzieningen
Oordeel
Goedkeurend

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op EUR 1,0 miljoen (2018: EUR 1,0 miljoen). Voor de bepaling van de materialiteit wordt uitgegaan van het pensioenvermogen per 31 december 2019 (circa 1%). Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark, omdat het pensioenvermogen een bepalende factor is in de berekening van de (beleids)dekkingsgraad die de financiële positie van de Stichting weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij hebben met het bestuur afgesproken dat wij tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven EUR 50 duizend rapporteren aan het bestuur alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Uitbesteding van bedrijfsprocessen aan dienstverleners

De Stichting heeft het beheer van de beleggingen uitbesteed aan State Street Global Advisors, BMO Asset Management Netherlands B.V. en KAS BANK N.V. (CACEIS) De pensioenadministratie is uitbesteed aan Ecolab B.V. Inadmin RiskCo is door Ecolab B.V. ingehuurd voor het beheer van de uitkeringsadministratie.

De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door State Street Global Advisors, BMO Asset Management Netherlands B.V. en KAS BANK N.V. (CACEIS) en informatie over de technische voorzieningen, premiebijdragen en pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door Ecolab B.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de dienstverleners verleende diensten en in het effect ervan op de voor de controle relevante interne beheersing van de Stichting. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang en zetten wij controlewerkzaamheden op en voeren wij deze uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor de Stichting relevante interne beheersingsmaatregelen van State Street Global Advisors, Kas BANK N.V. (CACEIS), BMO Asset Management Netherlands B.V. en Inadmin RiskCo, zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde (Standaard 3402 type II-) rapportages.

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen en het bespreken van de beheersomgeving bij de dienstverlener met vertegenwoordigers van de dienstverlener. Op basis daarvan evalueren wij de in de Standaard 3402-rapportage beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2019 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbestedingen.

Daarnaast hebben wij zelfstandig de relevante interne beheersingsmaatregelen bij Ecolab B.V. op effectieve werking getoetst.

Wij hebben eigen gegevensgerichte analyses ten aanzien van premiebijdragen en uitkeringen uitgevoerd waarbij wij de uitkomsten hebben getoetst op basis van verwachtingen die wij zelf hiervoor hebben ontwikkeld. Wij hebben door middel van deelwaarnemingen beleggingen, beleggingsstromen, mutaties in de pensioenadministratie, premiebijdragen en uitkeringen aan de hand van brondocumentatie bij de dienstverlener onderzocht.

Door bovengenoemde werkzaamheden op de uitbestede bedrijfsprocessen en aanvullende eigen werkzaamheden hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de beleggingen, beleggingsstromen en -opbrengsten, (mutaties in) deelnemergegevens en aanspraken die resulteren in (wijzigingen in) de technische voorzieningen, premiebijdragen en uitkeringen verkregen.

Reikwijdte van onze controle inzake fraude

In overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden zijn wij verantwoordelijk voor het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid (maar geen absolute) dat de jaarrekening als geheel geen afwijkingen van materieel belang bevat die het gevolg zijn van fraude of fouten.

Als onderdeel van onze risico-inschattingswerkzaamheden hebben wij gebeurtenissen en omstandigheden geëvalueerd die wijzen op een prikkel of druk om fraude te plegen of een mogelijkheid bieden om fraude te plegen ('frauderisicofactoren') om op basis daarvan frauderisico's te identificeren, indien relevant.

Het geïdentificeerde frauderisico is besproken binnen het controleteam en wij zijn alert op aanwijzingen van fraude gedurende de controle. Op basis van de controlestandaard hebben wij het frauderisico met betrekking tot doorbreking van interne beheersingsmaatregelen door het bestuur (veronderstelde risico) geëvalueerd. Het veronderstelde frauderisico met betrekking tot de opbrengstverantwoording is niet van toepassing, vooral omdat de mogelijkheden tot het materieel beïnvloeden van de opbrengstverantwoording beperkt zijn.

Onze controlewerkzaamheden omvatten een evaluatie van de opzet en het bestaan alsmede de effectieve werking van interne beheersingsmaatregelen die relevant zijn voor het mitigeren van dit risico, een evaluatie van management bias en het identificeren van (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico. Indien wij journaalposten met een verhoogd risico hebben geïdentificeerd, controleren wij deze door middel van validatie van brondocumentatie.

Bij het bepalen van onze controlewerkzaamheden maken wij gebruik van de inschatting en evaluatie van de Stichting met betrekking tot het interne beleid omtrent frauderisico-beheersing (preventie, detectie en respons), inclusief de opzet van ethische standaarden om een open en eerlijke cultuur na te streven.

Wij hebben onze risico-inschatting en controlewerkzaamheden gecommuniceerd aan het bestuur. Onze controlewerkzaamheden verschillen van een specifiek forensisch fraudeonderzoek, welk onderzoek vaak een meer diepgaand karakter heeft.

Onze controlewerkzaamheden om frauderisico's te adresseren hebben niet geleid tot de identificatie van een kernpunt van de controle.

Wij merken op dat onze controle is gebaseerd op de procedures die zijn beschreven in overeenstemming met de toepasselijke controlestandaarden en niet primair zijn ontworpen om fraude te detecteren.

Reikwijdte van onze controle inzake het niet voldoen aan wet- en regelgeving

Wij hebben feiten en omstandigheden geëvalueerd om wet- en regelgeving te identificeren die relevant is voor de Stichting. Wij hebben wet- en regelgeving geïdentificeerd die redelijkerwijs een materieel effect op de jaarrekening kan hebben op basis van onze risico-inschatting en sector kennis, door middel van het bevragen van het bestuur en een evaluatie van het beleid en geïmplementeerde procedures ten aanzien van het voldoen aan wet- en regelgeving.

Geïdentificeerde wet- en regelgeving is besproken binnen het controleteam en wij zijn alert op aanwijzingen van het niet voldoen aan wet- en of regelgeving gedurende de controle. De potentiële impact van wet- en regelgeving varieert sterk:

- De Stichting is onderhevig aan wet- en regelgeving die direct van invloed is op de jaarrekening, inclusief de Pensioenwet en verslaggevingstandaarden (inclusief voor de Stichting specifieke wet- en regelgeving). Wij hebben het voldoen aan deze wet- en regelgeving vastgesteld als onderdeel van onze controlewerkzaamheden voor de relevante elementen in de jaarrekening.
- Daarnaast is de Stichting onderhevig aan diverse wet- en regelgeving waarbij niet voldoen aan deze wet- en regelgeving indirect van invloed kan zijn op de jaarrekening ten aanzien van elementen verantwoord of toegelicht in de jaarrekening, of beide, bijvoorbeeld als gevolg van het ontvangen van boetes of claims.

Wij hebben het Besluit Financieel toetsingskader pensioenfonds (Bftp) geïdentificeerd als wetgeving die indirect, redelijkerwijs een materiële impact op de jaarrekening zou kunnen hebben.

De Nederlandse controlestandaarden beperken onze controlewerkzaamheden met betrekking tot het identificeren van het niet voldoen aan wet- en regelgeving met een indirecte invloed tot het bevragen van het bestuur en inspectie van correspondentie met toezichthoudende instanties alsmede andere juridische correspondentie. Onze werkzaamheden hebben niet geleid tot het identificeren van gevallen of vermoedens van niet voldoen aan wet- en regelgeving anders dan wat reeds door de Stichting is geïdentificeerd.

De impact van bekende gevallen of vermoedens van niet voldoen aan wet- en regelgeving hebben wij geadresseerd in de controlewerkzaamheden met betrekking tot de relevante elementen zoals verantwoord in de jaarrekening.

De uitgevoerde werkzaamheden inzake het adresseren van het risico op het niet voldoen aan wet- en regelgeving hebben niet geleid tot het identificeren van een kernpunt in onze controleverklaring.

Onze controlewerkzaamheden verschillen van een specifiek forensisch onderzoek naar het voldoen aan wet- en regelgeving. Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening en voor de opzet van een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude, waaronder het voldoen aan wet- en regelgeving.

Indien de gevolgen voor de jaarrekening van het niet voldoen aan indirecte wet- en regelgeving (onregelmatigheden) minder direct van invloed zijn op gebeurtenissen en transacties die in de jaarrekening tot uitdrukking komen, hoe minder waarschijnlijk het is dat de inherent beperkte controlewerkzaamheden, zoals vereist door de controlestandaarden, dit zouden identificeren. Bovendien bestaat er, zoals bij elke controle, een hoger risico op het niet detecteren van onregelmatigheden indien deze het gevolg zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, opzettelijke onjuistheden, verkeerde representaties of de doorbreking van interne beheersmaatregelen.

Het kernpunt van onze controle

In het kernpunt van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het belangrijkste waren tijdens onze controle van de jaarrekening. Het kernpunt van onze controle hebben wij aan het bestuur gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot dit kernpunt bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van het individuele kernpunt moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over dit kernpunt.

Waardering van technische voorzieningen

Omschrijving

De technische voorzieningen vormen een significante post op de balans van de Stichting en worden gewaardeerd op actuele waarde (marktwaarde). De waardering van de technische voorzieningen komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers met behulp van belangrijke schattingen over levensverwachtingen, kostenniveaus en arbeidsongeschiktheid worden vertaald naar verwachte toekomstige kasstromen (uitkeringen). De kasstromen worden contant gemaakt tegen de marktrente (rentetermijnstructuur zoals gepubliceerd door De Nederlandsche Bank).

Het maken van de schattingen vergt een hoge mate van oordeelsvorming van het bestuur, waarbij gebruik wordt gemaakt van actuariële modellen en het bestuur zich laat adviseren door actuariële deskundigen. Gezien de complexiteit en de invloed hiervan op de hoogte van de technische voorzieningen, het saldo van baten en lasten, het eigen vermogen en de beleidsdekkingsgraad vormde de waardering van de technische voorzieningen een kernpunt van onze controle.

Het bestuur heeft in de toelichting behorende tot de jaarrekening (grondslagen) de waarderingsgrondslagen en veronderstellingen voor de technische voorzieningen opgenomen. In de toelichting behorende tot de jaarrekening (risicobeheer paragraaf) is de gevoeligheid van de berekening van de technische voorzieningen voor schattingen uiteengezet.

Onze aanpak

Bij onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden van de certificerende actuaaris die door de Stichting is aangesteld. Wij hebben bij aanvang van de controle en bij afronding ervan afstemming gehad met de certificerende actuaaris over de te volgen aanpak, de aandachtspunten en de uitkomsten.

Wij hebben de door het bestuur gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen geëvalueerd. Hierbij hebben wij de consistentie, prudentie en actualiteit van de schattingsmethode en veronderstellingen betrokken. Wij hebben de onderbouwing van de veronderstellingen door het bestuur geëvalueerd aan de hand van een toetsing van de historische betrouwbaarheid daarvan en algemeen geactualiseerde uitgangspunten zoals overlevingskansen. De gehanteerde schattingsmethoden en veronderstellingen hebben wij besproken met de certificerende actuaaris. Wij hebben de actuariële verklaring zoals opgenomen in de overige gegevens en de werkzaamheden van de certificerende actuaaris geëvalueerd.

Onze werkzaamheden omvatten verder het evalueren van de uitkomst van de actuariële analyse van het saldo van baten en lasten in relatie tot eerder gemaakte schattingen en kasstroomprojecties. Tevens hebben wij de waarderingsgrondslagen en de juistheid en toereikendheid van de toelichtingen in de jaarrekening geëvalueerd.

Onze observatie

Wij vinden de waardering van de technische voorzieningen evenwichtig bepaald en de toelichting toereikend.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben een mindere diepgang dan onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder de informatie die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de Stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van de genoemde verslaggevingsstelsels moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de Stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze doelstelling is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;

- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de Stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaaf zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een entiteit haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met het bestuur hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amstelveen, 26 juni 2020

KPMG Accountants N.V.

N. ten Dam RA

Bijlage 1 - Verzekerden bestand pensioenregeling

Deelnemers	Man	Vrouw	Totaal
1 januari 2019	124	14	138
Toegetreden (Nalco deelnemers)	49	37	86
Naar gewezen deelnemers	-13	-7	-20
Overleden	-1	0	-1
Naar ouderdomspensioen	-2	0	-2
Correctie	0	0	0
31 december 2019	157	44	201

Gewezen deelnemers	Mannen	Vrouwen	Totaal
1 januari 2019	213	54	267
Ex-deelnemers	13	7	20
Waarde-overdracht uit	0	0	0
Waarde-overdracht intern	0	0	0
Naar ouderdomspensioen	-7	-1	-8
Overleden	0	0	0
Rechten bij echtscheiding	0	0	0
Afkoop	0	0	0
Correctie	0	0	0
31 december 2019	219	60	279

Ouderdomspensioen	Mannen	Vrouwen	Totaal
1 januari 2019	106	10	116
Ex-deelnemers	2	1	3
Ex-premievrij	7	0	7
Overleden	-2	0	-2
Correctie	0	0	0
31 december 2019	113	11	124

Nabestaandenpensioen	Mannen	Vrouwen	Totaal
1 januari 2019	0	36	36
Ex-deelnemers	0	1	1
Ex-ouderdomspensioen	0	2	2
Overleden	0	-2	-2
31 december 2019	0	37	37

Wezenpensioen	Mannen	Vrouwen	Totaal
1 januari 2019	0	2	2
Nieuw	1	0	1
Beëindigd	0	-1	-1
31 december 2019	1	1	2

Deelnemers aan de prepensioenregeling

Deelnemers	2019	2018	2017	2016	2015
1 januari 2019	0	0	0	0	0
Naar gewezen deelnemers	0	0	0	0	0
Naar prepensioen	0	0	0	0	0
31 december 2019	0	0	0	0	0

Gewezen deelnemers	2019	2018	2017	2016	2015
1 januari 2019	20	23	23	24	26
Waarde-overdracht uit	0	0	0	0	0
Overlijden	-1	-1	0	0	0
Naar prepensioen	-2	-2	0	-1	-2
31 december 2019	17	20	23	23	24

Prepensioengerechtigden	2019	2018	2017	2016	2015
1 januari 2019	3	3	4	6	7
Ex-gewezen deelnemers	2	2	0	1	2
Afkoop	0	0	0	0	0
Afloop prepensioen	-1	-2	-1	-3	-3
31 december 2019	4	3	3	4	6

Bijlage 2 - Overzicht effecten per 31 december 2019

Naam	Aantal stukken	Koers	Waarde	
Ondergebracht bij de KasBank:				
<u>VASTRENTENDE FONDSEN (Bonds)</u>				
SSgA Euro Corporate Bond Index Fund	480.224,15	15,4834	7.435.502,59	5,80%
SSgA Euro Core Treasury Bond Index Fund	833.814,22	13,5855	11.327.783,14	8,84%
BMO Euro Liquidity Plus Fund	11.377,67	3572,72965	40.649.339,01	31,73%
BMO LDI Fund - Nominal Swap 2027 - 2031 Euro Sub-Fund	11,00	117518,2609	1.292.700,87	1,01%
BMO LDI Fund - Nominal Swap 2032 - 2036 Euro Sub-Fund	15,15	115501,3492	1.749.845,44	1,37%
BMO LDI Fund - Nominal Swap 2037 - 2041 Euro Sub-Fund	23,80	105624,5811	2.513.865,03	1,96%
BMO LDI Fund - Nominal Swap 2042 - 2046 Euro Sub-Fund	32,62	86110,44513	2.808.922,72	2,19%
BMO LDI Fund - Nominal Swap 2047 - 2051 Euro Sub-Fund	34,89	94301,35426	3.290.174,25	2,57%
BMO LDI Fund - Nominal Swap 2052 - 2056 Euro Sub-Fund	33,24	87267,14591	2.900.759,93	2,26%
BMO LDI Fund - Nominal Swap 2057 - 2061 Euro Sub-Fund	47,92	47393,61331	2.271.101,95	1,77%
BMO LDI Fund - Nominal Swap 2066 Euro Sub-Fund	189,86	15058,12688	2.858.935,97	2,23%
2% Nederland 24 nominale EUR 900.000,-	900.000,00	1,11149	1.000.341	0,78%
			80.099.271,90	62,53%
<u>AANDELENFONDS (Equities)</u>				
MSCI World Index CTF EQ Funds USD	846.616,72	56,69042	47.995.060,00	37,47%
Totaal 31 december 2019			128.094.331,90	100,00%

Bijlage 3 – Algemene ontwikkelingen in de pensioensector in 2019

1. Wetgeving

1.1 Pensioenwet en aanverwante regelgeving

Verzamelwet Pensioenen 2019

Deze wet is een verzameling van zeer uiteenlopende pensioenzaken. De wet is op 11 december 2018 aangenomen door de Eerste Kamer en is op 1 januari 2019 in werking getreden. Hieronder is een opsomming gemaakt van de onderwerpen waar de wetswijzigingen betrekking op hebben die in deze verzamelwet zijn opgenomen:

- Automatische waardeoverdracht en afkoop van hele kleine pensioenen;
- Gegevenslevering DNB;
- Overbruggingspensioen;
- Medezeggenschap kleine ondernemingen;
- Premiebetaling op basis van feitelijk verloonde bedragen per maand.

Verder wordt middels deze verzamelwet nader geëxpliciteerd dat het bestuur altijd verantwoordelijk blijft voor vermogensbeheer, ook al is dat uitbesteed.

Waardeoverdracht

De 25-jaarsrente per 30 september 2019 is gelijk aan 0,290%. Deze rente is bepalend voor de wettelijke tarieven bij individuele waardeoverdrachten in 2020. Deze rente is circa 1,3%-punt gedaald ten opzichte van 2019. Werkgevers en fondsen kunnen hierdoor bij een uitgaande waardeoverdracht geconfronteerd worden met een negatief resultaat. Een werkgever hoeft echter niet mee te werken aan een individuele waardeoverdracht indien de bijbetalingslast groter is dan € 15.000,00 en groter dan 10% van de overdrachtswaarde.

Uniforme Rekenmethodiek (URM)

In 2018 zijn ministeriële regelingen gepubliceerd met de uniforme rekenmethodiek (URM) die gebruikt moet worden voor het berekenen van de scenario's van het te bereiken pensioen. Deze scenario's moeten worden getoond op Mijnpensioenoverzicht.nl vanaf 30 september 2019 en op het Uniform Pensioenoverzicht (UPO) dat in 2020 wordt verstuurd. In deze regelingen zijn drie rekenmethoden omschreven: de generieke methode, rekenmethode 1 en rekenmethode 2.

Het tonen van verschillende uitkomsten van het pensioen met behulp van scenariobedragen helpt om de risico's individueel inzichtelijk en voor de deelnemer relevant te maken. De Pensioenwet schrijft daarom voor dat pensioenuitvoerders de indicatie van het pensioen voor de deelnemer inzichtelijk maken in drie pensioenbedragen, gebaseerd op een optimistisch, verwacht en pessimistisch scenario. Deze rekenmethodieken zijn zowel van belang voor de communicatie van pensioenuitvoerders als voor de vaststelling van de risicohouding bij premieovereenkomsten, premiereregelingen en variabele uitkeringen. De scenariobedragen houden niet alleen rekening met de door de pensioenuitvoerder toekomstig te verlenen toeslagen en eventuele kortingen maar ook met de toekomstige inflatie in de scenario's.

De generieke rekenmethode is een rekenmethode voor alle soorten pensioenovereenkomsten. Rekenmethode 1 en 2 zijn niet toepasbaar voor premieovereenkomsten. De pensioenuitvoerder kiest de rekenmethode die passend is gegeven de kenmerken van de pensioenuitvoerder en de pensioenregelingen die worden uitgevoerd.

1.2 Overige wet- en regelgeving

Fiscale kader pensioen

In hoofdlijnen ziet het fiscale kader er per 1 januari 2019 (en 2020) als volgt uit:

- Middelloonregelingen: maximaal opbouwpercentage ouderdomspensioen van 1,875% bij een pensioenleeftijd van 68 jaar;
- Eindloonregelingen: maximaal opbouwpercentage ouderdomspensioen van 1,657% bij een pensioenleeftijd van 68 jaar;
- Het pensioengevend inkomen is in 2018 gemaximeerd op € 107.593,00 (2020: € 110.111,00);
- De minimale franchise in een eindloonregeling is per 1 januari 2019 € 15.599,00 (2020: € 16.030,00);
- De minimale franchise in een beschikbare premiereregeling en een middelloonregeling is per 1 januari 2019 € 13.785,00 (2020: € 14.167,00).

Wet temporisering verhoging AOW-leeftijd

De AOW-leeftijd is in 2019 66 jaar en 4 maanden.

Als onderdeel van het pensioenakkoord over de vernieuwing van het pensioenstelsel is in juli 2019 het wetsvoorstel aangenomen inzake de temporisering van de stijging van de AOW-leeftijd. Deze wet is per 1 januari 2020 in werking getreden. In de onderstaande tabel zijn de AOW-leeftijden opgenomen tot en met 2025. Daarna zal de AOW-leeftijd niet 1 jaar stijgen per jaar dat we langer leven, maar 8 maanden. De AOW-leeftijd blijft wel gekoppeld aan de levensverwachting, maar in minder mate.

Jaar	AOW-leeftijd
2019	66 jaar en 4 maanden
2020	66 jaar en 4 maanden
2021	66 jaar en 4 maanden
2022	66 jaar en 7 maanden
2023	66 jaar en 10 maanden
2024	67 jaar
2025	67 jaar

De pensioenrichtleeftijd in pensioenregelingen is per 1 januari 2018 toegenomen van 67 jaar naar 68 jaar. In 2019 en 2020 is de pensioenrichtleeftijd 68 jaar gebleven.

Publicatie inzake staffelbesluit

Op 27 december 2019 is het staffelbesluit pensioenen geactualiseerd. In het besluit zijn nieuwe staffels voor de nettopensioenregeling opgenomen, die vanaf 1 januari 2020 van kracht zijn. Deze (lichte) aanpassing is in verband met de aanpassing van de nettofactor voor het berekenen van de premiepercentages voor nettopensioen. De nettofactor is gedaald doordat het belastingtarief in de hoogste belastingschijf in 2019 ook is gedaald. Verder zijn de overige staffelpercentages licht aangepast in verband met de toepassing van meer recente overlevingstafel.

Introductie sleutelfuncties bij pensioenfonds

Op 13 januari 2017 is de Europese IORP 2 richtlijn in werking getreden. Deze richtlijn moest door pensioenfonds uiterlijk op 13 januari 2019 geïmplementeerd zijn. Het doel van de richtlijn is het bevorderen van de verdere ontwikkeling van de 2^e pijler pensioen in de EU.

In verband met de implementatie van de IORP 2 richtlijn moet een pensioenfonds over de volgende drie sleutelfuncties beschikken:

- De risicomangement functie;
- De actuariële functie;
- De interne audit functie.

Bij de inrichting mag rekening worden gehouden met de omvang en interne organisatie van het pensioenfonds, en met de omvang, de aard en de complexiteit van de werkzaamheden van het pensioenfonds. Het identificeren van de sleutelfuncties mag niet tot al te belastende vereisten voor een pensioenfonds leiden.

Er dient onderscheid gemaakt te worden tussen:

- De personen die sleutelfuncties vervullen: diegenen die betrokken zijn bij de uitvoering van de sleutelfuncties;
- De houders van een sleutelfunctie: diegenen die eindverantwoordelijk zijn voor de uitoefening van de taken die vallen onder een sleutelfunctie.

Houders van sleutelfuncties rapporteren materiële bevindingen en aanbevelingen aan het bestuur:

- Als de houder van een sleutelfunctie ook bestuurslid is, moeten materiële bevindingen en aanbevelingen ook aan de Raad van Toezicht of de visitatiecommissie gerapporteerd worden;
- Als het bestuur geen afdoende maatregelen treft, is de houder van de sleutelfunctie verplicht hiervan melding te doen bij DNB.

Wet arbeidsmarkt in balans

Op 1 januari 2020 treedt de Wet arbeidsmarkt in balans (WAB) in werking. De WAB moet ervoor zorgen dat payrollwerknemers gelijke arbeidsvoorwaarden hebben als werknemers met gelijke of gelijkwaardige functies die in dienst zijn van de inlener. Een onderdeel van die gelijke arbeidsvoorwaarden is dat er sprake is van een adequaat pensioen. Dit onderdeel gaat in per 1 januari 2021. Sociale partners denken nog na over de opzet van een adequaat pensioen voor payrollwerknemers.

Commissie Parameters

De pensioenwet schrijft bij de berekening van premies en het opstellen van herstelplannen het gebruik van een aantal parameters voor. De parameters worden om de vijf jaar opnieuw gezien door een speciaal daartoe in het leven geroepen commissie en vastgesteld door de minister. De vorige set parameters werd vastgesteld per 1 januari 2015 en een herziening vindt nu plaats per 1 januari 2020.

Op 11 juni 2019 publiceerde de Commissie Parameters haar advies. Het kabinet neemt het advies over en dat betekent dat met ingang van 1 januari 2020 de nieuwe parameters van kracht zijn.

Voor de premies voor 2020 hebben de nieuwe parameters nog geen invloed, maar voor de periode daarna is er een stevige impact. Vanaf 2021 wordt bovendien de UFR-systematiek gewijzigd. Die wijziging betekent in de praktijk een verlaging van de rentecurve. Dit zal ook effect hebben op premies en herstelplannen van pensioenfonds. Voor premies geldt dan dat met name de niet gedempte premies daarna stijgen. De gedempte premies worden pas hoger nadat de vijf-jaarsperiode (die geldt voor de grondslagen van de gedempte kostendekkende premie) eindigt. In herstelplannen wordt het effect hiervan ook zichtbaar: het Vereist Eigen Vermogen wordt minder snel bereikt als alle omstandigheden verder gelijk blijven.

Toezicht

Voor 2019 had AFM de volgende speerpunten vastgesteld:

- Toezicht op nieuwe partijen en markten door Brexit;
- Voorkomen van onverantwoord gebruik van technologie en data;
- Aanpak van niet-passende financiële producten;
- Aandacht voor duurzaamheid in de financiële sector;
- Aanpak van marktrisico's in de kapitaalmarkten;
- Duurzame verbetering van de kwaliteit van accountantscontroles;
- Tegengaan van witwassen en andere financieel-economische criminaliteit.

De AFM heeft als missie voor 2020-2022: "De AFM maakt zicht sterk voor eerlijke en transparante financiële markten. Als onafhankelijk gedragstoezichthouder dragen wij bij aan duurzaam financieel welzijn in Nederland". Om deze missie te laten slagen heeft de AFM drie organisatiebrede prioriteiten gekozen:

- Proactief: Problemen bij financiële instellingen worden het meest effectief aangepakt door ze te voorkomen;
- Datagedreven: Een datagedreven werkwijze is voor de AFM een belangrijke voorwaarde voor een proactieve toezichtaanpak;
- Invloedrijk: Doordat de internationaal meer verweven, wil de AFM haar internationale positie versterken en voert haar inspanning op dat gebied op.

Voor 2020 focust AFM op de volgende vijf trends:

- Digitalisering;
- Marco-economische ontwikkelingen;
- Veranderingen in (Europese) regelgeving;
- Geopolitieke ontwikkelingen;
- Overgang naar een duurzame economie.

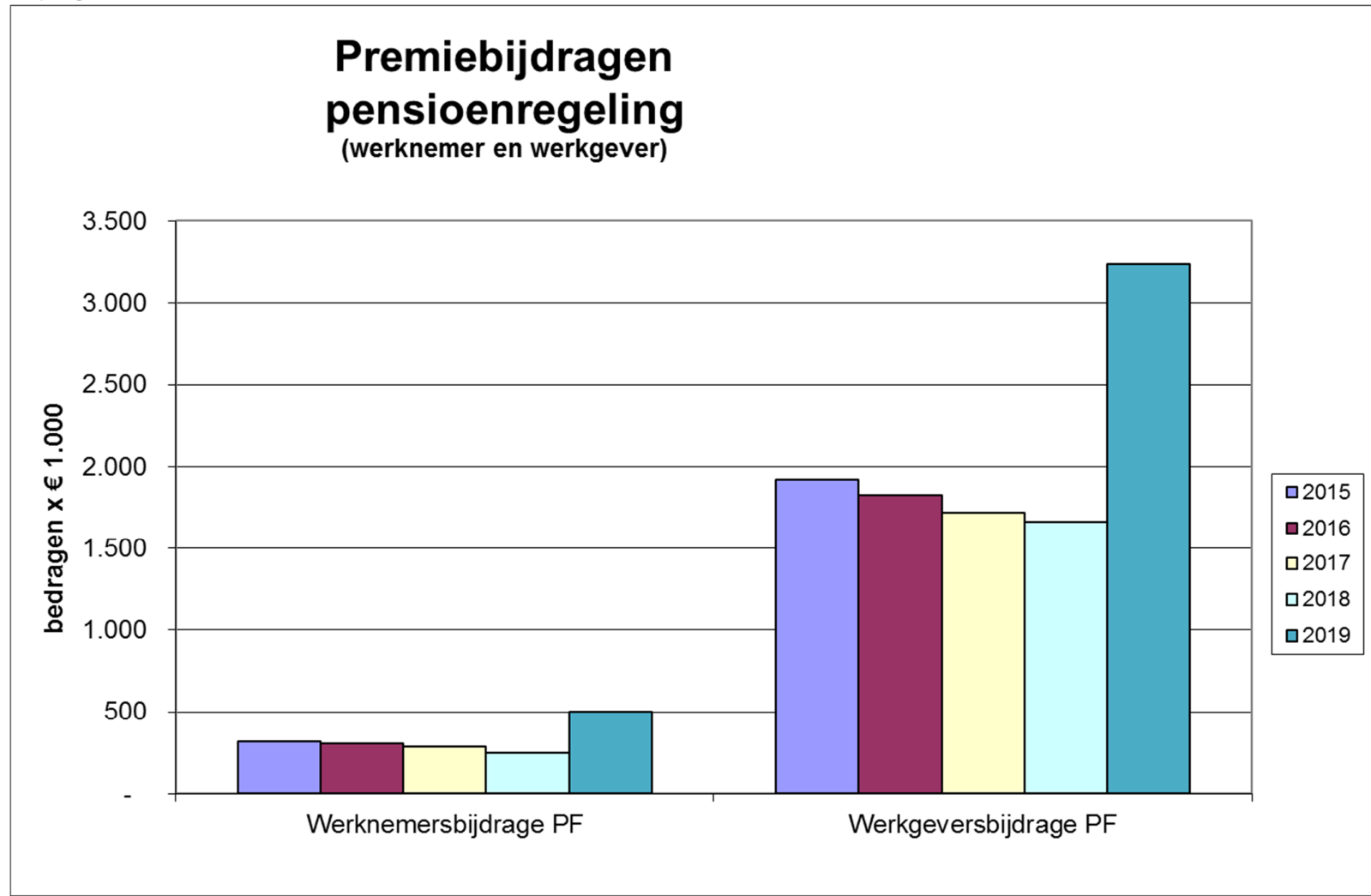
Toezichthouder DNB heeft voor 2019 op de volgende gebieden onderzoeken verricht bij pensioenfonds in het kader van haar toezichttaak:

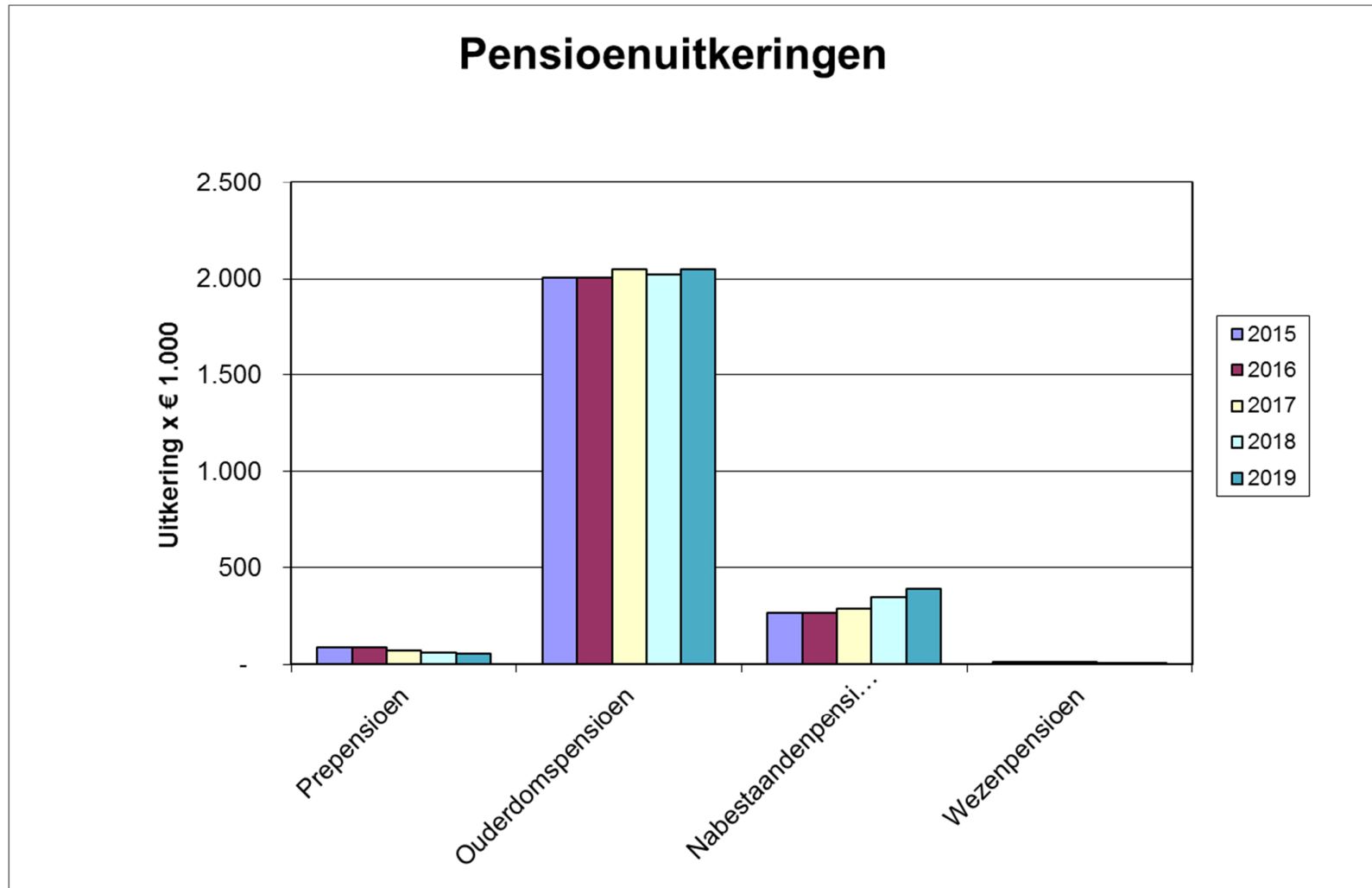
- EIOPA IORP stresstest 2019 (inclusief uitvraag klimaatrisico's);
- Onderzoek datakwaliteit;
- Onderzoek informatiebeveiliging;
- Onderzoek IORP 2: functioneren risicomanagement en sleutelfunctiehouders Risk en Internal Audit;
- Verandervermogen: onderzoek naar strategische risicobeheersing;
- Financiële positie pensioenfonds en voorbereiding op mogelijke kortingen;
- Onderzoek kosten PPI's;
- Onderzoek Wet Verbeterde Premiereregeling.

Voor 2020 heeft DNB de volgende speerpunten:

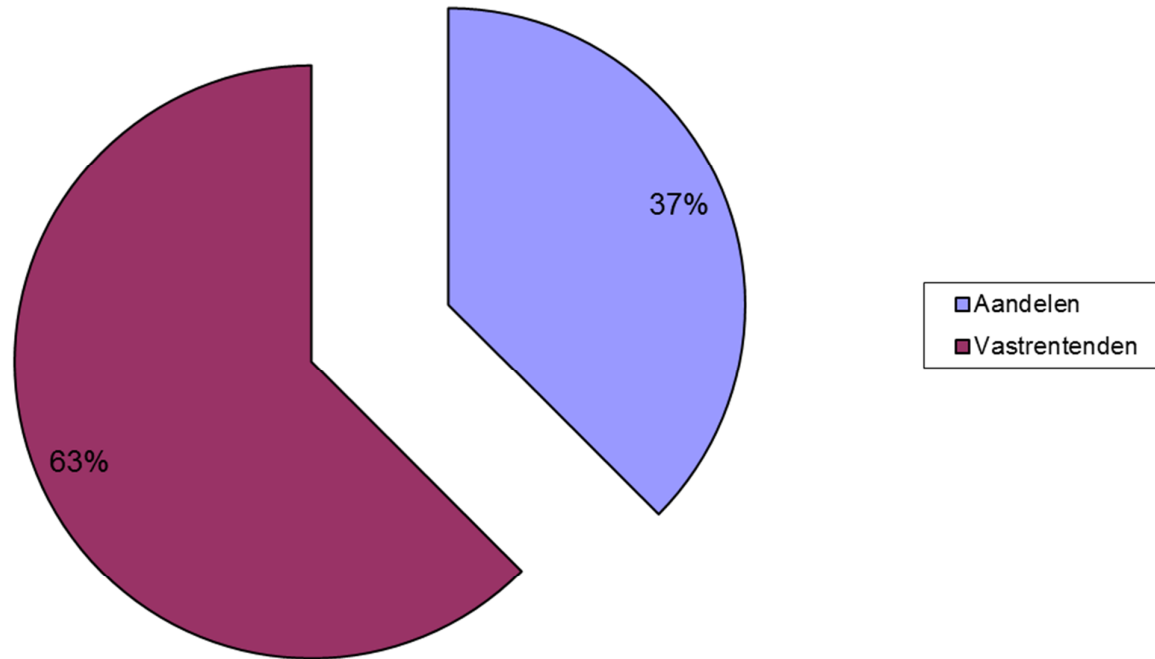
- De financiële opzet;
- De voorbereiding van pensioenfonds op de pensioenhervorming;
- De datakwaliteit;
- ESG- en cyberrisico's;
- De invulling en werking van de sleutelfunctie
- Het toezicht gericht op pensioenuitvoeringsorganisaties.

Bijlage 4 - Grafieken

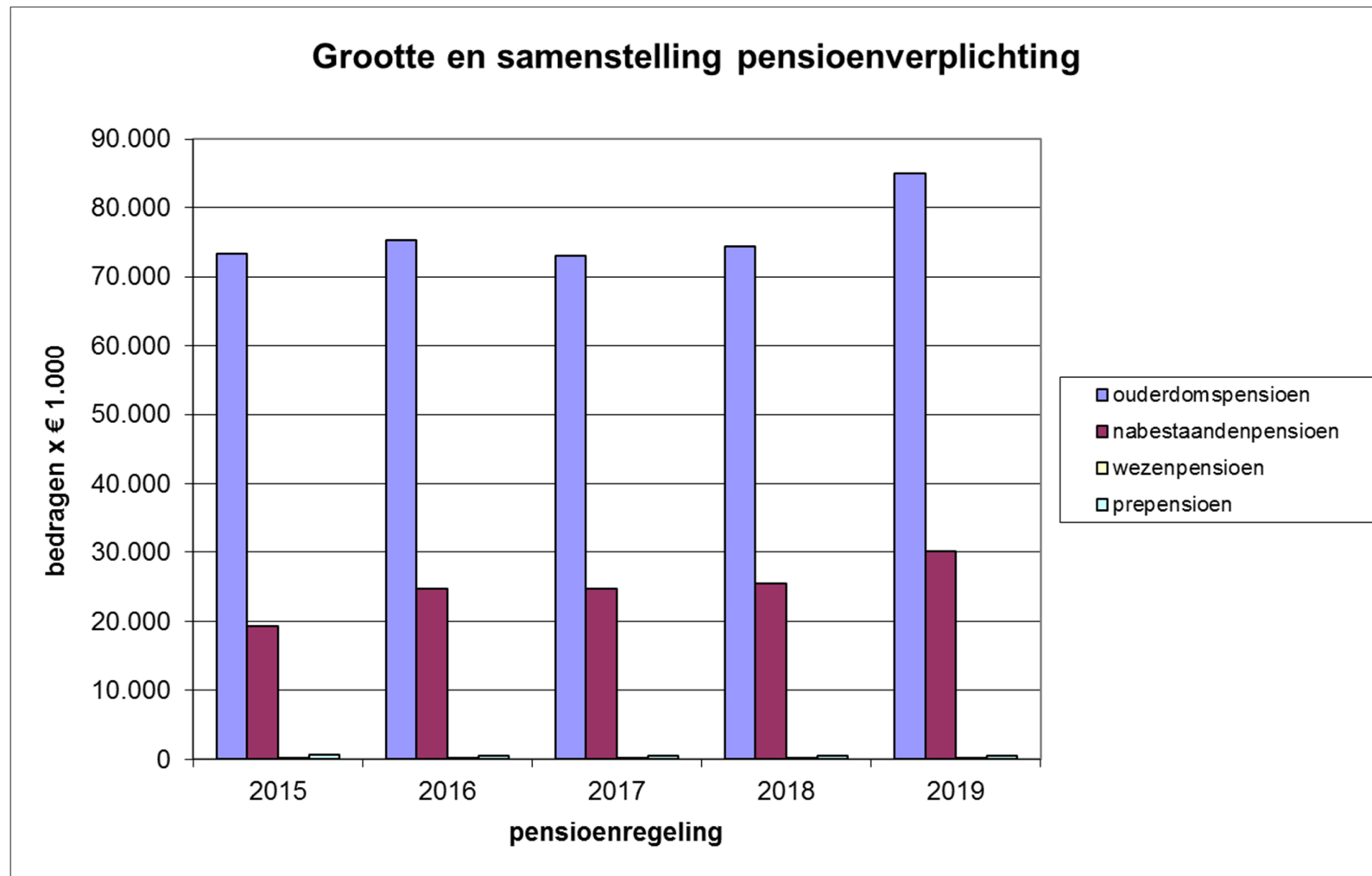

Verdeling beleggingen

Grootte en samenstelling pensioenverplichting

Bijlage 5 - Nevenfuncties (aspirant) bestuursleden

De heer Hagoort is Principal consultant bij Aon.

De overige bestuursleden bekleden geen nevenfuncties.